

بسم الله الرحمن الرحیم

تعالیٰ سپاس فیض اقتباس محمدت و سپاس مالک الملک آفریدگار جلّت
راشعاص شتری را با وصف اتحاد ماهیت افراد و اشتراک مواد و حاجات نحو ایجا
د بین صور متنوعه و اطوار مختلفه و انحا رستکره با حسن وجوه خلق و تکوین نمو
آمد کہ الله احسن الخالقین و پس از تقدیم قوائم آلاء صلوات
تحفگاه اما افصح العرب والعجم مضمون لا احصی ثناء علیک انت
کما اثنیت علی نفسک رفیع القدری کہ چون مصر وتش در رفعت
مکانا علیا رسید و به اشارهٔ سابه بعض بشارت محمد راو همه بریه
مصحوبی کہ ذات واجب الوجود خود را عاشق جمال جهان آرایش شده و طیلسان
خطاب اشرف بریات و افضل موجودات لمعطیصلون یصلیه مضارع
متعلق گردانیده صلوات الله وسلامه وعلی آله واصحابه المعرفین

وعلی من تابعه والیه الیه امابعد این معطل اللذات ناقص الفکر بی بضاعت
خلیل احمد المشهور بخلیل الرحمن ابن چودهری ممتاز احمد ابن چودهری
سرفراز احمد ردولوی تعلقه دار تعلقه برئی پرگنه ردولی ضلع نوابگنج باره بنکی
رفع الله درجاتهم وذکرهم الیه بالخیر آمین رب العالمین بر ضمیر ارباب
عرفان وخاطر اصحاب ایقان وستر واحتجاب نخواهد بود که در عرض مدت
بخاطر فاطر این هیچمدان از فرط عقیدت وارادت با بزرگان بوسیله اخلاص
حسن گمان چنان عبور نمود که ملفوظ شریف مولفه حضرت شاه عبدالقدوس
گنگوهی است قدست اسرارهم المشهور به انوار العیون پیر دستگیر
غوث الواصلین ناصر الحق والدین منبع اسرار احدیت ووحدة معدن اسرار الصفات
کیفیات الذاتیه حضرت شیخ العالم مخدوم شاه احمد عبدالحق ردولوی
قدس الله روحه طبع کنانیده بپایه شهرت واشتهار در آرم تا نفع تام بخاص عام
رساند گردد لاجرم بهر قدر که از دست اخلاف واحفاد آن زبده خدا آگاهان قدسی
صفات وقدوه واصلان کشف مقامات در دست این عقیدت سمات
در آمده ابتدا تصحیح آن بی کم وکاست وبلا تحریف واسقاط ورایات از زیور طبع پوشانیدم
زیادت وتعمیم آن بوجه لاعلمی وعدم دستیابی آن آماجگاه هدف سهام [illegible]

کلیل الافهام نستوم ودی سبحانه ملکت لعاوه بذریعهٔ این حسن نیت وصفائی طویت
من قلیل البضاعت ازین التماس تبرکه بزرگان دین که بسلسلهٔ ارادت حضرت
شیخ فخر الملة والدین حضرت شاه شیخ محی الدین لقاه الله الی یوم الدین که از اکمل خلفای
حضرت شاه محمد امیر صانه الله الی یوم الدین بحرمته خاتم الانبیاء المبعوث فی السموات
والارضین مشرف شده ام فتوح دنیا و آخرت از الی عمر باید بحق محمد و آله الامجاد بعد
مدةٔ فی سلیقه کثیرین خلیفه عدیم الادراک ذمیم الاخلاق الذی اسمه فرید الدین
ابنائی مولوی عبد الواسع القوی مداری سیدن پوری که از فقدان استعداد
سر سحیت ندا است در پرده که بنهایت پل فی فضل وکمال بر بی آرد محض امتثالاً
لامر العالی اعنی الحوت اما اسا الممدوح بکل لسان والمحبوب فی کل جنان والشرف
الاثیل الحری بالتعظیم والتبجیل جناب خلیل احمد المشتهر بخلیل الرحمن سلمه الرحمان عن
جملهٔ مکاره الزمان اتفاق تالیف خطبه نموده است والله المستعان هرچند درین عهد
هنر و تمسخر درین ایام بادانی نعام علم نه کاس یافته نادر فضل خیرداری و نور ادب
در ظلمت تواری ارباب نطق معدود و ارباب جنون و گردون مربی جنس دون
لاکن لامر فوق الادب سجا آورده شد درینه کار صم فاصل اصیل خزانتک تعمق گم
از گردش سپهر بی سقف را تیه عدد و آصال نمارد و کرام جاهل اللئیم کرده غیبوق و صبوح

جام کام از تاریخ ختم مالامال بدار چنانکه این لنگ بصری گفت زمان ذی فرح للفضل

بسود کل ذی حق جهول بالجمله تاریخ طبع ملفوظ هذا ز سیب تسطیر مینماید

چو فارغ شد فرید از نقل ملفوظ	برای سال تاریخش کمر بست
سروش آواز در گوشش رسانید	کرامات و سیلۂ حق حق است

۱۲۹۳

تمت

التماس از جانب مطبع

بفضله تعالی وقتیکه این کتاب عجوبهٔ روزگار از جناب چودهری خلیل احمد المشتهر به خلیل الرحمن صاحب تعلقه دار تعلقه برکی پرگنه ردولی ضلع نوابگنج باره بنکی دستیاب گردیده پس فخر خود دانسته بکمال جد و جهد بنده هیچمقدار احقر محمد وزیر مالک مهتمم مطبع گلزار محمدی معاً طبع کنانیدن آغاز کرد پس امید از مالکان مطبع و تاجران کتب این دارد که بلا اجازت جناب چودهری صاحب ممدوح قصد طبع بدارند فقط بر سبیلان البلاغ باشد و بس

المشتهر
محمد وزیر مالک مطبع گلزار محمدی
لکهنو واقع اکبری دروازه

شجرۂ مبارکہ حضرات خاندان چشتیہ صابریہ قدس اللہ اسرارہم

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ الذی نوّر وادی العارفین بانوار الذات واَفنی وجود العاشقین بآثار الصفات

وتجلّی فی عقول المتفکرین انوار التجلیات واطمع نفوس المحققین اسرار الحیات و

زیّن فی وجہہ الحسن المحمدی بضیاء الجمال وارتیق قلب المشتاقین بصفاء الوصال والصلوٰۃ

والسلام علیٰ حبیبہ کاشف الاسرار وہادی الائمۃ والابرار محمد وآلہ واصحابہ الاخیار اما بعد

صلی اللہ تعالیٰ علیٰ خیر خلقہ محمد وآلہ واصحابہ اجمعین الٰہی

بحرمت راز و نیاز شیخ المشائخ حضرت شاہ لیاقت احمد سلمہ اللہ تعالیٰ ما را نوازد الٰہی

بحرمت راز و نیاز شیخ المشائخ حضرت شاہ دولت احمد قدس سرہ ما را نگہداشت الٰہی

بحرمت راز و نیاز حضرت شاہ علی احمد قدس سرہ ما را نگہداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز حضرت

شاہ فقیر احمد قدس سرہ ما را نگہداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز شیخ المشائخ محمد ولی اللہ

حاجی الحرمین سیدی و مولائی حضرت شیخ حاجی احمد امان قدس سرہ ما را نگہداشت الٰہی

بحرمت راز و نیاز شیخ المشائخ محمدی قبلہ گاہی حضرت شاہ پیر بسارک قدس سرہ ما را نگہداشت

الٰہی بحرمت راز و نیاز شیخ المشائخ حضرت شیخ محمد اشرف عرف پیر جی قدس سرہ ما را نگہداشت

الٰہی بحرمت راز و نیاز شیخ المشائخ حضرت شیخ محمد عرف شیخا پیر قدس سرہ ما را نگہداشت الٰہی بحرمت

راز و نیاز شیخ المشائخ حضرت شیخ سلیم قدس سرہ ما را نگہداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز شیخ جمال

حضرت شیخ حمید قطب الدین قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز
نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ حاجی قطب الدین قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ پیر اولیا قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ بڈّی اولیا قدس سرہ باتو داشت
الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ محمد بن عارف احمد قدس
سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ عارف احمد
بن حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ
شیخ المشائخ شیخ العالم دستگیر بیکسان حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس
سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت شیخ جلال الحق
والدین پانی پتی قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ
حضرت خواجہ شمس الدین ترک صاحب ولایت پانی پتی قدس سرہ باتو داشت الٰہی
بحرمت راز و نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت مخدوم سید علاء الدین علی احمد صابر قدس سرہ باتو داشت الٰہی
بحرمت راز نیاز بلکہ شیخ المشائخ حضرت فرید الحق والدین شکر گنج قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ
شیخ المشائخ حضرت خواجہ قطب الحق والدین بختیار کاکی اوشی قدس سرہ باتو داشت الٰہی بحرمت راز نیاز بلکہ
شیخ المشائخ حضرت خواجہ معین الحق والدین حسن سنجری قدس سرہ باتو داشت

الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت خواجه عثمان هارونی قدس الله اسراره با نور دار الٰهی
بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت خواجه حضرت حاجی شریف زندنی قدس سره با نور داشت الٰهی
شیخ المشائخ حضرت خواجه قطب الدین مودود چشتی قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ
حضرت خواجه ناصر الدین ابو یوسف چشتی قدس
سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت شیخ خواجه
ابو محمد چشتی قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ
حضرت خواجه ابو احمد چشتی قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که
شیخ المشائخ حضرت خواجه ابو اسحاق چشتی قدس سره با نور داشت الٰهی
بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت خواجه ممشاد علو دینوری قدس سره
با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت خواجه هبیرة البصری
قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت خواجه
حذیفه المرعشی قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت خواجه
ابراهیم ابن ادهم بلخی قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت
خواجه فضیل بن عیاض قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت
خواجه عبد الواحد بن زید قدس سره با نور داشت الٰهی بحرمت راز بیار که شیخ المشائخ حضرت

خواجہ حسن بصری قدس سرہ باو داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ شیخ المشائخ شاہ
مردان شیر یزدان اسد اللہ الغالب المقصود المطلوب کل طالب امیر المومنین
علی ابن ابی طالب کرم اللہ وجہہ باو داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ
سید المرسلین خاتم النبیین شفیع المذنبین سید الکونین جد الحسن والحسین
خواجہ عالم احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وعلی آلہ واصحابہ واتباعہ وسلم باو داشت

ہر کرا جاوید باید جنت الماوی بہشت	ہر زمان با صدق خواند شجرۂ پیران چشت

شجرۂ متبرکہ حضرت خاندان قادریہ

قدس اللہ اسرارہم

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ شیخ المشائخ حضرت شاہ نقیب احمد قدس
سرہ باو داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ شیخ المشائخ حضرت حاجی
شاہ کمال زمان قدس سرہ باو داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ شیخ المشائخ
حضرت پیر نبادن قدس سرہ باو داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ شیخ المشائخ حضرت سید فضل اللہ
قادر الحسینی قدس سرہ باو داشت الٰہی بحرمت راز و نیاز کہ حضرت
محمد شریف ناروی قدس سرہ باو داشت الٰہی بحرمت

دار تبارک

ی بحرمۃ اسرار تبارکہ حضرت شیخ ابراہیم رامپوری قدس سرہ با تو دا

الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ ابوسعید الچشتی قدس سرہ

با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ نظام الدین بلخی

قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ جلال الدین

تھانیسری قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ قطب عالم

حضرت شیخ عبد القدوس گنگوہی قدس سرہ با تو داشت الٰہی

بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ درویش قاسم اودھی قدس سرہ با تو

داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ بدھن بہرائچی قدس سرہ

با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت سید اجمل قدس سرہ با تو داشت

الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت سید جلال الدین بخاری قدس سرہ

با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ محمد شمس العشاق قدس

سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ شمس الدین محمد

قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت شیخ ابوالمکارم

قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت قطب الدین ابو

الغیث بن جمیل قدس سرہ با تو داشت الٰہی بحرمت اسرار تبارکہ حضرت

شمس الدین علی ابن عمر قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ

شمس الدین علی الحداد قدس اللہ سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں قطب الاقطاب حضرت شیخ محی الدین

عبد القادر جیلانی قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ ابو سعید المخزومی قدس

سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ ابو الحسن علی الہکاری

قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ ابو الفرح طرطوسی قدس سرہ

یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ ابو الفضل عبد الواحد بن عبد العزیز

التمیمی قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت ابوبکر شبلی قدس سرہ یادداشت الٰہی

بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت ابو القاسم جنید بغدادی قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ

سری سقطی قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں شیخ المشائخ

حضرت معروف کرخی قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت

شیخ داؤد طائی قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ حبیب عجمی

قدس سرہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں حضرت شیخ ابو سعید حسن بصری قدس سرہ یادداشت

الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں اسد اللہ الغالب امام المشارق والمغارب حضرت علی مرتضیٰ رضی اللہ

عنہ یادداشت الٰہی بحرمت راز و نیاز ایشاں سید الکونین رسول الثقلین سید المرسلین رحمۃ للعالمین

مولانا حبیب محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وآلہ واصحابہ وسلم یادداشت [illegible]

دهد حق عشق احمد بندگان چیدهٔ خود را

بخاصان شاه می بخشد می نوشیدهٔ خود را

محررہ و مصنفہ عاصی عزیز علی

مطبع گلزار احمدی واقع [illegible]

حق حق حق

بسم الله الرحمن الرحیم

مردان خدا خدا نباشند | لیکن ز خدا جدا نباشند

شجرهٔ دیگر پیران چشت اهل بهشت رضوان الله علیهم

هر کرا جا دیده باید جنت الماوی بهشت | هر زبان با صدق خواند شجرهٔ پیران چشت

الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شاه ولی احمد صاحب مد ظله الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه
حضرت شاه غوث احمد صاحب قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شاه بخش احمد صاحب قدس سره
الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شاه سرور احمد اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ المشائخ
شاه نور احمد صاحب اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ المشائخ شاه رحمت علی صاحب
اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ المشائخ شاه لطف الله صاحب اولیا قدس سره الٰهی
بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شاه سعد الله اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شاه محمد صالح قدس سره الٰهی
بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ المشائخ شاه بدہ گدای اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه
حضرت شیخ المشائخ شاه گدائی احمد بن بهاء الدین بن شیخ اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه شیخ المشائخ
شاه حسین حاجی تعلیل بن صاحب اولیا قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت حاجی الحرمین
شیخ قطب الدین چشتی قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ پیر بدہ چشتی
قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ بدہ بن محمد چشتی قدس سره الٰهی بحرمت
راز و نیاز آنکه حضرت محمد عارف چشتی قدس سره الٰهی بحرمت راز و نیاز آنکه حضرت شیخ عارف احمد

حضرت قطب الابدال شیخ احمد عبد الحق ردولوی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت شیخ جلال الدین پانی پتی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت شیخ شمس الدین ترک پانی پتی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت شیخ علاء الدین علی احمد صابر چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت فرید الدین گنج شکر مسعود اجودھنی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ قطب الدین بختیار اوشی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ سلطان الہند خواجہ معین الدین چشتی سنجری چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ عثمان ہارونی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ شریف زندنی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ قطب الدین مودود چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ ناصر الدین ابو یوسف چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ ابو محمد چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ ابو احمد ابدال چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ ابو اسحاق شامی چشتی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ علو ممشاد دینوری قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ ہبیرۃ البصری قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ حذیفہ المرعشی قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ ابراہیم بن ادہم بلخی قدس اللہ سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ فضیل بن عیاض قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ عبد الواحد بن زید قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت خواجہ حسن بصری قدس سرہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت امیر المومنین علی بن ابی طالب کرم اللہ وجہہ الٰہی بحرمت رازِ باریکہ حضرت سرور کائنات فخر موجودات محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ وسلم

اللّٰهمّ صلّ علیٰ محمّد و آل محمّد

پیش از اینت بیش از این اندیشهٔ عشاق بود

مہر ورزی تو با ما شہرۂ آفاق بود

مشقہ وزیر علی [illegible] از مطبع [illegible]

واقع [illegible] دروازہ

حق حق حق

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible] بیحد و ثنای بیعد پادشاهی را که ملک [illegible]

یکتا در عالم امر که عبارت از کن فیکون است از جواهر ارواح و اجسام بالحصر و
با تناهی بوجود آورده و هر یک موجودی را بر امور مصالح او بحکم افحسبتم انما
خلقناکم عبثا مهمل نگذاشته بلکه سر او را از نسبت در آورده هر یک گروهی را مقصود
او در راه او بکمال حال رسانید کل حزب بما لدیهم فرحون چنانچه حضرت
قطب الاقطاب سلطان المشایخ حضرت شیخ نظام الدین قدس الله روحه از
زبان در بار که هر شاه خوبی فرمود مصرع هر قوم راست راهی دینی و قبله گاهی
خسرو زبان کر برگزیده آن قطب جهان بود مصرع دوم را در سلک نظم منتظم
گردانید و باتمام رسانید مصرع من قبله راست کردم بر سمت کج کلاهی
و مر ایزدی را که وجود انسان را بحکم لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم
بر تخت خلافت توقیع انی جاعل فی الارض خلیفه رسانیده دلهای اهل

... و نبلو ... بهدایت افمن شرح الله صدره للاسلام

... از ظلمات نفس اماره ان النفس لامارة بالسوء عالمیر ارشاد

... گردانید و مر منعمی را که طیور ارواح بندگان را از ...ر اجسام و بحر اوهام گذر

... و شناسا و آشنا خود میگرداند و مر بادشاهی را که قلب مقربان حضرت عزت

خویش را اجابت کریمه و عمت الالهه بجاروب لا اله تصفیه داد و نفی غیر الله کرد

و در ممالک توحید الا الله از تغلب لشکر نفس باغی و تسلط جنود شیطان طاغی

در حصن امن و امان بر جا یده و شهود لیس موجود الا الله است بنشاند و در منزل

فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر تمکن داد تا ایشان از رقم دوری که آن

عالم خیر و شر و نور و ظلمت ایمان و کفر است ایمن گشتند آنچه وعده به فردا بود نقد وقت

ایشان شد بیت دیگران را وعده گر فردا بود ما را النقد اینجا بود

و درود بسیار و آفرین بیشمار مر سروری را که قافله سالار قوافل انبیا است و مر شارعی

را که زیور شریعت او مر همه جن و انس را بیاراست و مر سالکی را که منهج سلوک او ما

زاغ البصر و ما طغی است و مر صوفی را که مقام او قاب قوسین او ادنی

است چنانچه از زبان دربار گوهر نثار خود رسول صلی الله علیه وسلم مقر ما گه

آدم و من دونه تحت لوائی یوم القیامة و لا فخر لی آدم تا آدمیان و عالم و عالمیان در سایه

خیر مریم او نشد و ثمر سلک از والد و ولد و مر شکر ایشان را که حضرت حمل حد، و عم بوالحجره

لا اله الا الله را خرشحال محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم زیب جمال و زینت

کمال بخشاد و مر جهان پناهی را که محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم خطاب دست داد

نبی السیف طلوع آفتاب دولت اوست واز مشرق تا مغرب ملک است اوست

قال علیه السلام زویت لی الارض فاریت مشارقها ومغاربها سیبلغ ملک

امتی ما زوی لی منها و مر آل او را که برحکم لا یمسه الا المطهرون

تزکیه نفس و تصفیه قلب نموده ایشانست ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین تکیه گاه ایشانست الذین

احسنوا الحسنی وزیادة معراج جاه ایشانست علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل دستگاه ایشانست و مر اصحاب او را که شموس فلک

خلافت و نجوم برج هدایت بوده اند گم شدگان تیه ضلالت را راه هدایت می نموده اند که اصحابی

کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم لوای ایشانست رضوان الله تعالی علیهم

اجمعین **و بعد میگوید** فقیر حقیر خادم فقراء الله و مفتقر اختیار الله عبد الله

بن اسمعیل بن صفی الحنفی الغزنوی خاکروب خانقاه قطب الاقطاب تاج الاولیا

هادی الاصفیا سلطان العارفین برهان الواصلین حضرت شیخ العالم **شیخ احمد**

عبد الحق دهلوی قدس الله سره العزیز که چون مدتی خود را در خانقاه تبرک

ودر روضه مطهر آنحضرت که روضة من ریاض الجنة وصاحبه ... الی ذات البهجه بوده است

بمجاهدات شدیده و ریاضات مدیده بگداختم و زار و نزار ساختم و بگرسنگی و تشنگی در سوختم

و در ساختم چنانچه در اوج معیت در مقام محویت بر آمد و بلبل جان از بوستان جنان

با خود بیخود در ترنم آمد و با دوست هم راز و همساز گردید یومئذ تحدث اخبارها بان ربک اوحی

لها سر بر زد خواستم تا بعضے از حقایق و دقایق عارفان این راه و مقامات و حالات

واصلان این درگاه بزبان حال در صحیفهٔ مقال به بیان سپارم و در سلک رساله

منسلک گردانم الگاه جاذبهٔ وقت دل را متوجه بدان کرده که مناقب حضرت

شیخ العالم را تبرک و التیمن بتقدیم رسانم و برائے قبولیت و افادت این رساله

بدان وسیلت آرم حسبنا الله ونعم الوکیل ونعم المولی ونعم النصیر بدانکه

چون حضرت شیخ العالم قدس الله سره بحکم فرمان یا ایها النبی جاهد

الکفار والمنافقین وقال النبی صلی الله علیه وسلم رجعنا

من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر در متابعت و موافقت رسول

حضرت صمدیت بتیغ خونخوار آبدار اعدائ قلوب طالبان احدیت و سالکان

صمدیت را در طشت خون نشاندی و در سلک یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی

ربک راضیة مرضیة در آوردی و دمار از دیار اغیار بر آوردی و جهان

و جهانیان را بطغرائ امر ملک الملوک قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا

و مثل شیخ بینا را احدیت را تشاره همیت لطرفته العین میگرداند و حور را
سوائی الحق مظهر اسرار هویت باطن کرده است و از ملکوت فلک برگذشته بود و میدان
و مرده دلان را حیات القاب کرد آلسیئی لیحیی و نمیت و در عالم واحدیه بسیاری
و عالم بسیاری ثبات دالبساک متابعت و در طرق لتعاوت مسالک اختیار کرده بود و
هویت صمدیت مالامال را از حضرت لازوال بشارت لایزال بود و را نقیح انما
بغیرت جبار بیدار بودی هر دم کل من علیها فان هر دم زدی و از غایت شوق تشنگی
ذوق بزبان مبارک او مشاهده شهود باطن این مثنویات اکثر اوقات میرفته
مثنوی هر آن کو غافل از وی یکزمان است ◦ در آندم کافرست اما نهان است

مبادا غافلی پیوسته باشد	در اسلام بر وی بسته باشد
حضورم بخش ای پروردگارم	که بی غائب شدن طاقت ندارم

خواستم که تا از بعضی ساقت حضرت پیر دستگیر شیخ دلپذیر روائی از
عسیر که از حضرت عظیم خطاب کریم عبد الحق یافته و در متابعت سید الاولین
والآخرین بکمال شتافته لاجرم او را بعبده و رسوله گفته اند و این را عبد الحق نبی
کمال کرده متابعت پیر بتمال یافته و در سپاه هست در میدان جمال و تاخته کمال
تا دنیا هیچ مقامی بدست نیامده و یاد ام که در مقصد حقیقی رفته و دلی کامم ولی نشان

درونه در مقام بی نشان بگوش هوش بی سمع آواز فاعلم انه لا اله
الا الله انا بشنید و بدیدۂ بی بصر در کمال تجلی جلال و جمال حق نگریسته
و از قید شهر در گذشته و بدیدار حق پیوسته باشند دیده می شود که حضرت شیخ العالم
پیر دستگیر حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس الله سره چنان مستغرق الاحوال
دائم الحال می بودند که اگر کسی از قرابتی یا از همسایه و یا آشنای پیش
پیر دستگیر حضرت شیخ العالم قدس الله سره می آمدی یا می بودی حضرت
شیخ العالم چون از عالم حق بعالم خلق می آمدندی و چشم بسته باطن بظاهر
میکشودندی و نظر بر آنکسی افتادی وی پرسیدی که تو کیستی او عرض داشتی که من
فلانم حضرت شیخ العالم باز پرسیدی که فلان کیست او عرض میداشتی که من فلان پسر
فلانم باز حضرت شیخ العالم می پرسیدندی که فلان کیست او عرض میداشتی که فلان پسر فلان است تا بسیار
درمیان سوال و جواب میگذشتی تا چون حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه معلوم میکردندی و می فرمودندی که فلان از ان ماست باز حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه در حال بباطن استغراق می رفتند باز شیخ العالم
قدس سره چون بهوش باز می آمدندی هم برا اجمل با هنگامی از پیش بود و حضرت
شیخ العالم قدس سره کرات و مرات می پرسیدی زهی حال و زهی کمال که در راه

بیرجود حضرت سید الاولین والآخرین بحال رسیده وتحصیل مقامات کرده اند وصلی الله
کما سأل رسول الله صلی الله علیه وسلم عن عائشة رضی الله عنها حین جاء
فی حال الاستغراق من انت وبقل ان رسول الله صلعم سأل لها من انت بعنی التا
ولم یقدر ان الفرق بین التذکیر والتانیث لعلبة الحال فقالت عائشة
رضی الله عنها انا عائشة فقال رسول الله من عائشة فقالت ابنت ابی بکر
فقال رسول الله من ابو بکر فقالت ابو بکر بن قحافة فقال رسول الله
من قحافة فهربت عائشة رضی الله عنها من بین یدی رسول الله صلی الله
علیه وسلم وقالت عائشة رضی الله عنها لو لم هربت من بین یدیه
لاحترقت واذا خرجت من حجرته قعدت فی بابها ونهی خواص اصحاب
الرسول الله صلی الله علیه وسلم من الدخول بیته وقالت لعل محمد
قد عشق ربه واذا خرج رسول الله من حجرته واواق من حاله قالت
عائشة رضی الله عنها من الرسول اعلم فقال الرسول صلی الله علیه وسلم
لی مع الله وقت لا یسعی فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل وذالك
فضل الله یؤتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم له آنچه از بعضی کلمات
وحالات مقالات وکرامات وارادات حضرت شیخ العالم اسماع دارم

در سلک نثر این مختصر منتشر گردانیم تا مگر قاریان و سامعان اهل عصیان را
انتباهی و توبه پدید آید و در زمرهٔ تائبان کما التائب من الذنب کمن لا ذنب
له درآرند و حضرت تواب توبهٔ ایشان قبول فرماید که انه هو التواب الرحیم
و مذنبان وقت را از برکت مناقب حضرت شیخ العالم قدس سره جای
مغفرت بود که انه هو الغفور الرحیم و طالبان حق را قوتی و همتی
در طلب حق بیفزاید و سالکان این راه را شوقی و وجدی در نزاید آید
و کسالت دل و فسردگی احوال بگسلاند و زنگار طبیعت بصقالهٔ طریقت بزداید
تا اگر نامرد بود مرد آید و اگر مرد بود در مردی مردبر آید انشاء الله تعالی تا هیچ
ابیات شور انگیز این فقیر بزبان شوق آویز میگوید چون ماهی بی آب
درین راه بمرور ایام وگذر اعوام طپان و پریشان باشد ابیات نیست

ابیات

جز تو برخ حور نشاید مرا
در همه آفاق همانم گرفت
روشنی ذره از مهر تافت
زان سر زلف گسسته جانم گرفت

نقش تو تا در دل جانم گرفت
شوق رخت چونکه بجانم گرفت
جز تو بنیاد نظم نهیچ نیست
مهر و مه نور روانم گرفت
عشق تو تا در سر او فتاده

نقش تو گر روی نهانم گرفت
مشکل تو شب تیره شبم چنان
بحر وجود تو جهانم گرفت
ظلمت شب که بگیرد جهان
زلزله در جمله جهانم گرفت

جان و دلم بره فدای تو شد	حسن [illegible] چو جانم گرفت	روی تو چون صبح [illegible]
سر من و عقل و جانم گرفت	چون نگه [illegible] چون تیغ [illegible]	چون حرام [illegible] کامم گرفت
احمد باید ز درون برزده	ولوله عشق چو جانم گرفت	نام ابن محمد ز تجلی

انوار العیون فی اسرار المکنون هفت فنون بیاد مرد اول در مناقب حضرت پیر دستگیر شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق نقل است که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه اندر انچه هفت ساله بوده آمد چون در حضرت شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس الله روحه در نیم شب از جهت تهجد می خاستندی شیخ العالم قدس الله روحه بسانی که مادر را خبر نبودی برخاستندی و بزاویه جامه باوای تحی مشغول میشدند چون مادر مهربان بعد از الفراغ در خوابگاه می یافتند بتفحص میکردند در زاویه از رو ابای جامه می یافتند و می گفتند ای احمد چند و بیداری تو هنوز شیخ نبودند لیکن چندین که تولی بر صغیر فرض خدا تعالی هم فرض نیست برای نفل چندین جد و جهد می کنی الغرض مادر شفقت حضرت شیخ العالم را از خواستن آخر شب منع میفرمودند و باز نمیداشتند حضرت شیخ العالم را چون کشش محبت حق [illegible] فرمودند که این مادر نیست بلکه راه زن است که کار خود می کند و مرا از کار حق باز میدارد و همه در عالم [illegible] میدید و از خود چه دنیا و [illegible] در راه حق [illegible] نهادی

نقل است که حضرت شیخ العالم را برادری بوده شیخ تقی الدین نام در شهر
سکونت داشتند و دانشمند بودند حضرت شیخ العالم بخدمت ایشان قصد تعلیم
علم میکردند چون شیخ تقی الدین چیزی علم ظاهر بحضرت شیخ العالم گرامی آموختند
نمی خواندند و میفرمودند که مارا علم معرفت خدا تعالی بیاموزاید چون
شیخ تقی الدین را از حضرت شیخ العالم ستائیش میسر نشد در روز جمعه دست گرفته
پیش استادان دهلی بردند و التماس کردند که این بچه مرا می رنجانید
و میگوید که مارا علم بیاموزانید چون ما چیزی می اموزانم نمی خواند شما
هم این بچه را بفرمایند بیاموزانند تا مگر گفته شمایان در گوش کند استادان
دهلی کتاب میزان پیش حضرت شیخ العالم رح آوردند و سبق گفتن آغاز کردند چون
بصرف ضَرَبَ ضَرَبًا رسیدند و معنیش ادا کردند که ضرب زد آن مرد حضرت شیخ العالم رح
فرمودند در راه خدا زدن و زده شدن این راه اکرام خاص و عام است
بموجب تقاضای حضرت شیخ العالم باز فرمودند که مرا به خواندن این علم کار نیست
مرا علمی بیاموزانید که معرفت خدا تعالی حاصل کنم و چرا او را دوست ندارم
استادان بزبان لطف فرمودند با تقی الدین در خیال این بچه نفیسی که
این بچه خوانده حضرت آنست حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بادب تمام

بیش استادان دهلی استاده شدند فرمودند که ای استادان کرم
عرضی است اگر اشارت بفرمایند عرض دارم استادان دهلی
وشفقت عظام طلبان کرام فرمودند که ای بچه بگو چه میگوئی حضرت شیخ العالم
قدس الله روحه بشوق کمال و وجد لایزال بزبان مقال از سوال این

بیت شور انگیز فرمودند بیت	محمد و ما عمر بجز خواندن حرفان بگذشت
صرف مگر روز قیامت خواهی کرد	اوستادان دهلی در آنجا که جمع

ایشان بودند همه از خود بیخود شدند و زار زار بگریستند و حضرت
قدس الله روحه را بعذر خواهی پیش آمدند و پای حضرت شیخ
وفرمودند که السعید من سعد فی بطن امه حضرت شیخ العالم قدس
روحه از آنجا بیرون آمدند و بحال و بکار خود باز گشتند نقل است که
شیخ العالم قدس الله روحه برادر اهل بیت برادر خود شیخ تقی الدین
کوشش می نمودند و گله برادر خود میکردند که برادرم
و زنان شیخ تقی الدین گفتند که شما میان احمد را چرا تعلیم
کنید شما ست اگر شما تعلیم نکنید بر که رود شیخ تقی ا
تعلیم بکنم که او در طلب مولی خود از خود بیخود است و خبر ندارد اکنون

ما ترا از حال او خبر دهیم شیخ تقی الدین حضرت شیخ العالم قدس الله روحه را پیش خود طلبیدند و از کیسهٔ خود یک مهر سیم کشیدند و بحضرت شیخ العالم دادند و فرمودند که ای احمد این مهر بر خود بدار حضرت شیخ العالم آن مهر را در محلی از صحن خانه دفن کردند بعد ساعتی شیخ تقی الدین از حضرت شیخ العالم قدس الله روحه آن مهر طلب فرمودند حضرت شیخ العالم فرمودند بعاجی به بین که برادر مرا چنین می خواند من کی داده است که می طلبید شیخ تقی الدین فرمودند که من ترا داده ام و تو در صحن خانه دفن کرده حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند که مرا خبر نیست اگر دفن کرده ام بر دید بستانید شیخ تقی الدین اشارت بر زن کردند دیدی حال این اکه هم در ساعت فراموش کرد این علم از ما چگونه بخواند این در علمی مستغرق است که از ما و از علم ما بر انداز نقل است که حضرت شیخ تقی الدین از جهت کار خیر حضرت شیخ العالم قدس الله روحه در محلی پیغام میکردند و قریب بود که خواستگاری کنند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بشنیدند که خواستگاری من برادر میخواهد بکنند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بر ورآنکسان رفتند و گفتند که شما مرا دختر ندهید که من مرد عنّین ام نقل است که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه در شهر دهلی باشاهزاده محبت داشتند ی در خلا و ملا هر دو کس عشق حق

[illegible] یکی شیخ تقی الدین خلیفه بود و حضرت
شیخ العالم قدس الله سره پای ایشان گرفته نشسته میرفتند دران اثنا
آن شاهزاده رسید چون دید که حضرت شیخ العالم قدس الله سره پای برادر خود
شیخ تقی الدین را شسته میرفتند شاهزاده در غضب شد گفت که ای شیخ
تقی الدین احمد پای تو بکو بدمی باید که شاهان بارگاه اولیای حضرت اله
پای احمد بگیرند و در سلک عبودیت او در آیند **نقل است** که حضرت شیخ العالم
قدس الله سره اندر انجه بحرارت عطش باطن در طلب پیر وقت که کبریت احمر
است و سیمیا و بحر احضر است چنانچه گفت **بیت** پیره کبریت احمر آمده است
سینه او بحر احضر آمده است ۞ از شوق کمال و وجد و ذوق لایزال
وی گرد عالم میگردیدند و نشانی پیر آستانه خویش نمی یافتند تا ناگاه در
مقام پانی پت پای بوس حضرت شیخ المشائخ قطب الاولیا حضرت شیخ جلال الحق
والدین قدس الله روحه حاصل شد شیخ المشائخ قطب الاولیا شیخ
جلال الحق والدین قدس الله روحه حضرت شیخ العالم را باذن حضرت صمدیت
و باجازت حضرت احدیت قبول فرمودند و طاقیه از سر خود کشیده
بر سر حضرت شیخ العالم قدس الله سره نهادند و فرمودند که بحکم فرمان ست دنیان

کرم کردند که در تحریر نگنجد و در تقریر نیاید بعده حضرت شیخ العالم قدس الله سره العزیز پیش میران
شیخ المشائخ حضرت جلال الحق والدین قدس الله سره مهمانی گرفتند و شیخ کباب
آوردند واز بعضی مخلوطات هم آوردند حضرت شیخ العالم را چون نظر بر مخلوطات
افتاد در حال تبری نمودند و فرمودند این چه شخصی ست و همدران وقت
بر شیخ المشائخ شیخ جلال الحق والدین آمدند و طاقیه باز گردانیدند
در روان شدند و بیرون شهر افتادند و سیر فتند حضرت شیخ جلال الحق والدین قدس الله سره
نیز در عقب ایشان بیرون آمدند و استاده منتظر ایشان بودند ناگاه در
بادیه افتادند که هیچ راه دران بادیه نیافتند بر درختی نظر افتاد
و بران درخت رفتند و بالای آن سوار شدند چه بینند که دو کس
از دور می آیند حضرت شیخ العالم قدس الله سره از درخت فرود آمدند و
جانب آن دو کس روان شدند و آن دو کس نیز جانب حضرت شیخ العالم
می آمدند تا آنکه بیکدیگر پیوستند حضرت شیخ العالم قدس الله سره آن دو کس پرسیدند
که راه کدام طرف ست ایشان جواب دادند که راه برو در شیخ المشائخ شیخ جلال الحق والدین
گم کردی حضرت شیخ العالم پرسیدند که همچنین ست آن هر دو کسان گفتند همچنین ست باز
حضرت شیخ العالم پرسیدند همچنین ست ایشان گفتند همچنین ست تا کرت میان هر دو ایشان

و حضرت شیخ العالم قدس الله سره سوال و جواب رفته و عائشه بدست
شیخ العالم قدس الله سره متبین التماس کرد که ایشان رسولان خدا تعالی اند
که فرستاده حق بر این فقیر آمده اند و بر جود فرمودند که ای احمد مقصود و مقصد تو
جز برد شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین نیست از آنچه اعراض می دو بودند
توبه کردند و بدریای انابت غسل کردند و بار گشتند و سوی شیخ المشایخ
شیخ جلال الحق والدین شتافتند و شیخ المشایخ شیخ جلال الدین قدس الله
سره السعاده بر آستانه خود منتظر قدوم حضرت شیخ العالم قدس الله سره بودند
مادام که حضرت شیخ العالم رسیدند در زیر پای پیر جود افتاد و شیخ المشایخ
جلال الحق والدین قدس الله سره بتعظیم تمام و بشفقت عظام بدست
کرام شیخ العالم را کناره گرفتند و ملطف ظاهر و نظر باطن بزبان
مبارک فرمودند که ای احمد الحق امروز تو مهمان منی حضرت شیخ العالم
قدس سره سر بزمین بردند و باعتراف عبودیت پیوستند شیخ المشایخ
شیخ جلال الحق والدین خادم خویش را فرمودند که امروز هر جنس طعام
که ممکن باشد و از هر جنس مطورات که مستعمل باشند موجود کن بعده چون
طعام موجود شد شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین حضرت شیخ العالم را طلبیده

وپیش خود نشانیدند و بعضی یاران که شایان آن بودند نیز حاضر شدند
وخادم خویش را اشارت فرمودند که انچه موجود کرده بیار الغرض
بعد از دست شستن کند دری فراز کردند و طعام از هر جنس که موجود بود
یگان یگان آوردند و بعضی مخطورات هم آوردند و پیش نهاد شیخ المشایخ
شیخ جلال الحق والدین از مطلع مقصود دشهود وشهود و مشیر الی السر
مستبشر الی وحدت الله شیخ العالم را فرمودند که ای عبدالحق سر آورده را
که از حضرت احدیت او جدا اوانی و بعید پنداری بران آوند دست من
وادوی اعراض کن شیخ العالم را مجرد این اشارت نظر بر جمال وحدت
حق افتاد و در پای اِنَّ فِي خَلْقِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
عبرت وخوف در داد و فواح تجلی اَللّٰهُ نُوْرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ول شیخ العالم
قدس سره را تاخت آورد تلمیذ شیخ العالم از خود بیخود شدند و در عالم حیرت
افتادند و زار زار میگریستند و چشمهای خون چون چشمه جیحون از دو چشم
مبارک حضرت شیخ العالم روان شدند مدتی در زاویه خانقاه جمال کمال
پیر دستگیر خویش نشسته شب و روز میگریستند و می نگریستند و از اطلاع
ماسوی الله بیزار بودند بعده شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین با لطف عظیم

وشفقت تمام کردم فرمود شد و برفت حضرت شیخ العالم آمدند و فرمودند ای عبدالحق
چیزی اختیار کن و بهوش باز آی حضرت شیخ العالم از کمال درد و آتش طلب
که بار الله دست از دل بشر نمیشد و بهیچ چیز اختیار نمی افتاد و میفرمودند تا
عنایت نمیدانستم که چه میخوردم و از کجا دیگر امیخوردم و اکنون چه خورم و کم
رو آرم و از که اعراض کنم و فارق پاک و ناپاک چون شوم چون شیخ المشایخ
حضرت شیخ جلال الحق والدین کرات و مرات سفر مودند و گو تمتش مطیع میبود
شیخ العالم در حضرت پیر دستگیر خود عرض کرده بود که اگر قدری نان شلغم خورده
با ابتدای سجده بجود شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین در حال نوکران را
بیرون شهر فرستادند و شلغم آرایش المقصود با بهای سپید و پاکیزه
از بهر شلغم مذکور راست کنانیده پیش حضرت شیخ العالم آوردند
حضرت شیخ العالم فرمودند این نان بهر شلغم است نان شلغم
العرض قطب المشایخ شیخ جلال الحق والدین حضرت شیخ العالم را نان جو
و فرمودند ای عبدالحق خدای پاک است و پاک را پاک رسانند و از ناپاک
پاک را همیشه پاک دارد تو متوکل و متوجه بحضرت پاک باش و خود را در
حال کار خود را از ناپاک پاک دار تا جز پاک هیچ ننماید و آنگاه بدانی و زنبیل

که در دو جهان جز حضرت پاک هیچ نیست و هرگز نباشد آنگاه شیخ العالم را
تسکین قلب و اطمینان باطن پیش آمد و الحمد لله علی ذلک نقل ست
که شیخ العالم قدس الله سره اندرانچه در ردولی بودند عورتی بیوه نام او
بی بی فاطمه بود و آن عورت پسران داشت که کسب سفید بافی میکردند
و آن عورت مشغول بحق می بودی و ولیه از اولیای حق بود حضرت شیخ
العالم قدس الله سره او دوست میداشت و بفرزندی مینواخت حضرت
شیخ العالم را آن بی بی فاطمه محبت افتاده بود در خانه بی بی فاطمه
میماندی حضرت شیخ العالم میفرمودند که این فقیر از بی بی فاطمه هیچ وقتی
در قیام شب سبقت نیافته است و هر وقتی که این فقیر میخاستی که بی بی را
مزاحمت نبود این فقیر بی بی را نشسته مشغول بحق می یافتی و بی بی
این فقیر را بلطف میفرمودند بزبان هندی بیٹا احمد آب گرم موجود
نباید که از آب سرد وضو کنی زهی عورت پارسا که دهنی بر سر مردان
انداختی نقل ست که در ردولی دیوانه بود حضرت شیخ العالم را آن
دیوانه محبتی بود و او حالی و کمالی داشت در مسجد می بودی و او فتاده
می ماندی خلق او را طعام می آوردی و او آن طعام را از جهت حضرت

شیخ العالم میدانستی حضرت شیخ العالم چون می آمدی دیوانه میگفتی کرامی
احمد نعمت خداست بخورد بخوران حضرت شیخ العالم آن طعام خود خوردند
او را احمد سپاهی روزی از روزهای دیوانه خراسانی دراز قد سپید ریش پیدا شد
بابی دیوانه بغضب میگفت تو ولایت ما خراب کرده آیدی ایک ما
ولایت تو خراب میکنم لغو بدتی ناگاه شبی از شبها بی بی فرمودند که میان
احمد امشب این ضعیفه خواب دیده است که در حوضی ماهیان میرند حضرت
شیخ العالم فرمودند که بی بی این فقیر هم امشب خواب دیده است
که در حوض بزرگ که چون دریاست و ماهیان بزرگ میرند چندانکه
در عدد حصر نیاید بعد آن حضرت شیخ العالم تعبیر خواب فرمودند که خواب
شما آنست که شیام خراب شود و خواب من آنست که شهر دهلی خراب شود
چند روز نگذشته بود که شور افتاد که مغلان رسیدند بی بی دیگ طعام
کهچڑی پزیده هم بر دیگدان گذاشته در بازار جهت خریدن ریسمان
رفته بود بی بی از بازار نیامده بود که حضرت شیخ العالم دنبال بی بی
سوی بازار رفتند چه بینید که زلزله روز قیامت افتاده است با بی بی
ملاقات نشد بعده در آن بعد رفتند چه بینید که آن دیوانه هست منا

باز گشتند دیوانه گفت ای احمد قهر خدا نازل شده است حضرت شیخ العالم
فرمودند که حال شما چیست دیوانه گفت ما نیز می آییم بعده حضرت شیخ العالم
باز بخانهٔ بی بی آمدند چه بینند که در خانهٔ بی بی کسی نیست و دیگ کچری
همچنان بالای دیگدان است حضرت شیخ العالم یک لقمه از میان
دیگ برگرفتند و تکبیر گفتند و از سر حیرت بزبان حال فرمودند
لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ و بیرون آمدند نقل است که
حضرت شیخ العالم قدس الله سره از سنام در پانی پت آمدند بمهر خورد
شیخ المشایخ شیخ جلال والحق قدس الله سره چه بینند که خدمتگاران شیخ المشایخ حضرت
شیخ جلال الحق والدین قدس سره رخت می بندند و مستعد می شوند و میخواهند که سوی کوهی
روان شوند یک طبق برنج آوردند و شیخ المشایخ حضرت شیخ العالم را دادند
و فرمودند که ای عبد الحق برو که قهر خدا نازل شده است حضرت شیخ العالم
از انجا روان شدند چند نفر از حاجیان مصاحب شدند ایشان در دهلی
رفتند حضرت شیخ العالم فرمودند که قهر خدا برای دهلی است اما در دهلی
نرویم حضرت شیخ العالم در بدایون آمدند نقل است که شیخ العالم در ایام
مسافرت شبی از شبها در مسجدی فرود آمدند و آن شب جمعه بود و مسلمانان

آمدند هفت بانگ نماز می گفتند حضرت شیخ العالم را هم گفتند که ای مسافر
تو هم بانگ نماز بگوی امشب جمعه است حضرت شیخ العالم فرمودند شما را در گفتن
بانگ نماز در شب جمعه چه نیت است تا ما بدانیم ایشان گفتند که از آنکه
تا از برکت هفت بانگ نماز که درین شب متبرکه بگزارید الله تعالی بلاها
تمامی هفته ازان مقام و ازان بندگان که دران مقام اند دور کند
و در امن و امان خویش نگاه دارد حضرت شیخ العالم فرمودند که مرا هیچ
نیست دست میدهد که تکرار بانگ نماز بگویم ایشان گفتند چرا نیست دست
می دهد حضرت شیخ العالم فرمودند بنده که خدای تعالی را از جهت نیکی پرستد
و از بلا و دوری جوید آن بنده بد و نیکی باشد و بنده خدا و بنده خدای مخلص
بوده منافق و اخلاص آنست که مطلوب و مقصود او جز ذات حضرت
صمدیت نباشد وَاعْبُدُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ایشان حیران ماندند
که درویش چه میگوید نقل است که حضرت شیخ العالم در بنارس دور رفتند
و خواستند که اکابران شهر را ملاقات فرمایند پرسیدند از کسی که درین
شهر دانشمند از همه فاضلتر و بزرگتر کیست آنکس جواب داد که فلان دانشمند
از همه فاضل و بزرگتر ست حضرت شیخ العالم بران دانشمند رفتند

وملاقات کردند دانشمند مشغول بسبق بود طالب علمان میخواندند
از شغل سبق قدری بایستاد وبا حضرت شیخ العالم بحکایت مشغول شد حضرت
شیخ العالم از علم معرفت ذات صمدیت حق تعالی طلب کردند فرمودند
که شما دانشمند بزرگ آیید ونام بانگ شما بسیار است از عطش این
طلب بر شما آمده ام که از علم مذکور خبر کنید دانشمند از سخن شورانگیز حضرت شیخ العالم
از خود بیخود شد وبیتاب گشت وبعد دیری بهوش باز آمد دستار در گلو
کرده در پای حضرت شیخ العالم افتاد وگفت والله که چندین عمر
علم تحصیل کردم وبندگان خدای تعالی را سبق گفتم اما ازین علم
هیچ فهم نکردم وهیچ خبر نیافتم حضرت شیخ العالم بر آن دانشمند شفقت
فرمودند وباز گشتند نقل ست که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه در
پنڈوه در خانه کوتوال می ماندند ومادر کوتوال خدمت حضرت
شیخ العالم قدس الله سره بسیار میکرد واعتقاد محبت تمام میداشت
وبا شیخ العالم قدس الله روحه یک بوا دیگر مرا به بودی الغرض شبی
سلطان سکندر عریان پوشیده طریق شکستگان برون آمد وجماعت
قلندران فرود آمده بود آنجا نشست ودر گوشه نشست وقلندران طعام

بزیند وقت خوردن سلطان را گفتند که ای فقیر دور شو در طعام
ما نظر میکنی سلطان طریق شکستگان و غریبان شکستگی و غریبی مینمود
و میگفت که من غریبم از ان شما چه میکنم شما بخورید ایشان بار دمانند
بادام که سلطان را در نگردند سلطان از انجا روان شد جایی
رفت که جوگیان فرود آمده بودند ایشان طعام آوردند میان
خودها قسمت برابر نهادند و یک بخش از ان سلطان هم کردند
و بسلطان دادند سلطان گفت که ما از شما بیگانم مرا یک بخش
برابر چگونه باشد جوگیان گفتند که ای بابو مرا رسم است اگر سگ
باشد سگ را هم قسمت برابر و هم خاص که تو آدمی هستی ترا چرا ندهم
سلطان چون باز آمد در روز شد فرمان شد که قلندران و درویشان
در شهر ما نباشند و قلندران را می آوردند بر کشتی سوار کرده از ان
لب آب می گردند تسویه در شهر افتاد که سلطان قلندران درویشان را از شهر در میکند
حضرت شیخ العالم فرمودند ای بوانه بیا تا برو سلطان دیم و به بینیم که سلطان چون قلندران
و درویشان را از شهر در میکند ما در کوتوال و کوتوال منع کردند که ای مخدوم درویشان
درویشان را یکیک تفحص کنانیده آزند از شهر بیرون میکنند حضرت شیخ العالم گفت ایشان را گو

آن دیوانه را برابر خود بر رو سلطان بردند و نشستند و خاک بر سر انداختند
مدتی درینحال متغیر الاحوال بودند چون بمجلس حضرت شیخ العالم قدس الله سره
رانه پرسید که این کیست و چه میکنند حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند
این دیوانه سلطان بودند بی خبران را از شهر دوری کنند درینباب
را این سخن گفتند و بقرارگاه خود باز آمدند نقلست که حضرت شیخ العالم
قدس الله روحه روزی در کناره لب آب در شهر پنڈوه استاده بودند
خواستند که ملاقات شیخ المشائخ شیخ نور الحق والدین قدس الله سره
بکنید در خاطر آوردند که بملاقات درویش خالی نروند گیاهی در غایت
سبز و تر و دراز بر کرانه آب دیدند با خود گفتند که همین گیاه دریبریم
و ملاقات کنیم و از مطلوب مقصود بجوییم آن گیاه را بر گرفتند
و بر شیخ نور الحق والدین بردند شیخ بر پایه و فایده خود با جمعی
یاران نشسته بودند حضرت شیخ العالم آن گیاه را بر زانو حضرت
شیخ نور الحق نهاده فرمودند که بابا صفاست شیخ نور الحق والدین فرمودند
بابا عزت ست هر دو اولیا با یکدیگر ساعتی مشاهده کردند و هیچ کلمی نگفتند

حضرت شیخ العالم قدس سره بعد از ساعتی باز گشتند و از کمال عاشقی باطن اگرچه خوش

وجدت از دولت پیر دستگیر خویش شیخ المشایخ شیخ جلال الحق والدین

نوش میکردند فاما سیراب نمی شدند و هر دم دم هل من مزید میگفتند و آن

هر چند که عروج بمقامات کبری می کردند و عبور از همه می یافتند اما بر پایه

و فائده خود که طلب آن میکردند وقوف نمی یافتند دم سرد از سینه

بر می آوردند و میگفتند ای احمد پنجاه سال شد که در گرد عالم میگردی

و طالب ذات حقیقی میکنی بمقصود دلی نرسیدی و در عالم کسی آنچنان نیافتی

که ترا بمقصود کند ای احمد عمر پنجاه سال ضایع کردی نه مقصود یافتی

و نه پرورش خود داشتی اکنون در وطن اصلی خود بجز آرام و نعمت و لذت

دنیاوی بیارام این بیت از سر حال فرمودند بیت از یکی مقصود نیست

فهم حاجتی ؎ لا دین و لا دنیا بیکار بماندیم ؎ الغرض از شهر سند وا

باز گشتند سوی وطن خود می آمدند و در شهر بهار رسیدند و در آنجا ی

دو دیوانگان بودند یکی را سلطان علاؤالدین می گفتند او برهنه می ماند

و دوم را نیم لنگوٹی میگفتند او لنگوٹہ بستی و لباس نمی افراشتی

ناگاه سلطان علاؤالدین دیوانه چوبی در دست گرفته پیدا شد

اورا حضرت شیخ العالم برفت و شیخ العالم را در کنار خود رسید فرمود
بابا احمد مردان یک پیر بیوقت خوردن چرا گذاشتند سه کرت این الفاظ
بر زبان خود راندند و برفت بعده نیم لنگوتی هم پیدا شد همچنین اگر وقت
حضرت شیخ العالم را در کنار خود کشید فرمود بابا احمد مردان دیگ بیوقت
خوردن چرا گذاشتند این سه کرت نیز همچنین فرمود و رفت حضرت شیخ العالم
با خود گفتند ای احمد دیوانگان حضرت صمدیت جز بیگانه و گدا هی
سید بنیاد مگر که قصد و مقصود خود پرستی و بیفایده و فایده خود خود وقت
یابی از فسردگی حال بگرمی حال افتادند و روطلب بیشتر شد از آنجا
در شهر آمدند و رسیدند و در خاطر گفتند که ای احمد از زندگان جز مقصود
نمی یابی مگر از مردگان هم یابی اکنون از مردگان بطلب حضرت
شیخ العالم بیست سال در مقابر اکابران در گورستان شهر بیابان دور
شهر رود بیابان تشنه وار پرورده و بیقرار و دائم الحال روز و شب
سرگشته بیگانه بودند یا هادی یا هادی چون مدتی مدید آمد حضرت شیخ العالم قدس الله
سره با خود گفتند که ای احمد اکنون بهر وجه مردگان هم بزرگی در قبر در آ
دفن شد بعده حضرت شیخ العالم بدست خود قبری کاویدند و در آن قبر خزیدند مدفون

مردگان دفن کنانیدند و از دنیا و اهل دنیا جدا شده مشغول حق گشتند تا مدت
شش ماه حضرت شیخ العالم دران قبر بودند هر بامدادی که از عالم باطن میگذشتی التفات
میکردند بحر معاذ الله و ما شاهده در چشم در شتند و میفرمودند ای احمد این
عالم لائق ترسیدن نباشد همه حق وارد و درین عالم بگذر و بگذار تا باعالمی
و دریای رسیدند که از کیفیت و کمیت پاک بود و آواز دادند انه لا اله
الا انا ای حرف بی صوت ازلی کلام و از بی زبان شنیدند و خاشع شدند
که اذا تجلی الله لشیء خضع له و آنخود بنخود از ان قبر بیرون آمدند و دیگر
محبوبیت و سرور و معیت افتادند و در معارج وصول بکمال رسیدند
و با خلق بدعوت و شیخیت مشغول شدند نقل است که حضرت شیخ العالم
قدس الله روحه در شهر اوده ماده سگ .. زده بودند بعد آن ماده
سگ بچه آورد حضرت شیخ العالم قدس الله روحه طعام مهمانی ولادت
آن ماده سگ کردند و همه اکابران شهر را طلب فرمودند و فرزند حاکم
مقطع شهر بود او را نیز طلب فرمودند اکثر بزرگان و عامه خلق حاضر
شدند طعام خرج کردند بعد چند روز شیخ جمال الدین گوجری را با
حضرت شیخ العالم ملاقات شد شیخ جمال الدین گوجری گفتند ای

مخدوم شما طعام کردند چنین نماق را طلبیدند ما ما را نه طلبیدند
حضرت شیخ العالم فرمودند مهربانی سگ بود سگان را طلبیدم ای جمال الدین
تو از جملهٔ آدمیان هستی ترا چون بمهربانی سگ طلب کنم حکایت بمیان رگا
اوده مشهورست نقل ست که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه روزی
پیش شیخ فتح الله اودهی سایه خیر که بنشسته بودی گویند چون بازی
بچگان گردانیدند شیخ فتح الله حیران شد و هیچ گفتن نتوانستند دیگر روایتی ست که
این مردم برای دیگری کردند و حضرت شیخ فتح الله را این سخن فرمودند که این کار کسی ست
که کار خود بحضرت رسانیده ست شاید که مراد این باشد که شیخ فتح الله
زاهد وقت بود و روزه و ذکر عاشقان و طالبان حق چون بازی
بچگان ست چنانچه قول علیه السلام علیکم بدین العجائز اشارت بدین ست و لاجرم حضرت
شیخ العالم اشارت بدین کردند تا مگر شیخ فتح الله را شعوری پدید آید
و رموزی در عشق الهی بکشاید که گفته اند الاشتغال بالعلوم الشرعیة
و تلاوة القرآن امور حسنة لکن شان تطالب شان آخر والله اعلم مراد این چه باشد
و این نیز در اوده مشهورست نقل ست که حضرت شیخ العالم بر شیخ
زین الدین اودهی گفتند و شیخ زین الدین را پرده دار بر در نشستی اگر

اگر آینده چیزی می آوردی سیکدانستی و گرنه می آوردیم لیکن داشتی چه دیده حضرت شیخ العالم
را مگذاشت حضرت شیخ العالم باز آمدند و زنده خود فرود آوردند و دعای
نیک و سعید پیوستند و طبقی را از سنگ و کلوخ پر کردند و دستار
به بالای آن انداختند و بر دست نفری دادند و باز برده رفتند
پرده واز مذکور حضرت شیخ العالم را فی الحال بگذاشت حضرت شیخ العالم با شیخ
زین الدین ملاقات کردند و با یکدیگر بحکایت مشغول شدند بعده
چون شیخ زین الدین طبق وا کردند سنگ و کلوخ دیدند گفتند مخدوم
این چیست حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند بهتر که این باشد او
زیر تو باز نهاده‌اند و گفته که این بنا شد و پر آباد بنا بعده حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه دو هزار تنگه زر را شیخ زین الدین طلب
فرمودند و گفتند که قرض حسنه میطلبم اگر بدهی از آن شما خواهم داد
والا نه خواهند گرفت شیخ زین الدین گفتند که ما درویشانیم ما را مال کجا
الغرض حضرت شیخ العالم هر چند کوشش میکردند که بدهند والا نخواهند
گرفت شیخ زین الدین مال ندادند و شیخ زین الدین را مال کامگاری
جمع شده بود خود حضور بودند و برادر زادگان طریق شاهزادگان

بیماند چند روز از ان گذشته بود که شیخ زین الدین مریض شدند
و برحلت وصیت حق پیوستند بعد نقل شیخ زین الدین قاضی
رضی متطوع او و برادرزادگان شیخ زین الدین را گرفت و کل مال
ازانها گرفت و مفلس گذاشت نقل است که شیخ العالم قدس الله
روحه اندرانچه سلطان ابراهیم در قصبهٔ الیسولی فرود آمده بود وقتیکه
ملاقات کردند فرمودند که اگر ابراهیم مسلمان شود که امروز بادشاه
است خلق عالم در اسلام در آیند و بعشق او دم زنند که اَلنَّاسُ
عَلٰی دِیْنِ مُلُوْکِھِم چون قریب لشکر شدند قاضی رضی شنیدند که
حضرت شیخ العالم می آیند استقبال کرد و برابر خود برد وقت شب
بود هم در شب پیش سلطان رفت و گفت ای خداوند عالم درویشی
رسیده است که امروز قطب وقت است و اولیا وقت همه در سلک
عبودیت او منسلک اند سلطان ابراهیم گفت ای قاضی ملاقات
کنم قاضی گفت ای خداوند عالم شایان ملاقات نیست که بعد ملاقات
او انتظام بادشاهی ماند یا نماند که درویشی است که تخت استقبال
کند سلطان گفت چه باید کرد قاضی رضی گفت که خداوند عالم فتوی

واشند قاضی برای خرچ خانقاه او بفرستد اگر قبول باشد پیش ایشان بلا قات
ست والا نه پیش ایشان رفتن خوب نیست سلطان گفت نیک
باشد فی الحال نویسندگان را طلبیدند و فرمانها و حجتها چهار دیه
و هزار بیگه زمین در سواد قصبه دولی برای زراعت و آن ساعت
مرتب گردانید و در بغل خود انداخته و چیزی نقد و یک بار کش طعام
از خانه سلطان ابراهیم بر شیخ العالم قدس الله روحه قاضی رضی
آوردند و گفتند حضرت مخدوم امروز سلطان ابراهیم در حق شما
چیزی کرده که کمتر در حق کسی کرده است و کمتر میکند شیخ العالم فرمودند
ای قاضی رضی امروز سلطان در حق ما چه کرده است قاضی گفت
حضرت مخدوم برای فرزندان شما چهار دیه و هزار بیگه زمین در سواد
قصبه دولی داده است و فرمان حجت از بغل کشیده و آنچه نقد بود
پیش نهاد حضرت شیخ العالم فرمودند ای قاضی کلمه بگو لا اله الا الله
محمد رسول الله که درین ساعت کافر شدی قاضی کلمه بر زبان راند
و گفت ای مخدوم از ما چه کلمه کفر واقع شده حضرت شیخ العالم فرمودند این کلمه
کفر نیست که تو و ابراهیم خدایان دیگر پیدا شده اند که دعوی رزاقی میکنند

خدا ایک ابراهیم را چشم ابراهیم را و اسپان ابراهیم را و فیلان ابراهیم را
رزق میدهد و اسپان ترا و چشم ترا رزق میدهد هنگام یک فقیر و دو گاو و
فرزندان مرا رزق نخواهد داد که تو را ابراهیم در میان آیند تا قاضی گفت
این بیت را بستانند و عرض و التماس این بیچاره قبول فرمایند هر چند که
قاضی کوشش نمود حضرت شیخ العالم قبول فرمود نابر اختیار نکردند و فرمودند
که اولاد قادر فقیر نخواهند دانست که الفقر کنز من کنوز الله تعالی
بختیار مریبود که ذاتش بیچو آتش کشود آخر شیخ العالم بزبان
هندی فرمودند و بهره کشوا هوی تو پا ؤن مندکه پاٹن جای ٹ
بار اهوی تو بر جون جهیل که بر جن جائی بدر حالت شدند و بختیار
را لنگار گرفتند همان ساعت روان شدند کسی را از شجال اطلاع
نشد و بر باده فائده مسکن و لوف خود باز آمدند نقل است که شیخ العالم
باری دیگر هم بدین قصد در شهر جونپور بر سلطان ابراهیم شرقی رفتند
آنجا با صدر العلماء بدر الفضلا استاد الشرق و الغرب عالم ربانی نعمان
ثانی مخدوم قاضی شهاب الدین دهریا نور الله مرقده ملاقات شد
یک یکر بحکایت مشغول شد حضرت شیخ العالم قدس الله روحه از علم سفر حق

چیزی میفرمودند مخدوم قاضی شهاب الدین لهرا عرض کردند که ای شیخ العالم
قدس الله سره کار با ظاهر است از علم شما که علم الدنیاست قاصر است حضرت شیخ العالم
فرمودند آری تو بیچاره لهر باشی نه از این حال و از این مقال حیرالعین
مخدوم قاضی شهاب الدین را اعتقاد تمام حاصل شد و اتفاق افتاد
که حضرت شیخ العالم را با سلطان ابراهیم ملاقات دست داد و حکایت میر سید صدر
جهان گفتند که میر صدر جهان همچنین فرمودند که ای مخدوم قاضی شهاب الدین
چون سلطان را با حضرت شیخ العالم ملاقات شود شما این طمع از دل دور
دارید که با سلطان ما و شما و این اختلاط پادشاهی بدین طریق و در این
جهت دیدن است چنانکه حضرت شیخ العالم قدس الله سره در درویشی
صاحب حال و از اهل کمال که نظر او اکسیر مطلق است که حال شاهی را
بحال فقیری در حال بدل گرداند و از میر جهان بعد آن مخدوم قاضی
شهاب الدین فرمودند که راست است و در حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه در شهر جونپور در میان دروازه گشت بعضی عرض کردند
که این خانه مختص خان است او معتقد حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بود و را
خبر کردند که شیخ العالم قدس الله روحه رسیدند او و سوار شد و بسیار

ساختی درنگ شد رسیدن نتوانست شیخ العالم روان شدند چه بینید
که ملک خالص باکبکبہ و دبدبہ بجانب حضرت سلطان سوار شدہ بود اسپ
درجولان انداختہ وعنان را بردست آوردہ میرفت بعضی کسان عرض
کردند ملک خالص میرود نظر حضرت شیخ العالم ازو ورافتاد حضرت شیخ العالم فرمودند
حال مختص آن حال خالص این تا حال او و دیگران چہ خواہد بود و
باز فرمودند بیچارگان درمستی شراب دنیا چنان مدہوش اند که از خود بیخود
اند واز دیگران خبر ندارند بعدہ فرمودند ای احمد ملک خدای ست کل
میسر لما خلق لہ در تقدیر اللہ نبایدافتاد ہر کرا خواند او خواند ہر کرا
راند او راند لا تبدیل لسنۃ اللہ تبدیلا باز گردد برمائدہ و فائدہ خود
بیاید در مسکن مالوف خود قرار نما حضرت شیخ العالم قدس اللہ روحہ چیزی میوہ
پرستور بار کردہ بودند و جامہ لایق صحبت بادشاہانہ پوشیدہ رفتہ بودند
فی الحال میوہ را بفقیران دادند وجامہ فرو آوردند و ژندہ خود را در بر کردند
و بادپایان سواری برای میان خضر معروف بخدا کوتوال شہر قنوج در بند
دادند او دران وقت فقیر بود و پیادہ بعد ازان بکرم اللہ تعالی در عمر خود گاہے
پیادہ نشد و فراختی و عیشی چون ملوکان داشت الغرض تکبیر فرمودند

و مریدی قائم خود با آن آمده لیکن بیعت کرده بود جمال تعلقه سامرود

برای ملاقات حضرت شیخ العالم آمد باد چنانچه حضرت شیخ العالم تشریف بعد و صد و در گوشه

شیخ بربان که مریدی از مریدان حضرت شیخ العالم بود و گفت که حضرت مخدوم بگوید

که محمد خان آمده است مرا چیزی زمین بدهد که تا زراعت کرده بخورم شیخ

برهان حضرت شیخ العالم آمد سالک عرض کرد حضرت شیخ العالم فرمود بدکه ای

محمد خان این مردک تشارت برواد بود یا این مردک اشارت شیخ برهان

میگوید که بر مخدوم بگوئید که محمد خان آمده است مرا زمین بدهد تا زراعت

کرده بخورم الغرض چون محمد خان بازگشت باز حضرت شیخ العالم که نام

میان جنانشه بود برابر خود برد و عهده داران خود را طلبیده مقتضا

میگه زمین در موضع کلوه خود بر دانه نویسانیده و نشان کرده داد و تسلیم

عهده داران کرد که تمام امروز بر وی نه بده و تعهد وی کرده و مرز بسته

وا با دان کرده بدهند باز حضرت شیخ العالم خودشان بحضرت شیخ العالم آمد و

این حکایت عرض کرد و گفت امروز محمد خان بر ما بسیار مرحمت کرده

حضرت شیخ العالم فرمود چیزی نوشته هم داد ایشان گفتند آری نوشته ام

حضرت شیخ العالم آن نوشته را طلبیده و از ایشان گرفته مریدی بود بهرام نام

پیش استاده بودند او را فرمودند ای بهرام برو خواجه شیخن را بیار و داد و دران وقت خواجه

تمام بود بهرام چون بر خواجه شیخن رفت چه بیند که خواجه شیخن برابر زن در

منزل و لسواریست و هر دو بهم شراب میخورند خواجه شیخن گفت ای بهرام پیش

حضرت شیخ العالم قدس سره که بی ادب نخواهد شد برو چنانچه می بینی همچنان عرض

کن بهرام آمد کیفیت خواجه شیخن تمام عرض کرد حضرت شیخ العالم فرمودند برو

و او را بگو آن شراب که می نوشی بیار تا ببینیم که کدام شراب است که

می نوشی بهرام باز رفت خواجه شیخن همچنان سبوچه آن شراب بر دست بهرام

داد و پیش حضرت شیخ العالم آمد و سلام کرده بنشست حضرت شیخ العالم فرمودند

ازین شراب قدح پر کن بهرام قدح پر کرد خواجه شیخن عرض کرد این شراب

غایت تیز است هر که بنوشد بیمار شود در حال حضرت شیخ العالم فرمودند

ای بهرام این سبوچه شراب بر جائیکه خشت راه بیرون آمده باشد بشکن بهرام سبوچه

شراب مذکور بر جائیکه خشت راه بیرون آمده بود بشکست بعد حضرت شیخ العالم

بر دست خواجه شیخن پیمانه مذکور را دادند و فرمودند ببین که درین پیمانه چه بود خواجه

شیخن پیمانه دید و دیگر گشت حضرت ... محمد خان بسیار رحمت کرد و دست

بستند پیگه زمین و موضع ... برای خرج خانقاه حضرت بندگی مخدوم داد رحمة

حضرت شیخ العالم بسیار در غضب آمدند و فرمودند این مرد کیست و بگو که محمد خان بسیار
درست کرده است و پروانه از دست او ستدند در حال پاره پاره کردند و فرمودند
ای بهرام این کاغذ را بیرون انداز نباید که پاره ازین کاغذ در خانقاه ما
افتد مثل [illegible]
بنیاد نماید بعده یکدیگر را از بهرام مذکور سیوه از بازار آرانیدند و بدست
بهرام دادند و فرمودند ای بهرام برو بر محمد خان چنانچه ما میگوئیم چنان
او را بگوای محمد خان شما از کجا آیند و شما از کجا زمین یا شما که در دلیستان آ
ی رسانند و بازی با ماکنید بهرام بر در محمد خان رفت و از دایه گاه
فرستاد که خادم حضرت مخدوم شیخ العالم استاده است محمد خان از دایه پرسید
که آن خادم چون کسی است دایه عرض کرد بچه است و او در آن وقت بچه
عاقل و هوشیار بود و این فقیر که او را در زمان خود دیده است که بسیار
راسنده بود و این حکایت این فقیر از زبان او شنیده است الغرض محمد خان
بهرام را درون طلبید و خود بالای پلنگ غلطیده بود و سند زیر پلنگ
از لحیه فراز داشت فی الحال محمد خان از پلنگ فرود آمده برز لحیه نشسته است
بهرام سیوه مذکور آن دایه را داد و پیش محمد خان نهاد بهرام سلام و دعا

حضرت شیخ العالم رسانید چنانچه حضرت شیخ العالم فرموده بودند بعینه عرض کرد محمد خان
بلرزید و بهرام را نزدیک طلبید و پیش خود نشانید و هر دو دست خود هر دو پای
بهرام گرفت و گفت ای بچه تو همچنین پای حضرت شیخ العالم از جهت من بگیری
و بگوی که محمد خان عرض کرده است مرا چه اندازه باشد هر چه فرمان حضرت شیخ العالم
بود حکم بر جان ماست بهرام آمد و پیش حضرت شیخ العالم بایستاد و هر دو دست
بر پای حضرت شیخ العالم داشت چنانچه محمد خان گفته بود عرض کرد حضرت شیخ العالم مصلی
برگرفتند و برخواستند و فرمودند که غائبانه با پیران بی ادبی زبان سیر آمد نقل است
که در زمانه حضرت شیخ العالم هر که دنیا را و اهل دنیا را ذکر کردی امیران
بلرزیدی و زهره نبودی کسی را که ذکر آن کند قال الی یومنا هذا که از نقل
حضرت شیخ العالم پنجاه سال گذشته است و سوم کرسی است استقامتی بجنان آن
نشده است که اوقات گذاری تمام باشد و جمعی حاصل آید و ایضا الی
یومنا اسم حضرت شیخ العالم و اسم فرزندان حضرت شیخ العالم بر دفاتر پادشاهان
دنیا مرقوم نشده است و پیشتر معلوم نیست که شود یا نشود نقل است که حضرت شیخ العالم
میفرمودند قصبه دهلی ولایت شیخ صلاح درویش است و قبر ایشان بالای
دروازه حوض کهنه دهلی است این درویش چون درین مقام آمد اگرچه وطن قدیم

و مولد این فقیر بود اما اجازت سکونت از شیخ صلاح خواستم و در روضهٔ شیخ صلاح
برفتم فاتحه خواندم و درود بر حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم فرستادم و آنجا
نشستم و طلب کردم اگر مرا یک مصلی و یک سبوچه باشد اینجا سکونت گیرم
از قبر شیخ صلاح آواز برآمد ای شیخ احمد در حوض کهنه که در آنجای
مصلی و سبوچه بزرگ حضرت شیخ العالم با اجازت شیخ صلاح در حوض مذکور درآمدند
دست انداختند اول دست بر سبوچه افتاد برگرفتند بعده
دوم بار دست انداختند یک چلگه چار پائی کهنه یافتند و فرمودند که
مصلی همین باشد و هر دو برگرفتند و در خانهٔ پدر خود آمدند و آنجا در آن وقت
جنگل کهولی بسیار بود آبادانی قصبه هیچ نبود و امروز مقام حضرت
شیخ العالم ناف قصبه ردولی شده است نقل است که حضرت شیخ العالم روزی
در خانقاه خود نشسته بودند و طرف مشرق دیدند فرمودند که قصبه ردولی
چه آبادان است تا باغ تاجو آبادان می بینم آن روز قصبه ردولی از
قریب خانقاه حضرت شیخ العالم طرف مشرق آبادانی نبود بفرمان الله تعالی
بتدریج آبادانی پدید آمد تا باغ تاجو آبادی شد بعده قصبه ردولی در شهور عام
از فترت سلطان حسین چند کرت خراب شد و آبادان گشت لیکن آن آبادانی تمام

و در وقایع عظام هم دران طرف بست حضرت شیخ العالم فرموده بودند **نقل** ۳۳
کرده اند که در حیات حضرت شیخ العالم دو هیجا گیر موضع ناله به قصبهٔ ردولی سوار
شده آمده بود و شور در قصبه افتاد که کافران آمدند حضرت شیخ العالم عصا
بر دست کرده بیرون شهر شدند و طرف شمال قصبه باغ قاضی سلیمان
باغی بزرگ بود دران باغ رفتند و عصا بر شاخ درختی از درختهای باغ
مذکور زدند و فرمودند که سر دو هیجا بریدیم بفرمان باری تعالی و دو هیجا
از قصبه مقهور شده و طرف کهریه رفت و با رای کهریه جنگ کرده همیت
خود رای کهریه سر دو هیجا کافر را در هفتم روز بریده و در قصبه ردولی فرستاد
و تن آن گیر در شهر اوده فرستاد بعده شنیده شد که بعد از چند گاه آن باغ را
نیز بریدند بنوعی که هیچ علامتی آن باغ نمانده است **نقل** ست ۳۴ که چارپایی
حضرت شیخ العالم قدس الله روحه بفرمان گماشتن که آمده بود کشاینده بردند
میران سید قطب دیوانه در قصبهٔ ردولی ولی از اولیا حق بود و ایشان را
میجور و میان خضر که معروف مجذوب است که قوال قنوج شده بود دران وقت
میان خضر آغاز جوان بود میران سید قطب وار طلبیدند و گفتند ای خضر
این قدح آنچه در پیر دادم شیخ احمد بگو که بهم میان خدا بر خود لرزید و گفت

آمد کا دہیان شیران افتادہ است بار از میان این تیر بسلامت بیرون آمد ہم قدح مذکور را دست
سید گرفت و روان شدہ برو در خانقاہ حضرت شیخ العالم آمد و بایستاد و بیا وقت آنکہ ایستاد
کہ پیش حضرت شیخ العالم قدس سرہ باین طریق برود حضرت شیخ العالم رح آن وقت بہ ماده خانقاه
خود نشسته بودند فرمودند کہ خداست میان جواب اولبیک شیخ العالم فرمودند چنان آنچه پیش
ہمچنان جانیان قدح اقدح را بر حضرت شیخ العالم رح برد و عرض کرد کہ میران سیعقط این قدح فرستاده
داده اند و فرمودہ مدکہ بر حضرت مخدوم العالم بگو کہ بر ہم حضرت شیخ العالم رح قدح از دست او
بستیندند و نوشیدند و فرمودند برو بگو کہ حاجت نیست بگذر و ساعت نگذشته
کہ گماشته مذکور مرد و جنازه او بیرون آمد **نقل ست** کہ حضرت شیخ العالم رح
خانقاه بر مائده و فائده خود نشسته بودند خواجه محمد الیسر قاضی رضی خیر لهم
او وه آمد او راقدری و لوله بود و مستی شراب دنیا هم داشت آغاز کرد کہ ای
حضرت شیخ العالم ہی شنوم کہ شما میگویند کہ خدا را به بندگان خدا می نمایم حضرت
شیخ العالم رح فرمودند کہ خواهی دید او گفت آری خواهم دید اما هر چه میگفت
بگستاخی میگفت حضرت شیخ العالم رح فرمودند بہ بیں او نظر کرد چه بیند کہ
در خانقاه حضرت شیخ العالم رح ستون ایستاده است تا آفتاب میگردد چوجه
بلہ گفت ای شیخ العالم رح ستون را خدای میگوئی در حال قسا در گلو او مد چیزی نگو

حضرت شیخ العالم با جمیع مریدان نعرۂ حق حق میگفتند و میرقصید الغرض
چون حضرت شیخ العالم را نگذاشت حضرت شیخ العالم در حال نان کفارت او بزانید ند
بر و بست شیخ برہان مرید خود را دادند و فرمودند این نان پیش قاضی
رضی پسر قاضی بڈہ بدہ شیخ برہان نان مذکور پیش قاضی رضی نہاد
قاضی رضی را گرسنگی بسیار بود در حال نان بگرفت و خواست که
بخورد میران سید قطب حاضر بودند دست قاضی گرفتند و فرمودند اے
قاضی مخور که حضرت شیخ احمد رضی اللہ عنہ بسر تراز دہ اند و نان کفارت
فرستادہ اند قاضی چون کل کیفیت معلوم کردند در تعجب شدند ساعتے
نگذشته که خواجه بڈہ مذکور بفرمان اللہ تعالی وفات یافت قاضی پیش حضرت
شیخ العالم آمده گریه و زاری کرد که یک چشم دارم عفو فرمایند فرمودند که
چه کنم تیر بر ہدف رسید قاضی عاجز شده بازگشت نقل است که ملک زکو
شیخ فرید را که داماد حضرت شیخ العالم بود بسبی گرفتند و حضرت شیخ العالم
خبر کردند که میان شیخ فرید کسان ملک زکو گرفته اند حضرت شیخ العالم با مریدان
پیش ملک زکو رفتند و فرمودند حضرت شیخ العالم نشنید بلکه شیخ فرید را تعرض از
سابق زیاده نمود و ظلم میکرد بعد ملک زکو سوار شده درمیان خندق

که کاریان خیران افتادند زانو و جست زده روان شد ملک زکو
سید گرفت و در وا لحضرت شیخ العالم این مصرعه بزبان هند می فرمودند
که پیش حضرت شعر چل لپٹ چل لیہ پھر کے جھولے آئے پور انجا
باز گشتند و در خانقاه خود آمدند بر بام بالا خانه بود شب آنجا مشغول
شدند الغرض چون روز شد طبق حجره وا نکردند چون مریدان
و مردمان دیگر آمدند پرسیدند امروز طبق حجره چرا وا نشد حضرت شیخ العالم
فرمودند امروز ماتم است الغرض دو پاس نگذشته که طبق حجره از
شد شیخ برهان را فرمودند ای برهان برو ببین که جنازه چرا می آید
شیخ برهان رفت چه بیند که جنازه ملک زکو می آید حضور افتاد که
ملک زکو امروز در موضع دروده شهید شد شیخ برهان آمد و بحضرت
شیخ العالم عرض کرد که جنازه ملک زکو آمد حضرت شیخ العالم از حجره بیرون
آمدند و رفتند نماز جنازه ملک زکو بگذاردند نقل است که حضرت شیخ العالم
و شیخ زکریا ابن شیخ سلیمان در مسجد جامع یکجا نشسته بودند حضرت
شیخ العالم دائم در مراقبه می بودند و از ما سوی الله تبرا می فرمودند
و مشاهده جمال حق تعالی می سوختند آنجا هم در خیال خود نشسته بودند

شیخ زکریا تلاوت قرآن شریف باآواز بلند میکردند حضرت شیخ العالم فرمودند
آهسته باید خواند و باز در خیال جمع شدند الغرض شیخ زکریا دانستند که حضرت شیخ العالم
را خواب آمده است فرمودند برادرم شیخ احمد خواب میکنند یک دو کرت
همچنین فرمودند و دست خود بر زانوی حضرت شیخ العالم نهادند هوشیار کردند
حضرت شیخ العالم فرمودند کیان پیش من خواهند خفتید الغرض چون از
نماز فارغ شدند باز گشتند پای شیخ زکریا بر زمین است نمی افتاد
دست بر کتف مردمان انداخته میرفتند چون چند روز گذشت حضرت شیخ العالم
با مریدان برای عیادت شیخ زکریا رفتند و طریق حضرت شیخ العالم
می بود چون برای عیادت مریض میرفتند اگر چیزی او را میخورانیدند
امید بر صحت و حیات مریض می شد الغرض چون پیش زکریا رفتند رسیدند
و نیز خواستند که چیزی تناول بکنانند طبیب و عورتان همه مانع شدند که
حضرت شیخ العالم فرمودند قدری آب هم دهند ایشان آب هم ندادند
فرمودند مهلت تمام شد بفرمان الله تعالی جمعه دوم نگذارند از دنیا
به آخرت شتافتند و رحلت فرمودند **نقل است** که حضرت شیخ العالم بالای بام
در حجره خود نشسته بودند مریدی ابقال بود شراب خورده در خانقاه حضرت

حضرت شیخ العالم آمده مستی شراب میگفت حق پیرمن پاک حق پیرمن پاک تر
پدر هر چند او را منع کردند او از آن خیال نمی گذشت چون بسیار شد حضرت
شیخ العالم از بام فرود آمدند و فرمودند بگو پیر تو چگونه پاک باشد که پیر تو
بنده هست و بنده تمام پلید هست پاک چون شد پاکی مر حق تعالی
راست بجز او پاکی را نشاید الغرض او از آن گفتن باز نمی آمد
چنانچه میگفت همچنان میگفت حضرت شیخ العالم عصا بر زمین زدند عصا
بشکست مستی شراب فرود آمد مستی مرگ در گرفت از خود بیخود شد
شیخ برهان گاو از خانهٔ او در خانهٔ حضرت شیخ العالم آورد و عرض کرد که ای
پیر دستگیر فرمان شود که تا گاو را ذبح کرده و تیح فرمایند حضرت شیخ العالم
نمی فرمودند چون نهایت شد و کار بغایت رسید بر شیخ بختیار که یار
بزرگ حضرت شیخ العالم بود بر جمله مراجع شدند که شما عرض کنید تا شاید قبول افتد
شیخ بختیار آمد سر بر زمین نهاد و تعظیم تمام پیش حضرت پیر دستگیر
استاده شد و عرض کرد که فرمان شود تا گاو را ذبح کنند و بجا باید حضرت
شیخ العالم فرمودند ای بختیار شب در درگاه سبحان ربّ العزّت

حضرت لا اله الا الله من کشته شده بودم حالا تیر بهدف رسید کار باخر فتح باب
ای بخت یار بگذر و بگذار الغرض سه روز نگذشت که آن مرید وفات یافت
واز مستی بهوشیاری شتافت نقل ست که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه
روزی با اهل بیت خود گفتند این فقیر در حضرت معبود خود بسیار گستاخی
کرد ای مادر گموری هوشیار شو و استعداد کار خیر گموری کوشش کن
که رسولان حضرت رب العزت چند بار برین فقیر بطلب آمدند که ای احمد
بیائی وازین جهان فانی بمکان باقی رحلت فرمائی واین فقیر هر بار اعراض
نمود و میگفت یک پسر داریم مادام که عرائس دنیاوی به بینیم هرگز نیایم فالان نوبت
بسیار شد باید که ازین غافل نشوی و پسر حضرت شیخ العالم شیخ المشایخ
شیخ عارف احمد انار الله برهانه نام بود حضرت شیخ العالم از بسیار شفقت
گموری میگفتند بعد ازین روزی از روزهای شیخ نور الدین بدائی خلیفه
میران سید موسی بودند با حضرت شیخ العالم اعتقاد تمام داشتند و باخلاص
می آمدند حضرت شیخ العالم فرمودند ای شیخ نور الدین دختر خود بپسر این فقیر گموری را
خواهی داد شیخ نور الدین امجال اعراض نماند فی الحال قبول کردند حضرت شیخ العالم
با جمیع مریدان و با شیخ نور الدین در حال برخاستند در دالان شدند که امروز عقد

نکاح فارغ گردانیم حضرت شیخ العالم بر دختر شیخ نورالدین گفتند با مریدان مستعد

شیخ نورالدین رفتند کل خیلخانه را طلبیدند و گفتند تمام مشایخ یاد

کردند هر یکی ساکت شدند فاما قاضی تمن خسر شیخ نورالدین که مرد صاحب ننگ

بود قبول نکرد و حاضر هم نشد بلکه گفت که ما را با درویشان چه قرابتی و

چه نسبتی مخصوص با چنین درویش صاحب حال که کس را مجال دم زدن نیست

که یک کلمه آتش دارد و یک کلمه آب الغرض نه آمدند و نه قبول کردند قاضی تمن

شیخ نورالدین را حضرت شیخ العالم به ضمیر باطن دریافتند که وی باطن در حقش

داشتند الغرض شیخ نورالدین با خیلخانه مشاورت کردند که این دختر

به حضرت شیخ العالم را دادیم ابا بکند حضرت شیخ العالم چند روز مهلت بایست

که استعداد کرده آید باتفاق خیلخانه چند دختر آراسته کرده پیش حضرت شیخ العالم

آوردند حضرت شیخ العالم فرمودند ای شیخ نورالدین این چیست شیخ نورالدین

عرض کردند ایشان چیزی فرصت بخواهند تا تیلش و جیش کرده آید

حضرت شیخ العالم را شفقت در کار شد فرمودند شیخ نورالدین شش ماه مهلت دادیم

پرورید و در استعداد او شوید الغرض حضرت شیخ العالم از آنجا بازگشتند در خانقاه

خود آمدند در حجره که بالای بام بود رفتند در آن مشغول شدند تا شش ماه گذشت

که قاضی ثمن اخون روان شد بعد یکه کار بجان رسید قاضی ثمن را
در خانقاه حضرت شیخ العالم آوردند و کیفیت قاضی ثمن عرض کردند
حضرت شیخ العالم قبول نمی فرمودند چون نهایت شد و کار بغایت رسید
شیخ بختیار آمدند و عرض کردند ای پیر دستگیر قاضی ثمن را چند روز
مهلت شود تا کار خیر حضرت شیخ عارف احمد باتمام رسد حضرت شیخ العالم سخن
بختیار اختیار فرمودند که او مقبول آنحضرت بود و از بام فرود آمدند
و دوازده گز جامه آوردند تشریف پیش قاضی ثمن داشتند و فرمودند
برو تا کار خیر گهوری ترا فرصت دادیم بفرمان الله تعالی خون در حال
باسناد قاضی ثمن را صحت کلی شد در خانه رفت چون کار خیر حضرت
شیخ عارف احمد انصرام شد و مقصود باتمام رسید باز خون همچنان ببیماری
قدیم روان شد پیش شیخ العالم عرض کردند نجات خواستند فرمودند
که تیر بهدف رسید و کار بآخر انجامید محل گفتن نجات جستن نیست چند روز
نگذشته که قاضی ثمن مذکور وفات یافت نقل است که در خانه حضرت شیخ العالم
فرزندی تولد شد نام فرزند شیخ عبد العزیز نهادند بفرمان الله تعالی
بمجرد آمدن این جهان فی کر لفظ حق بر زبان راند و همه خلق بگوش ظاهر شنیدند

شیخ عبد العزیز روز بروز بزرگ میشد و خوارقهای عادت از ایشان
ظاهر میشد و ده ماهه شده بودند که همچو بچگان هفت و هشت ساله
حکایت میکردند و میدویدند و در روان میشدند با بچگان بلعب مشغول
میگشتند حضرت شیخ العالم فرمودند که چه شور است در حضرت ما شور نمی‌شاید
از هستی بفنا تبدیل می باید بعده رفتند بیرون قصبه طرف شرقی
دنگی بر سر بلندی که میان روضهٔ مخدوم احمد و میان روضهٔ سید
مخدوم سیدانه بالای حوض است فرمودند این مقام این بچه اینجاست
الغرض چون در خانه آمدند اهلیت شیخ العالم پرسیدند کجا رفته بودید فرمودند مقام
وی دیدن رفته بودم اهلیت شیخ العالم پرسیدند و گفتند که الحال جمله خیل خانه و تمام
عزیزان بصحت و سلامت اند مقام قبر برای کی حاجت است حضرت شیخ العالم فرمودند شاید که برای کسی
حاجت بود شیخ عبد العزیز را تب گرم در وجود وی حادث شد بعد از سه روز
بفرمان الله تعالی وفات یافت حضرت شیخ العالم جنازه و حجره و غسل باز دادند
و تجهیز و تکفین کرده جنازه ساختند و برابر جنازه برگ و شربت و طعام
و شیرینی روان کردند بعد از دفن فرزند مذکور طعام و شیرینی دیگر
و شربت همه جا خرج فرمودند و باز گشتند نقل است که اهلیت شیخ العالم

برای این فرزند و فرزندان دیگر که همبرین طریق متولد می شدند و انتقال
بر زبان میرانند بفرمان الله تعالی نمی زیستند دائم الحال میگفتند
و شیخ العالم میگفتند که شما حیات پسران ما را در امید دارید دیگر
ضعیفم با خراب میگیند حضرت شیخ العالم فرمودند تعلق مکن یک فرزندی
هست انشاء الله تعالی پرورده بتو خواهم داد اما هنوز پخته و پرورده
نشده است در سفر رویم او را پخته و پرورده کرده بیاریم بتو تسلیم
نمایم بشرط آنکه تو او را هیچ نگوئی و در رضای او باشی هر چه او دیگوید
همان بشنوی و همان بکنی اهل بیت حضرت شیخ هم معترف گشتند و همه شرط
قبول کردند الغرض بعد چندگی در خانه حضرت شیخ العالم فرزندی
شد شیخ عارف نام نهادند عارف الی حق سبحانی کامل و اکمل وقت
چنانچه باید و شاید ولی من اولیاء الله تعالی شدند و در مقام حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه همین ایشان بودند و موازنه حضرت شیخ
یافتند هر طایفه که با ایشان ملاقی می شدی میگفتی که چنانچه شیخ
عارف احمد با محبت و الفت و شفقت بوده است هیچ دیگری نیست
تمامت عمر خود از کسی نشنیده است که یکبار با حضرت شیخ عارف محبت نبوده باشد

الا ہمچنان می گفت کہ چنانچہ شیخ عارف احمد را ما محبت و موت ہمت
بادیگری نیست و این عنایت از کمال و لایت ایشان بود زہی کمال
و زہی وصف لا مثال کہ حضرت شیخ عارف احمد را میسر آمدہ بود ہم بدین خصہا
افتاد نقل است کہ حضرت شیخ العالم گاہ بیگاہ میفرمودند کہ مالک جان نحیم
ملک الموت نتواند کہ بی رخصت جان ما را قبض کند بیت
در کوی تو عاشقان چنان جان بدہند کانجا ملک الموت نگنجد ہرگز
موت من باختیار من ست اگر بخواہم بمیرم و اگر نخواہم تا ابد الآباد
بدین طریق و بدین انتظام بمانم مگر آنکہ باختیار خود
بمیرم کہ او را خبر نباشد یا ما در مراقبہ باشم کسی سر از تن
جدا گردانند و این اشارت بران ست کہ موت حضرت شیخ العالم پیش از
موت ظاہری بثبوت یافتہ بود کما قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم
موتوا قبل ان تموتوا نقل است حضرت شیخ العالم قدس اللہ سرہ با جمعی
مریدان مسافر شدہ بودند در جنگلی رسیدند دران جنگل درختی
بکر یا باحسن و زیور بود و زیر آن درخت صحنی غایت
صفا و مقام و فا داشت حضرت شیخ العالم قدس اللہ سرہ آنجا نزول فرمودند

و در کار و بار خود مشغول شدند ساعتی گذشته که مرغ
جان پاک حضرت شیخ العالم از قفس قالب خاک به پرید
بمقصود حقیقی رسید مریدان در گریه و زاری شدند
گفتند استوار نخواهد داشت که حضرت شیخ العالم از دار فنا
بدار البقار حلت فرمودند بلکه گمان خواهند کرد که شخ
بزرگ رسیده باشد الیشان حضرت شیخ العالم را کشتند
حضرت شیخ العالم همان زمان زنده شدند و فرمودند که این مقام
خوب بار واح فقیر بود و فقیر را بغایت خوش آمده بود اما
چون شمایان همچنان میگویند بیایید برخیزید و روان شوید
بعده ازان مقام روان شدند بمسافرت درآمدند
نقل است که حضرت شیخ العالم از خطه بهار چون در شهر
اوده رسیدند در شیخ پوره مسجد در کناره لب آب سرد
بود آنجا فرود آمدند هوای سرما سخت گرفت مالقیه هیزم سوختگان
مردگان کافران که آنجا افتاده بود حضرت شیخ العالم آن هیزم آوردند
مے سوختند و دفع سرمای ساختند سیدی بود از جهت کار آمده بود و حضرت شیخ

که این درویش هیزم ناپاک در مسجد آورده است سید مارا که تمام شب
ای درویش این هیزم ناپاک چرا در مسجد آوردی حضرت شیخ العالم فرمودند
من مرد فقیرم جامه ندارم مرا این هیزم پاک است الغرض سید مذکور
بعد الفراغ نماز در خانه رفت شب او را حاجتی غسل افتاد علی الصباح
در لب آب غسل کرد چون در مسجد در آمد چنان سرما گرفت که در مرض
هلاک شد نزدیک بود که این آتش آمد حضرت شیخ العالم فرمودند ای سید چرا
این آتش می آئی شب میگفتی که این هیزم ناپاک است سید آغاز کرد که
در پیش این آتش او نشست پاک و عزیز تر از جان است نقل است
که حضرت شیخ العالم قدس الله سره و حضرت شیخ جمال گوجری روزی در صحرا بیرون آمده بودند
آن هیزم تفحص میکردند جائی نیافتند در محلی مقدار انگشتی افتاده بود و نصفی از آن
شیخ العالم بر دستار خود گرفتند و نصفی از آن شیخ جمال گوجری بر دستار خود گرفته
آمدند و دوگانه شکرانه خدای تعالی بجا آوردند و گفتند حق سبحانه و تعالی
بکرم خود این هیزم را عزیز گردانیده و از ناپاکی بپاکی آورد که هر دو درمیان
عزیز شده است که جائی نمی یابم و قصه چنان است که در آن ایام آن
هیزم را کسی قبول نمیکرد و جمله خلق بانکار اقرار میکردند

نقلست که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه روزی در حجرهٔ خود نشسته
بودند شیخ بختیار پیش بودند فرمودند ای بختیار چیزی می بینی شیخ بختیار
عرض کردند آری پیر دستگیر می بینم فرمودند چه می بینی التماس کردند که تمام حجره پر
از زر می بینم فرمودند چیزی که آید شیخ بختیار را بختیار آغاز کردند که ای پیر دستگیر ازان
اشیا مختار و بختیار را باختیار مختار دیگر حضرت شیخ العالم فرمودند یا بختیار
چه بینید که حجرهٔ پاک همه از خاک ست **نقلست** که شیخ العالم قدس
الله روحه در مقام خود نشسته بودند شیخ بختیار مردی عبید سوداگر
جواهری بود سولی ادرین قصبه برای سودا آمده بود شیخ بختیار را
بر حضرت شیخ العالم نظر افتاد و اعتقاد تمام حاصل شده کمر خدمت بسته
چنانچه مدام علی الصباح والشام آمدی و استاده می ماندی سلام
کرده مے رفتے و باز در خدمت مولاے خود مے پیوستے
هم برین طریق شش ماه گذشت حضرت شیخ العالم قدس الله
روحه هیچ التفات نمے کردند و نمے گفتند که تو کیستے
و از کجا ئی و چه کار مے آئی و بدیدهٔ ظاهر
بظاهر او نمے نگریستند بعد از مدت شش ماه

روزی در خاطر شیخ بختیار گذشت که در دنیا کسی بغایت کامل و واصل حق است
اما از سبب بی نیازی ما حاجت کسی کم بر آید همدران ساعت حضرت شیخ العالم
بنظر باطن بدیدهٔ ظاهر جانب شیخ بختیار نظر کردند و فرمودند بسر که آید کیستی
بحر و نظر کردن شیخ بختیار در دریای بی کنار افتاد و از خود بیخود
شد و نظر از زمین و آسمان بگذشت و مدهوش و بیهوش میرفت
ناگاه خود را در میان جنگل موضع بهار یافت و قدری هوشیاری
بتافت و از آنجا چوبی بر دست گرفت بر حضرت شیخ العالم آمد بیابات که از تشنهٔ
شراب وحدت بگستاخی آمده میگفت ای احمد حسین نعمتی داری
و بندگان خدا را محروم میگذاری حضرت شیخ العالم هر چند که بسیر میدیدند ای بختیار
بهوش در آر او را احسان هستی آن عالم گرفت که هوشیاری نمی پذیرفت
و از آن گستاخی بنگذشت حضرت شیخ العالم قدری آب نوشانیدند از مستی
بهوشیاری آوردند و فرمودند ای بختیار برو به نیکوئی خود رضا داده
طالب و خریدار کار با باش شیخ بختیار سر بر زمین نهاد و باتم در جاتش
افتاد و روان شد و در شهر معظم شهر جونپور سکونت ورزید و پیش مولانا
خود و وقت سوالی چون حال بنده خنیس دیده بندگی آن بنده

در رہید وگفت اے بختیار براہی باید لذت بست تو کنم در بندگی
تو شوم ترا در راہ مولی خود آزاد کردیم بر دو جہاں کہ خواہی بباش
شیخ بختیار در خانۂ خود آمد در سوز آتش باطن افتاد ناگاہ از چہار
چہار طرف آتش بر خاستی و در نظر خود تمام عالم را سوختہ میدید
چون کار بجای رسید کہ تنش میسوختی و جانش میفرفتی نام پیر دستگیر
شیخ العالم میگفتی و بیاد وی خواستی در حال آتش فرو میشد و نجات
یافتی ہمچو کلوخ کہ در میان زنگ آب بیندازند و در حال زنگ آب
جدا شود و آب صاف پدید آید بار ہمچنان چنانچہ بود لبستہ گرد و ہمین
طریق باز آن آتش در گرد تنش می آمدی و میگرفتی و فریاد از پیر دستگیر
خود میکردی و نجات می یافتی ہمین جملہ لیلاً و نہاراً دائم الاحوال میگذشت
و قرار و آرام از بختیار باختیار و غیر اختیار از دست برفت کار چون تا بحد
نہایت افتادہ بود کہ تحریر و تقریر از وی نیاید ناگاہ آن مست حضرت آنحضرت
از ما سوی اللہ حضرت شیخ المشائخ تاج الاولیا قدوۃ الاصفیا
سلطان الواصلین برہان العاشقین حضرت شیخ شرف الحق والدین
پانی پتی قدس اللہ روحہ بر حضرت شیخ العالم نظر بادی بختیار باختیار مختار

در عالم اسرار برسیدند و در مقام مشاہدہ انوار جمال یکدگر مشرف
شدند و فرمودند ای احمد عبد الحق قدس اللہ روحہ ترا در جہان
کسی نمی شناسد و شنیدہ اند کہ در حضرت مولیٰ وجہ جمال با کمال داری
مگر بیچارہ بختیار اندک ترا ین اندک شناسائی و آشنائی حضرت تو گشت بر ہم
چندین نباید کردمی باید کہ سحاب حضرت خویش البرجالی تا باران
رحمت در زمین او ببار حضرت شیخ العالم نظر شفقت بہمت باطن
بر شیخ بختیار باختیار مختار بگماشتند حضرت شیخ العالم در قصبہ ردولی
بودند و او در شہر جونپور در حال ہمان زمان آتش سوزان از وی
شد نجات تمام یافت و مرض بصحت مبدل گشت و بیقراری بقرار
پیوست و از کربت بفرحت در آمد شیخ بختیار باختیار مختار کہ
او را بود در ا لست کہ این ساعت پیر دستگیر شیخ العالم مرا قبول
فرمودند و بنظر رحمت نگریستند و در حال برخاستہ بخان و مان
برانداختہ جانب حضرت پیر دستگیر خود بشتافت و بآستانہ نگاہ
خود آمد و پیش پیر دستگیر سر بر زمین نہاد و بندہ وار بایستاد حضرت
شیخ العالم قدس اللہ روحہ نظر رحمت فرمود و شفقت باطن و ظاہر نمود

وفرمودند که ای بختیار چه اختیار مختار داری اگر میخواهی که خود را
در سلک مریدان این فقیر درآری زن را خواهی گذاشت بختیار در حال
گفت گذاشتم باز حضرت شیخ العالم فرمودند رسول را خواهی گذاشت و فی الفور
گفت گذاشتم باز حضرت شیخ العالم فرمودند خدا را خواهی گذاشت او همچنان
فی الفور گفت گذاشتم حضرت شیخ العالم چون دیدند که او همه گذشت و
نقوش کثرت از دل شست و کشتی خویش در دریای فنا انداخت و
در میدان ارادت مستحکم برخاست و آئینهٔ دلش صفا بکمال یافت تا از
عطش طلب با تحقاق تمام در صحرای تجلی جمال بکمال پیر دستگیر خود
شتافت و در حال بی حلول حضرت شیخ العالم در میان میدان جان او
نزول فرمودند و از افق آسمان دل او تجلی بدو شدند و تشریف بشارت
با شارت مشاهده بدو فرمودند و اے بختیار اینک خدا را یافتی
و در متابعت حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بشتافتی که قُلْ اِنْ کُنْتُمْ
تُحِبُّوْنَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُوْنِیْ یُحْبِبْکُمُ اللّٰهُ و هر دو جهان را زیر قدم بگذاشتی
و بلند تر آمدی مالک کل شدی که مَنْ لَهُ الْمَوْلٰی فَلَهُ الْکُلُّ زهی پیر دستگیر
باکمال که در ساعت احد مرید را بمقصود حقیقی رسانید و زهی مرید باجمال

که در زمان واحد بسعادت ابدی پیوسته وعارف کامل واصل مکمل گشت
چنانچه وصل کردگار شیخ فرید عطار منقر باشد بیت ای زوصلت
عارف مطلق شدم * عاشقی رفته وتمامت حق شدم * نقل ست که حضرت شیخ العالم
فرمودند ای بختیار درصحن خانقاه من چاهی در همین مقامی باید شیخ بختیار
درحال کلند آورده بکاویدن چاه مشغول شدند چون تمام کاویدند و
آب برون آورد حضرت شیخ العالم بران آب تکبیر فرمودند وقسمت کردند
باز اشارت شد که ای بختیار این چاه را امروز از خاک بیرونی باید انباشت
واز خاک این چاه چبوتره هم باید ساخت شیخ بختیار سعدی
بر سر کردند وبانباشتن چاه مشغول شدند آنکه چاه تمام همدران روز
از خاک بیرونی انباشته و پر کرده واز خاک چاه چبوتره بست و هیچ
نپرسید که این چاه را از برای چه کاویدند واز برای چه انباشتند
واین چبوتره بچه غرض بستند لاجرم چون در ارادت پیر چنان محکم
بود واز خود فانی بذات پیر باقی بود اگرچه در مکتب نزد معلم گاهی رفته
گاهی حرف تهجی هم از استاد در تخته ظاهر نخوانده بود وفا ما از
دولت پیر دستگیر حضرت شیخ العالم قدس الله سره بعلم لدنی چنان گشته

کرد نشنید نی وقت حل مشکلات ومفصلات از وی میکردند و او هر چه میگفتی
از کتاب خدا تعالی و از احادیث رسول صلی الله علیه وسلم بیرون نگفتی
و علما همه اعتراف مینمودند در کمال شیخ بختیار همه علما
حیران بودند این حالات ظاهرش بود و حالات باطنش چه بوده باشد
نقل است که حضرت شیخ العالم روزی نشسته بودند شیخ بختیار آمد پیش
استاد و عرض کرد که ای پیر دستگیر اگر فرمان شود این بنده در سوداگری
رود و او سابقاً چیزی سودا هم کرده بود و هر چه از سودا پیدا میکردی
پیش پیر دستگیر می آوردی و هر چه پیر دستگیر حسب قسمت او دادی بهمان بسر میکردی
و قوت خود میساخت حضرت شیخ العالم قدس الله روحه فرمودند برو الله بان
دریا مروکنار دریای شور حد ولایت این فقیر ست شیخ بختیار برای سوداگری
باذن پیران شد و هر جا که میرفتی بغیر اذن پیر دستگیر نمی رفتی
و هر قدم که در راه مینزدی بغیر اذن پیر دستگیر نمی زدی و هر دم بر او
بغیر یاد پیر نمی بر آوردی دائم الاحوال چشم بسته میماندی الغرض چون
از سوداگری بازگشت قطاع الطریق اطلاع یافتند که برین مرد کالای
نفیس ست و او مرد جواهری بود سودای مروارید و جواهر میکرد ایشان

برابر او می آمدند هر جا که از شیخ بختیار فرود آمدی ایشان نیز فرود آمدندی
شیخ بختیار هم مرد عاقل و پخته بود دریافت که ایشان قطاع الطریق
اند در خیال من شده اند در مقامی بدکان نان نیز فرود شدند ایشان هم
آنجا فرود آمدند شیخ بختیار دیگ کهچری پزانیده و روغن یا دو گاو نها
حوالی بالای آن دیگ گذاشت و گفت قدری ستراح کرده بیایم
باین بهانه روان شد و آن یک کهچری و روغن همچنان گذاشته ایشان
ساعتی نشسته منتظرش بودند چون نیامد گفتند از ما فرار نمود شتاب
روان شدند ناگاه بشیخ بختیار پیوستند و بیکدیگر مصاحب شدند
بعده شیخ بختیار در مقامی آمدند کنیزکی خریدند و خانه کرده همانجا
بماندند ایشان نیز دران مقام ماندند مدتی دران مقام ماندند روزی
بحیله شستن جامه بیرون آمدند آن کنیزک همچنان گذاشته روان شدند
موازنه سی چهل کروه در روز و شب آمد چون صبح شد زیر درختی نشست
و باخود گفت که من چندین کروه آمدم ایشان کجا بما برسند ناگاه
بی آگاه ایشان رسیدند و گرفتند و در زمین غلطانیدند و میخواستند
که حلقش ببرند از سر ترس از زن جدا کنند شیخ بختیار پیر دستگیر خود را یاد کردند

حضرت شیخ العالم عصا بدست کرده فی الحال رسیدند و فرمودند که ای بختیار
بزن بزن ایشان بهیبت شیخ ز دلها ورا گذاشته از وی جدا شده بایستادند
حضرت شیخ العالم از پیش نظر غایب شدند بعده ایشان پرسیدند این مرد
که بود و از آن تو که باشد شیخ بختیار گفت که این مرد پیر دستگیر من است
برابر من باشد و من بقوت این مرد در هر دو جهان خوف ندارم و از
هیچکس باک نمی آرم ایشان حیران ماندند و گفتند آری تو هم بدین قوت
تنها میگردی و سودای کالای نفیس میکنی که پیر تو چنین غالب است
بعده ایشان پنج تنگه از خود کشیدند و شیخ بختیار را دادند و گفتند که
این فتوح از جهت ما پیر خود را به بر خدمت ما برسانی و عذر ما بخواهی
شیخ بختیار آن پنج تنگه گرفته روان شد چون پیش حضرت شیخ العالم آمدند
پنج تنگه اول پیش نهاد و کیفیت تمام ماجرا مشرح کرده حضرت شیخ العالم فرمودند
آری همچنین بود چنانچه میگوئی نقل است که حضرت شیخ العالم بالای بام در حجره مشغول
بودند فرزند خود حضرت شیخ عارف احمد را طلبیدند و فرمودند برو بختیار را طلبیده
بیار حضرت شیخ المشایخ شیخ عارف احمد بر شیخ بختیار رفتند و دست زدند شیخ بختیار بخواست
که باز جمع و صحبت کنند در اثنا آن مرد که دخول کند فی الحال همچنان که بر جا ربانی گذاشته

وبا همه فرو گرفته و بیش پیر دستگیر خود آمد سر بر زمین نهاد و سجده وار
بایستاد حضرت شیخ العالم فرمودند باز گرد شیخ بختیار سر بر زمین نهاد و باز گشت
منقول است که شیخ بختیار شهوت کمال داشت چنانکه بعضی وقت
از غلبه شهوت بیقرار شدی والله اعلم مگر این طلب از جهت امتحان
باشد که او دران وقت کرامت مستحکم دارد یا نی نقل است
که روزی حضرت شیخ العالم سماع کردند بعد از فراغ سماع کنیزک خود را فرمودند
برو از خانه چیزی بیار مطربان را چیزی بده کنیزک در خانه رفت
اهل بیت حضرت شیخ العالم مزاج گرم کردند چیزی ندادند و گفتند برو
بگو که در خانه چیزی موجود نیست حضرت شیخ العالم قدس الله سره مطربان
را فرمودند که همین کنیزک را ببرید بعضی مریدان چند تنکه داده
کنیزک مذکور را از مطربان رها کنانیدند حضرت شیخ العالم چون در خانه رفتند
نظر بران کنیزک افتاد فرمودند چون این کنیزک آمد ما نخواهیم ماند
فی الحال از خانه بیرون آمدند شیخ بختیار را فرمودند ای شیخ بختیار
تکیه بربندید تا ازینجا بیرون آییم و سفر کنیم شیخ بختیار باذن پیر دستگیر
تکیه بست و هر دو بزرگواران روان شدند و در شهر اوده رسیدند

در محاسن شیخ پوره بالای لب آب قرار گرفتند بعد انصرام مدت شش ماه
حضرت شیخ العالم را چون نظر بر لب آب افتاد فرمودند ای بختیار در قصبهٔ
ردولی لب آب هم است شیخ بختیار گفت ای پیر دستگیر این ردولی است
اوده است حضرت شیخ العالم فرمودند ای بختیار با در اوده برای چه آمدیم
شیخ بختیار کیفیت تمام عرضداشت کرد حضرت شیخ العالم را از کیفیت ها چرا
هیچ در خاطر نبود اوده هم منظور لفرمودند ای بختیار ما مقام ردولی خود را
برای چه بگذاریم فی الحال برخاستند و روان شدند در مقام خود باز آمدند
و مشغول بحق گشتند نقل است که حاتکی در موضع آسومومی ماندی
و مرید شیخ سمار الدین بود اما در خانقاه حضرت شیخ العالم گاه بیگاه می آمدی
و میان مریدان حضرت شیخ العالم می نشستی و می بودی روزی
از روزها پیش حضرت شیخ العالم آمد بایستاد عرض کرد ای مخدوم
آنچه در خانقاه آنحضرت می بینم در خانقاه پیر خود نمی بینم حضرت شیخ العالم
فرمودند ای حاتک ایشان مولانگان اند نه درویشان که درویشی
کار دیگر است و مولائیگی کار دیگر حاتک گفت ای مخدوم با مرید
ایشان نخواهم شد در سلک بندگی بندگان مخدوم در خواهم آمد

شیخ العالم فرمودند مردوں قبیہ الیشان باز کردان حایک شیخ
سمار الدین رفت مراقبہ باز کرد امید بعضی از مریدان شیخ سمار الدین
او را شنیدہ است دیدہ گفتند کہ این مرتد شد الغرض حایک از انجا خلاف
حضرت شیخ العالم آمد و بندگان رسالک بندگان حضرت شیخ العالم گشت و در خدمت
ایستادہ شب و روز بندہ وار آستانہ می بود روزی از روزہا حایک
مذکور پیش حضرت شیخ العالم قدس اللہ سرہ آمدہ عرض کرد ای پیر دستگیر اگر فرمان شود
این بندہ جانب خانہ کعبہ رود حضرت شیخ العالم فرمودند چندروز
قرار گیر انشاء اللہ تعالی ما و تو یکجا برابر خواہم رفت حایک باز ماند
بعدہ باز چند کرت حایک مذکور پیش حضرت شیخ العالم آمدہ عرض کرد
شیخ العالم ہر بار ہمچنین میفرمودند کہ ما و تو برابر خواہم رفت او باز
میماندی تا روزی آن حایک مستعد شد کمر مسافرت بستہ پیش حضرت
شیخ العالم آمدہ عرض کرد ای پیر دستگیر اگر فرمان شود تا این بندہ
جانب خانہ کعبہ رود و زیارت حضرت رسول صلی اللہ علیہ وسلم مستفید شود
حضرت شیخ العالم فرمودند ای حایک در خانہ خود باز برو و انشاء اللہ تعالی
علی الصباح ما ہمانجا خواہم آمد ما و تو روان خواہم شد حایک باز گشت

در خانه خود رفت ناگاه حضرت شیخ العالم در نیم شب در کنارهٔ جنگل موضع مذکور لفظ حق بہیبت زدند و بلند فرمودند حق حق حق اوو النست که حضرت شیخ العالم آمدند در حال برخاست و دوان شده آمد برابر حضرت شیخ العالم روان شد چه بیند که سه نفر دیگر پیش حضرت شیخ العالم می روند و پس ایشان حضرت شیخ العالم و بعده آن حایک همچنین سیر رفتند تا موضع اجولیه رسیدند که صبح دمیدن آغاز کرد حضرت شیخ العالم حایک را گرفتند و در پای حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم انداختند و گفتند این بیچاره ضعیف ست تا آنجا رسیدن نمی تواند بعده آن حایک چه بیند که هیچ یکی نیست حایک حیران شد در خانقاه حضرت شیخ العالم آمد حضرت شیخ العالم فرمودند چگونه زیارت حضرت محمد مصطفی حاصل شد او گفت آری از دولت پیر دستگیر زیارت حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم حاصل کردیم که به پابوس مشرف شد حضرت شیخ العالم فرمودند دانستی که پس حضرت رسول کیان بودند حایک گفت نمیدانم فرمودند که پس حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم حضرت شیخ المشایخ مرشد الاتقیا هادی الاصفیا حضرت شیخ فرید الحق والدین گنج شکر مسعود قدس الله سره بودند و پس ایشان

سلطان المشایخ حضرت [illegible]
این فقیر [illegible] نقل [illegible]
تاتارخان [illegible]
و بشارت [illegible]

نظام الحق والدین قدس الله سره العزیز بود بشارت
[illegible] حضرت شیخ العالم روزی در خانقاه خود نشسته بودند
[illegible] دهلی پیش حضرت شیخ العالم آمد
حضرت شیخ العالم آمده و حضرت شیخ العالم سر برآوردند طرف تاتارخان نظر کردند
فرمودند در جهان چنان رو که چند روز [illegible] تاتارخان در حال
بر زمین افتاد و بیخود گشت و بعد از زمانی او را از زمین برداشتند
و آب بر روی او زدند تا از بیهوشی بهوش آمد بعد ازان چنان
معتقد شد که اکثر اوقات پیاده و تنها در حضرت شیخ العالم آمدی
نقل است که روزی حضرت شیخ العالم در خانقاه خود نشسته بودند
[illegible] آمد عرض کرد [illegible] امروز سوداگران اسپان آورده اند
هفت صد هشت صد اسپ [illegible] آمده است حضرت شیخ
فرمودند بروید بستانید محمد خان عرض کرد که زر کجاست بار دیگر حضرت شیخ
فرمودند بستانید محمد خان عرض کرد [illegible] زر کجاست [illegible] حضرت شیخ
فرمودند اگر نیست نیست منقول است که حضرت شیخ العالم نظر پادشاهی [illegible]
[illegible] شاهزاده بسیار رنگ [illegible] پادشاه دهلی [illegible] چون [illegible] از حضرت شیخ العالم [illegible]

که سلیمان نامه مرد سوداگر مرید حضرت شیخ العالم بود هر بار که فقیر گشتی او را
مال نبودی بر خود حضرت شیخ العالم آمدی و سر بر زمین نهاده و عرض کرد
که ای پیر دستگیر بر من چیزی نیست که سوداگری کنم و قوت خود سازم حضرت شیخ العالم
میفرمودند بخواه چه مقدار زر میخواهی او گفت که من هر بار از پیر دستگیر صد
تنکه میخواستم و میگفتم ای پیر دستگیر اگر بر من صد تنکه باشد بفراغ خاطر
و سوداگری کنم و قوت بسازم حضرت شیخ العالم میفرمودند برو صد تنکه
دادیم این بنده سر بر زمین نهاد و بازگشت ناگاه صد تنکه از غیب
میرسیدند بفراغت سوداگری میکردیم و خوش می باشیم اگر این بنده
هزار کرت قصد میکرد که سرمایه مال از صد تنکه زیاده شود هرگز یافته
نمیشدی دائم همین صد تنکه بر من سرمایه می بودی نقل است
که حضرت شیخ العالم می فرمودند چنانچه در گازرون چراغ خواجه اسحاق
گازرونی می سوزد تا روز قیامت خواهد سوخت خواجه اسحاق
بمقتضای آن معنی این بیت بر زبان خود فرمود بیت اگر گیتی سراسر
باد گیرد چراغ مقبلان هرگز نمیرد ٭ ما نیز دیگ از طعام پر کنیم
تا انقراض عالم خلق بخورند هیچ ازان دیگ کم نشود و درین فانده

خلق هم هست بعده دیگی آوردند بر دیگدان نهادند و آتش کردند
طعام دران دیگ پختند بعده آن دیگ را در میان بگذاشتند خلق در آن
هر خلق که می آمدند و می رفتند طعام ازان دیگ میخوردند هیچ نقصان
نمیشد تا بسیار خلق آینده و رونده طعام ازان دیگ با سیری
میخوردند و دیگ همچنان پر میماندے بعده در خاطر خود
چنین گذرانیدند که ای احمد در عالم مشهور خواهد شد که احمد چنین شیخی است
والشهرة آفة کل یرضیها والخمولة راحة لا یرضاها احد ای
احمد بندگان خدا اند و رزاق مطلق ست جل جلاله او داند و بندگان
او داند تو ازین میان بیرون آی و اسب خاطر را در میدان وسیع
و افوض امری الی الله جولان نمای و خود را از خود و از کار خود بیرون
آ و از هستی این نام و نشان فانی شو و در هستی ذات مالک الملک لایزال
ملکه بی نشانی رو حضرت شیخ العالم این خطره را در خود مقرر کردند و حالی
تکبیر برای مزید فقر طالبان حق ادا فرمودند و دیگ مذکور بر زمین
زدند تا بشکست نقل ست که حضرت شیخ العالم میفرمودند که از بهکر تا پتوده
رسیدم هیچ مسلمانی ملاقات نکرده الا که در راه در ده یک بچه نیم مسلمانی

دراین اشارت بر شیخ جمال گوجری کردند و میفرمودند که منصور بچه بود طاقت نیاورد ۔ اسرار بیرون زد بعضی مردان اند که دریاها فرو میکنند آروغ نمی زنند و میفرمودند که نظامی بچه بود که این بیت گفت

بیت صحبت نیکان زجهان دورگشت ؛ خانهٔ عسل خانهٔ زنبور گشت

که صحبت حضرت محمد مصطفی صلی اللہ علیہ وسلم چنانچه صحابه ابود همچنین حالا هم صاحبان حال او محبان ذوالجلال اهست ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْم نقل ست که حضرت شیخ العالم مقامات همه پیران بزرگ را تعیین کردند میفرمودند فلان قدس سره تا اینجا رسید و فلان تا اینجا و فلان را این مقام بود و فلان بدین منزل رسید زهی کمال و زهی جمال که تا غایت هیچ درویش بدین حال و رتبه و صاحب تصرف نشده است ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ عَظِيْم نقل ست که روزی حضرت شیخ العالم دیواری برمی آوردند و بالای آن دیوار سوار بودند شیخ جمال گوجری را دران کوچه گذر افتاد فرمودند که اینجا بوی ولی می آید استاده شد تا کسی گفت که اینجا حضرت شیخ العالم قدس سره و حضرت شیخ احمد عبدالحق مثل شیخ جمال الدین گوجری حضرت شیخ العالم قدس

حضرت شیخ العالم بالای آن دیوار سوار بودند شیخ جمال الدین گوجری گفت
مخدوم این دیوار بجنبد و روان شود حضرت شیخ العالم فرمودند
چه عجب و چه دشوار است آنگاه حضرت شیخ العالم چنانچه مرکب را [illegible]
همچنان دیوار را جنبانیدند در حال دیوار جنبید و روان شد
حضرت شیخ العالم فرمودند بابا جمال این بار بجنبانید هر چند که شیخ
جمال ما دیوار را زدند پس میگشت و پیش نمیرفت و روان نیست
شیخ جمال را دهشت گرفت که یکدام تیر و که افتاد فاما نظر باطن
حضرت شیخ العالم امان داده بودند ورنه بخطره نبوده است نقل است
که حضرت شیخ العالم قدس الله روحه روزی نشسته بودند بهرام
پیش استاده بود حضرت شیخ العالم فرمودند ای بهرام بخواه از من
آنچه خواهی که مراد حضرت ذوالجلال ولایت بر کمال است
میگوید که من هیچ نگفتم و ساکت ماندم باز فرمودند ای بهرام بخواه آنچه میخواهی
کسی نیامده است باز او میگوید که من همچنان ساکت ماندم باز فرمودند که ای بهرام بخواه آنچه
میخواهی که بر من ولایت دو جهان بسته داده ام که کسی نیامده است بخواه ای بهرام
گفت که سه کرت پیر دستگیر فرمودند من عرض کردم که ای پیر دستگیر الطاف الکریم انعام از زبان

بطلب چیزی طلبی بهرام میگوید که عرض کردم ای پیر دستگیر اسباب طلبم
وزر نخواهم و بدنیا مطلوب ندارم و با آخرت سر فرو نمی آرم مرا مطلوب
حقیقی بسیار و در فهم ما سوی الله بر دار خدای برسان آنچه وعده فرداست
لقد وقت من بگردان حضرت شیخ العالم فرمودند ای بهرام تو چیزی خواستی
که نتوان داد که در خور هر کسی نیست و کسی نتواند داد و من این حکایت
از زبان بهرام مذکور شنیده ام و او را پیر هشتاد ساله دیده ام و او میگفت
تاسف میکرد و حسرت میخورد که اگر این محروم روزگار و مردود نابکار
آنوقت از پیر دستگیر چیزی اختیار میکردی خواه از دنیا خواه از آخرت
تا امروز این روزگار ضیق را بوسع میگذرانید در جاه تمام و دنیای عظام بر دست
آوردی و مقصود حاصل کردی نقل است که روزی حضرت شیخ برهان پیش حضرت
شیخ العالم استاده بود حضرت شیخ العالم فرمودند برهان دنیا خواهی گرفت شیخ
برهان گفت چیز دنیا بکار من نیاید باز حضرت شیخ العالم فرمودند خواهی گرفت
باز شیخ برهان گفت ای پیر دستگیر پیر شده ام کی توانم خواند حضرت شیخ العالم فرمودند تحصیل
بی خواندن علم کشیدن نتوان ایستاده بخوان باز شیخ برهان گفت ای دستگیر علم بکار من
نیاید باز حضرت شیخ العالم فرمودند دین خواهی گرفت باز شیخ برهان گفت این ... اگر ...

ما را جمال الله می باید که ظلم حجر مشاهدهٔ حق نگشاید حضرت شیخ العالم حالت
شده اند و در کار خود مشغول گشتند نقل است که مخلص مرد شهر [illegible]
فیروز شاه بود بخدمت حضرت شیخ العالم می آمد و مدام طعام صبح و شام
می آورد حضرت شیخ العالم طعام او خرچ می فرمودند و هیچ نمی پرسیدند
که تو کیستی و از کجایی و بچه کار می آیی چون مدت شش ماه بر آمد مخلص در
خاطر خود کرد ای مخلص شش ماه خدمت این فقیر کردی هیچ ترا نه پرسید
که کیستی و چه مطلوب داری اگر چه این مدت خدمت سنگی میکردی
مقصود حاصل می آوردی و باز گشت در راه اندر رفت حضرت شیخ العالم
عقب او بر در او رفتند و دست گرفتند که کنیزک او فی الحال بیرون آمد
حضرت شیخ العالم فرمودند برو بگو که احمد بر در ایستاده است کنیزک رفت مخلص
پرسید که کیست او گفت آن درویش که شما روزینه بر وی می گرفتی
مخلص در حال بدوید و پای بوس کرد حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمود تو مرا
امروز از ما گله مند شدی او هیچ نگفت و شتابان حضرت شیخ العالم قدس الله سره را
درون خانه خود برد و طعام پیش آورد و بعد از خوردن طعام حضرت شیخ العالم روان شدند در
خانه خود آمدند مخلص هم برابر شیخ العالم آمد و باید گر گشتند حضرت شیخ العالم فرمودند ای مخلص تو هم آمدی

عرض کرد آری یک پسر و یک دختر دارم حضرت شیخ العالمؒ فرمودند ای مخلص
بر و ما دام که ایشان را کار خیر نکنی و جاگیر نگردانی بر سر بنیال
مخلص اعتراف نمود و سر بر زمین آورد و بازگشت در خیال جاگیر کردن
فرزندان شد میان چندر و زهر دو را کار خیر کرده داد و بحضرت
شیخ العالمؒ آمد سر بر زمین نهاد و ایستاده شده عرض کرد ای پیر دستگیر هر دو فرزندان
را جاگیر نمودیم و تزویج کرده دادیم حضرت شیخ العالمؒ فرمودند نزدیک بیا
او در دیده آمد و بنشست حضرت شیخ العالمؒ پیش خود کوکی در زمین
کاویدند آب در و انداختند و در میان آب کوک مذکور سنگریزه خود انداختند
و فرمودند ای مخلص این سنگ ریزه را ازین آب بیرون آر مخلص آن سنگ
ریزه مذکور از آب کشیده پیش حضرت شیخ العالمؒ نهاد حضرت شیخ العالمؒ قدری
گل در و انداختند و فرمودند ای مخلص چنانچه اول کشیدی این را نیز
مخلص دست در آن آب انداخت هیچ نیافت عرض کرد ای پیر دستگیر
هیچ نمی یابم حضرت شیخ العالمؒ فرمودند ای مخلص اگر میخواهی که در حضرت
معبود بطلب مطلوب در دریای مقصود برسی اینچنین شوی که نام و
نشان خود گم کنی و از هستی خود بر خیزی و بهستی حق شوی و به بقا حق

ماقی کردمی آنکه مرا باید در خانقاه من ماش و الا برو که این کار کار مردان ست
نه کار مختثان و للحرب رجال و للقصعة والثرید رجال بجال مخلص جو خالص
ازل بود و خصوصیت اندوخته اخلاص تمام داشت و کمر متابعت
مستحکم بسته ولی از اولیا خدا تعالی گشت تا حضرت شیخ العالم فرمودند که مخلص ولی
از اولیا خدا تعالی ست نقل است که روزی حضرت شیخ العالم در خانقاه خود
نشسته بودند مخلص پیش ایستاده بود میان الاد دیوانه دران کوچه گذر کرده
زیر دیوار حضرت شیخ العالم بگذشت مقدار راه رفت بطرف حضرت شیخ العالم متوجه شده
دیر ایستاده بود بعده روان شد مخلص بحضرت شیخ العالم عرض کرد ای پیر دستگیر الاد
دیوانه دیر پیش ایستاده بود دیر دستگیر هیچ لطف شوند که بستیم با هم پیر مخلص هم راجی هر بود
و میگوید که یا محتشم بیم و در خود گفتیم که اینجا الاد دیوانه کی است بعده چون بیرون
خانقاه رفتیم تحقیق شد که الاد دیوانه درین کوچه گذر کرده بود و دیری جا
حضرت شیخ العالم متوجه شده در راه ایستاده بود نقل است که روزی
مخلص پیش حضرت شیخ العالم آمد و عرض کرد که ای پیر جامه من کهنه شده است میخواهم
که جامه نو بپوشم وازین جهان سفر کنم حضرت شیخ العالم فرمودند چند روز توقف کن
ما در تو یکبارگی خواهیم رفت بار دوم و ز رفت عرض کرد باز همچنین جواب فرمودند بار سوم رفت

ای بهرام برو او را بگو که چند روز قرار گیر ما و تو یکجا سفر خواهم
بهرام میگوید که ما آمدیم بر پدرم و گفتم که پیر دستگیر میفرمایند
که ای مخلص چند روز قرار گیر ما و تو یکجا سفر خواهم کرد باز مخلص
گفت ای بهرام باز برو و بر پیر من عرض کن که مخلص میگوید
که ما ماندن نمی توانم و طاقت نمے آریم مدت من تمام رسید
مرا فرمان شود که تا سفر کنیم و بآخرت رویم بهرام باز رفت
چنانچه پدرش گفته بود در حضرت شیخ العالم عرض
کرد باز فرمان شد ای بهرام برو بر مخلص بگو که کجا
خواهی رفت مرا خبر کن تا ما نیز آنجا بیایم بهرام باز بر مخلص
پدر خود آمد و آنچه حضرت شیخ العالم فرموده بودند بگفت
مخلص آغاز کرد ای بهرام باز برو در حضرت پیر دستگیر من
عرض کن که مخلص مے گوید که پیر دستگیر بهتر
میدانند آمدن و رفتن را جائے نیست مگر انتقال از مقامی
بمقامے و از عیانے به معانی و از نهانی بعیانی و از جائی بجائی
و از کهنه بنو از نو بکهنه اکنون ما را طاقت نماند و است

مرا فرمان بشود کہ ازین جہان بگذریم بدان جہان برسم
فرمان شد ای بہرام برو از پدر خود بگو چیزے حاجت
ہم داری تا بتو رسانم بہرام باز آمد فرمودہ حضرت شیخ العالم مخلص را
گفت مخلص گفت ای بہرام عرض کن کہ مرا از دولت پیر دستگیر در
ہر دو جہان ہیچ چیزی حاجت نماندہ است و لطف پیر دستگیر
ہمہ مرادہای مرا در بر نشاندہ است اینہ حاجت ست کہ
کہ مرا فرمان شود تا ازین عالم بدر آیم و بآن جہان برسم
باز بہرام گفتۂ پدر خود بحضرت شیخ العالم عرض کرد فرمان
شد اے بہرام پدر خود را بگو کہ اگر شتاب ہستی و مطلوب
تو اینہا ست پس برو آنجا کہ جای نشست و بگذر بر مائدہ
فائدہ کہ برائے نشست بہرام بر پدر خود فرمودۂ حضرت شیخ العالم
گفت مخلص باز ہمچنان بالائے چہار پائی غلطیدہ و چادر بر سر
کشیدہ مرغ روحش از قفس قالب خاکی بپرید در فضای
فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقْتَدِرٍ رسید و دست بدو
آرامید و ازین جہان در گذشت و بدان جہان پیوست چنانچہ گفت

چون جواب فرمود بنده باز مخلص فرزندان خود را وصیت کرد و گفت کای فرزندان
من این وقت من آخر است میخواهم که ازین جهان سفر کنم نباید که شما چون
مرا از موت من خبر کنید باید که در حال مرا ببرند و دفن کنند که پیر دستگیر
من شیخی ست که کمال او را نهایت نیست و جمال او را غایت نه شیخی
بنهایت غالب و واصلی ست بنهایت جاذب و مالکی ست که در هر دو
جهان فرمان او نافذ ست کسی قدر او نمی داند و نمی شناسد من شما
را خبر میکنم که مرا بعد از موت من فی الحال ببرید و در زمین بسپارید
که چون در حضرت پیر را نبر خواهید کرد پیر دستگیر من مرا رفتن نخواهد داد
بهرام میگوید ما در خاطر کردیم که ایشان مگر دعوی خدای میکنند ببینیم که تا
این معنی که پدر ما می گوید راست ست یا نه الغرض مخلص بعد از فراغ
وصیت بر چارپائی غلطید و چادر آهسته آهسته بر سر کشید تا نفس ها
بتمام پوشید مرغ جانش از قفس قالب خاکی اش بر پرید و بعالم آخرت
بپرید و از دار فنا بگذشت بدار البقا پیوست ما در تعجب شدیم
و حیران ماندیم که ایشان چه مردانند و چه کاره و چه بار در حضرت پروردگار
خود دارند بهرام میگوید که حضرت شیخ العالم در خانقاه خود نشسته بودند [illegible]

وخبر کردم که ای پیر دستگیر پدرم مخلص از جهان سفر کرد و سر حالت بیهوت
حضرت شیخ العالم برخاستند و کفش در پای کرده در سر مخلص آمدند
و چادر از سر وی برداشتند و بگوش او بآواز بلند فرمودند ای مخلص ای
مخلص ای مخلص سه عی که بعضی خلق بیرت رسیده‌اند و حاضر آمده‌اند و معا
کرده‌اند و اهل بیت حضرت شیخ العالم دیده آمدند فرمودند که شما این میگوید
خلق خدا خواهد گفت که شیخ احمد عبدالحق مردگان را زنده میکند و او
آخر فتنه خواهد خواست الغرض حضرت شیخ العالم موازنه چهل دیا پنجاه کرت
بآواز بلند بگوش او مخلص مخلص مخلص فرمودند و ادر از ان عالم درین
عالم آوردند تا او در حال برخاست دوست در پای حضرت شیخ العالم
نهاد و در سینه خود دست میزد و هیچ سخن نمیگفت حضرت
شیخ العالم باز گشتند در خانقاه خود آمدند بعده مخلص آغاز کرد
ای فرزندان من اگر شما پیر مرا خبر کردید و سر وصیت من حفظ کنید
اکنون ای بهرام برو و پیر من بگو که مخلص عرض میکند مرا فرمان
شود تا ازین جهان سفر کنم و با حضرت روم بهرام میگوید که پیش
پیر دستگیر رفتم چنانچه پدرم گفته بود همچنان عرض کردیم فرمان شد

و نفع میگرفتند الغرض روزی از روزها حضرت شیخ العالم را قصد افتاد
تا فرمودند که ای بختیار تکیه به بند در روان شویم تا فرزند شیخ بدرالدین
پیش ما و بچه کار مشغول ست حضرت شیخ العالم روان شدند در راه بری
بر شیخ نصیرالدین رسیدند ملاقات کردند بیکدیگر نشستند و باز شیخ
نصیرالدین در خواندن کتاب مشغول شدند و سبق آغاز کردند حضرت
شیخ العالم فرمودند ای نصیرالدین پدر تو مگر همین می خواندی و هم
بدین علم مشغول بودی شیخ نصیرالدین سخن پدر خود شیخ المشائخ شیخ
بدرالدین یاد آوردند و در خاطر خود گفتند شاید این همان درویش
باشد که پدرم در وقت رحلت ما را حوالت وکرده بود بعده شیخ نصیرالدین
تعظیم تمام کرده پیش حضرت شیخ العالم باادب تمام نشستند و لب فرو بسته
ساکت شده بودند و سخن حضرت شیخ العالم را آن دانشمند که پندداشت
و طاقت نیاورد و مباحثه پیش شد حضرت شیخ العالم قدس الله سره
آن دانشمند را از معرفت حق تعالی چیزی پرسیدند بنظر تیز نگریستند
آن دانشمند در حال بیخود گشت و افتاد و از هوش برفت شیخ نصیرالدین
استاده شد و التماس کردند که حضرت شیخ العالم عفو فرمایند بنده حضرت

شیخ العالم قدس الله سره قدحی آب طلبید ند و دنف زده دبران
دانشمند سرشک زدند چون بهوش آمد دستار در گلو انداخته در پای
حضرت شیخ العالم قدس الله روحه افتاد و گفت ای شیخ امروز آنچه
از شما مارا معلوم شد هیچگاهی ازین خبر نداشتم و در هیچ کتابی
این مقصود ندیدم چندین عمر در تحصیل علم و شغل سباقی صرف
کردیم فاما ذره ازین مقصود حقیقی راه نیافتیم که امروز از دولت شما
مشرف شدیم چون آن دانشمند را چنین حال شد و در پای حضرت
شیخ العالم افتاد شور در تمام شهر افتاد که چنین شیخی کامل و اصل حق
رسیده است بعده شیخ العالم قدس الله سره چارپائی طلبیدند و در
خانقاه شیخ نصیر الدین نیافتند ستاده روز بالای چارپائی طلبیدند
و چشم از بالین بظاهر نمیکشود ند شیخ بجیتاری پای حضرت شیخ العالم گرفته
در شبانه روز نشسته بود دلنواز روز حضرت شیخ العالم قدس الله سره
برخاستند خلق زاهری همه توجه جانب حضرت شیخ العالم کردند قطب خان
حاکم آن مقام معتقد شد و خواست تا ارادت آرد به استماع خبر ارادت
قطب خان در خانه نصیر الدین غم داند و هیچ پیش آمد شیخ بجنیا

بیت چه خوشتر آنکه دریغ زنا هوا ✦ دوست بردوش رسد یار بیار

بعد از وفات مخلص پیرانش خرقهٔ او پیش حضرت شیخ العالم آوردند آن خرقه
مذکور از حضرت پیر دستگیر خود عطا یافته بود فرمان شد که این خرقه لایق
اوست برابر او دفن کنید بعده بر حکم فرمان پیر دستگیر خرقه را با او دفن
کردند و بآخرت سپردند ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ یُؤْتِیْهِ مَنْ یَّشَاءُ وَاللّٰهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِیْمِ **نقل ست** که در قنوج دیوانه بود او سخن نمیگفت
حضرت شیخ العالم بر دست میان خدا کو قوال قنوج برای آن دیوانه
کتابت دادند میان خدا مذکور بحضرت شیخ العالم عرض کرد ای مخدوم آن
دیوانه با کسی سخن نمیگوید حضرت شیخ العالم فرمودند ترا چه افتاده است
او مرد محکم ست این کتابت من برو ببر بعده میان خدا روان
شده بخانه خود در قنوج رسید چند نبات از آن خود آورد و تا با آن کتابت
کتابت پیش آن دیوانه برد ناگاه آن کتابت فراموش شد همین نبات
پیش آن دیوانه نهاد دیوانه نبات بر تاب کرد و باشارت کتابت حضرت
شیخ العالم میطلبید میان خدا را کتابت یاد آمد بر دست آن دیوانه داد
دیوانه کتابت حضرت شیخ العالم بتعظیم تمام گرفت چند کرت چو بگل بوسید در تاب کرد و سخن

نقل ست که شیخ المشائخ شیخ بدر الدین که خلیفهٔ شیخ صدر الدین حکیم
بودند با شیخ داؤد پدر حضرت شیخ العالم محبت داشتند شیخ داؤد مرید و مجاز
از شیخ المشائخ قطب الاقطاب مخدوم شیخ نصیر الدین محمود بودند
و با شیخ داؤد و شیخ بدر الدین که سجاده و مقام ایشان اول در مقام نارده بود
حالا در مقام راپری ست توسل و قرابتی جیزی بود و محبت و مودت
تمام داشتند و شیخ داؤد اکثر اوقات آنجا می بودند الغرض چون
شیخ المشائخ شیخ بدر الدین را وقت سفر آخرت پیش آمد آن زمان شیخ
نصیر الدین پسر شیخ بدر الدین صغیر بودند شیخ بدر الدین آن را
جامه دادند و اجازت کردند و از جهت نعمت باطنی و مقصود حقیقی
حوالت به حضرت شیخ العالم کردند و فرمودند که درویشی از هندوستان
خواهد رسید نام او شیخ احمد ست نعمت باطنی تر انصیب از و خواهد شد
این نصیحت کردند و خود از جهان رحلت فرمودند بعده شیخ نصیر الدین
بر سجادهٔ پدر خود نشستند و علم تحصیل کردند بعده بسبب غوغای مغلان
در راپری رفتند و در آنجا دانشمندی بود بغایت بس بزرگ فی علم بی پایان
داشت شیخ نصیر الدین هم دانشمند شده بودند اما پیش آن دانشمند حاضر میشدند

بحضرت شیخ العالم عرض کرده که ای پیر دستگیر در خانه شیخ نصیر الدین
ماتم می شود چرا که قطب خان میخواهد که مرید پیر دستگیر شود و این ماتم
در خانهٔ شیخ نصیر الدین ست که چون قطب خان مرید حضرت شیخ العالم
خواهد شد ما را که خواهد پرسید و ماندن اینجا چگونه خواهد شد حضرت
شیخ العالم فرمودند ای بختیار ایشان نگه مرد آرایند الغرض قطب خان
بعد از نماز شام برائی مرید شدن پیش حضرت شیخ العالم آمد یک
اسپ فتوح آورد حضرت شیخ العالم فرمودند تو دزدستی باکسی درینوقت
آمدهٔ قطب خان هیچ نگفت و اسپ فتوح را داشتند او را فرمودند
علی الصباح خواهی آمد بختیار را فرمودند این اسپ او درینوقت در
بازار ببر هر چه در بازار بیابی بفروش و عجوزگان را برسان بختیار
بر حکم فرمان همچنان کرد و در بازار برد اتفاق یک سپاهی عاجز در
بازار حیران خفته بود چون اسپ را بردند و گفتند کسی خریدار است
که بجز و عجزان سپاهی در خاطر خود آورد که یار او درویش صاحب ولایت درو فرستاده باشد
فی الحال برخاست و بهائش پرسید بختیار گفت هر چه موجود باشد
بده پنجصد تنگه موجود بودند بختیار را داد و اسپ برد بختیار در شب

یعنی غریب سپاهی ۱۲

همان زمان با مبلغ زر دوان شد و مبلغ مذکور در خانهٔ حضرت شیخ العالم آمده مجورگان را داد باز همان زمان پیش حضرت شیخ العالم آمد آن اسپ که سپاهی بر دو جا کرده بعد اسپ تحویل شده بود و تقسیم شد باز علی الصباح چون قطب خان آمد حضرت شیخ العالم فرمودند ای قطب خان الحمد گویم مقبول خواهی کرد قطب خان عرض کرد هر چه فرمان شود حکم برجان من است دران وقت شیخ نصیرالدین پیش حضرت شیخ العالم حاضر بودند وقت نعمت دادن هم بود حضرت شیخ العالم فرمودند ای قطب خان مرید شیخ نصیرالدین شو قطب خان اندکی سرنگون کرد حضرت شیخ العالم فرمودند ای قطب خان هیچ تعلق مکن که کلاه شیخ نصیرالدین کلاه این فقیر است فی الحال کلاه از سر شیخ نصیرالدین برداشته قطب خان را داده او را مرید شیخ نصیرالدین کردند او فرمان حضرت شیخ العالم قبول کرد مرید شیخ نصیرالدین شد و فتوحی دیگر که از سلطان آورده بود به شیخ نصیرالدین حضرت شیخ العالم داد و ندا از نعمت نعمت ظاهری و باطنی شیخ نصیرالدین شد که چون شیخ نصیرالدین را حضرت شیخ العالم اجازت داده و کلاه ایشان را کلاه خود فرمودند آنگاه حضرت شیخ نصیرالدین

برمائدهٔ فائده ولایت آمد و مقصد مقصود حقیقی برسید و هم دنیا و هم دین
حوالت کردند بیشتر هم یار بدست آمد و هم کار فراهم شد المنة لله که این هم شد
وآن هم شد و الی یومنا هذا در خانهٔ شیخ نصیر الدین سوم کرسی رسیده است
دولت دنیاوی هم بسیارست و امید است که تا انقراض عالم خواهد بود انشاء الله تعالی وحده

نقل است که میان قدو برادرزاده شیخ نصیر الدین بود در خاطر
خود عزم کرد که من مرید حضرت شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس الله
روحه شویم و به برادر شیخ المشائخ شیخ نصیر الدین میخواندی روزی
از روزها پسران مخلص مهمای شمس الدین و بهرام بطرف گوالیر
روان شدند و ایشان از مریدان حضرت شیخ العالم بودند از معانی
معرفت بهره تمام داشتند در راهی بر شیخ المشائخ شیخ نصیر الدین
رسیدند شیخ نصیر الدین ایشان را چند روز بطریق مهمانی داشتند
و تعظیم و تکریم تمام کردند فرمودند شمایان اینجا بر کسی علم حقیقت
ظاهر مکنید که این علم اسرارست خبر برابر اظهار نشاید کرد و شبی از
میان قدو مذکور را ولولهٔ ذوق باطن برجوشید و خود تنها
بر ایشان آمد و تحفه کمنوار زدند چون ایشان دانستند که میان قدو

دروازه واز کردند میان قدو دستار درگاوے اندا ختہ
درپاے البتان افتادند وگفتند که مرا از راه حضرت
شیخ العالم قدس سره داهم چیزی خبر کنید شمس الدین برادر
بزرگ بهرام نبود گفت که ای بهرام کجا ما و کجا میان قدو
اگر اللہ تعالی اورا نصیبے درین راه نهاده است پس اورا
از خود خواهد رسید بانیر متابعت شویم وچیزی ازین
راه میان قدن را خبر کنیم شمس الدین انچه از لطف حضرت
شیخ العالم قدس الله روحه چاشنی یافته بود شمه از ان
بر میان قدن گفت ورمزے از عالم باطن بدو جه کرد چون
صبح شد میان قدن بمعتاد قدیم بر شیخ نصیر الدین
خود رفت و کاعد سبق درخانه کدابت الشیخ نصیر الدین و بافت
که مریدان حضرت شیخ العالم قدس الله سره این را از عالم
باطن چیزے خبر داده اند شیخ نصیر الدین فرمودند که شما
را مریدان حضرت شیخ العالم قدس الله سره چیزے
گفتند الغرض میان قدو مستعد شدند بر در حضرت شیخ العالم

قدس الله سره آمد و بخدمت پیوست حضرت شیخ العالم قدس الله سره
قبول نیفرمودند و در سلک بندگان خود نمی آوردند و میفرمودند تو لایق
حضرت ما نه او بغایت لطیف و نازک مردی ملوک صفت بود روزی
چوبها بزدند و بیرون کردند و دربستند او سر در آستانه حضرت شیخ العالم
نهاده تمام شب همران طریق ماند و سر از آستانه برنداشت و درآن شب برف
برف می بارید اما او را هیچ ازین خبر نبود چون روز شد حضرت شیخ العالم
قدس الله سره در کشادند چه بینند که او سر بر آستانه نهاده زار و نزار است
به حضرت شیخ العالم قدس الله سره بختیار و دیگران التماس کردند
ای پیر دستگیر این مرد بغایت نازک ست هلاک خواهد شد برین مرد
شفقت فرمایند انگاه ایشان او را در پای حضرت شیخ العالم قدس سره اند
انداختند حضرت شیخ العالم قدس الله سره برو شفقت کردند و او در
خدمت شد اما هنوز مرید نکرده بودند بعده میان قدو در ایام شد
طرف خانه باز آمد چنانچه هر بار که بحضرت شیخ العالم قدس سره می آمد
مال و جان و تن انچه داشت در آستانه حضرت شیخ العالم قدس الله سره
می باخت چون بسیار شد طشت از چرم سیاه و مشربه از چرم سیاه آورد

پیش حضرت شیخ العالم قدس الله سره داشت و بعده در بانیناو
حضرت شیخ العالم قدس الله سره شفقت فرمودند و قبول کردند و در
سلک بندگان حضرت خویش در آوردند و مرید کردند و او در خدمت شیخ هم
مجاهده ملازم می بود و بعده میان قدن را حضرت شیخ العالم قدس سره
العزیز در زمین دست کردند و بالای زمین بوریا فراز کرده خود نشستند
چون پانزده روز شد ازیر زمین برون آوردند و جامه خلافت
پوشانیدند و فرمودند برو ترا برناوه دادیم میان قدن رفت تا هم مقام
را آنجا ماند در برناوه برفت امروز برناوه خراب بود و گفت مرا
طاقت نیست که در مقام خراب باشم پیر دستگیر در باب من چیزی
کرم کرده اند ما مردان شایان نه ایم که شیخی کنیم شنیده می شود که میان قدن
هیچ یکی را مرید نکردند و میفرمودند مرا می باید که غم ایمان بخوریم مریدی
و پیری کار دیگر است کسی را که بر نجات خود اعتبار نبود او چگونه مرید خود
کنند ۵۸ نقل است که حضرت شیخ العالم قدس سره هر کرا قبول میکردند
اول هفت هشت سال در آبکشی و هیزم کشی خانقاه خود می کنانیدند
و بعده کلاه می دادند و در سلک بندگان حضرت خویش در می آوردند

و هر که برای ارادت می آمد اول او را میفرمودند که سبوی برگرفته آب
از حوض سر کرده بیار چون او در حال سیر رفتی و آب از حوض بر سر کرده می آوردی
قبول می فرمودند نقل ست که روزی فضیل غوری با یک موزه
مغرق در حضرت شیخ العالم قدس الله سره آمد و طلب ارادت کرد
حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند گلوی تو پرست
و سلک این فقیر تنگ بیگونه در خواهد آمد و آواز التماس ارادت باز می شد
حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند این سبوی بر سر کرده ببر
از حوض آب بیار او سبوی از پیش حضرت شیخ العالم قدس الله سره
برگرفت و بیرون رفت آن سبو نفری را داد تا آن نفر از حوض آب
آورد بعده آن سبو از نفر گرفته بر سر خود کرده پیش حضرت شیخ العالم
قدس الله سره آورد حضرت شیخ العالم قدس الله سره فرمودند ای
فضیل گلوی تو بغایت پرست در سلک من نهایت تنگ نتوانی که
در سلک من درآی فضیل بی النصیب ارادت حضرت شیخ العالم قدس الله
سره نشد بازگشت نقل ست که ملک شمو معتقد حضرت شیخ العالم
قدس الله سره العزیز شد و بطلب ارادت آمد و او بملک بغایت معظم بود

وخصال از خصائل اولیای خدا تعالی داشت حضرت شیخ العالم
قدس الله سره او را قبول نمیکردند اما حضرت شیخ العالم قدس الله
سره او را دستار گلیم داده بودند او گفت مرا همین کافی ست و خدمت
جیدانه میکرد و هر جا که او را دشواری پیش می آمدی و یا برای جنگ
سوار شدی آن گلیم و دستار بر سر می بستی بکرم الله تعالی او را از آن
دران کار میشدی و از دشمنان ظفر یافتی نقل ست که میان فرید
مرید حضرت شیخ العالم بود سوداگری میکردی پر کالها جامه برای سودا
از خرید آورده بود بر حضرت پیر دستگیر خود حضرت شیخ العالم گذرانید حضرت
شیخ العالم جامهای او پیش خود طلبیدند و بقچه واز کردند
و یک طاقه جامه سربند کشیدند و بر تن خود نهادند و فرمودند چه نیکو ست
که تمام تن دیده میشود بعده یک طاقه جامه ترا ندام کشیدند و آن
نیز بر تن خود نهادند فرمودند چه نیکوست که بغایت نرم ست باز
فرمودند که چرا آنکس عذاب نه بیند که چنین تنعم دنیاوی میکنند
و همراه نفس میروند بعده پرسیدند یگان یگان طاقه و دانستگان تمام
می ارزد میان فرید عرض کرد ای پیر دستگیر شتگان یاد همگان تنگی می ارزد

و دیگر در راه زکوة میگیرند حضرت شیخ العالم فرمودند مگر شما پوشیده
میدارید او گفت آری پیر دستگیر ما بسبب خوف می پوشیم فرمان شد
که شما ظاهر بیرید از خوف کاتبان پوشیده ایشان هیچ نخواهند گفت
و چیزی نخواهند گرفت الغرض میان فرید طرف خطه قنوج روان شدند
جامه مذکور را در راه ظاهر می برد هیچ یکی نپرسید که تو کیستی و چه می بری
تا لب آب گنگ گذر شد وانگی و درمی در راه گذر لب آب هیچکس را نداد
و سود نیکو یافت **نقل است** که حضرت شیخ العالم کتابت بر دست بهرام
برای مجلس عالی فیروزخان فرستادند و او در قصبه الیسولی سپاه
کرده بود حضرت شیخ العالم فرمودند ای بهرام آنجا ستور رنجکی گرفت
بدست او این کتابت بدهی و این اشارت بشیخ فخرالدین بود که
سکونت ایشان در قصبهٔ الیسولی همسایه مجلس عالی مذکور بود و او چاشنی
عشق هم از حضرت شیخ العالم داشت و برگزیده آنحضرت بود
و پسر شیخ بختیار داماد ایشان بود هر که از مریدان آنحضرت در قصبه
الیسولی بهر فتحی در آنجا فرود می آمدی ایشان خدمت عجیبانه میکردند
الغرض بهرام کتابت حضرت شیخ العالم برد و بشیخ فخرالدین مذکور رفت

شیخ فخر الدین همه کیفیت پرسیدند بهرام گفت ای شیخ فخرالدین
حضرت پیر دستگیر برای مجلس عالی فیروز خان کتابت فرستاده
اند و فرموده اند که آنجا استوار روغن گرست این کتابت بر دست
او ندهی شیخ فخر الدین گفتند ای بهرام چون رضای حضرت شیخ العالم
برین ست در جامع مسجد بیا و برابر پایه نشین آنجا مجلس عالی هم
بیاید چون از نماز فارغ شود انگاه تو این کتابت را بر دست
ماند تا بر دست مجلس عالی بدهم بهرام گفت نیکو باشد القصه بهرام
در مسجد جامع برابر شیخ فخر الدین رفت و نشست چون مجلس عالی
از نماز فارغ شد بهرام کتابت حضرت شیخ العالم بر دست شیخ
فخر الدین داد ایشان مجلس عالی را دادند و در کتابت این مثنویات
مسطور بود ابیات هر انکه غافل از وی یکزمان ست * در آن دم
کافرست اما نهان ست * مبادا غایبی پیوسته باشد * در
اسلام بروی بسته باشد * حضورم بخش ای پروردگارم که
سن غایب شدن طاقت ندارم * چون مجلس عالی کتابت
حضرت شیخ العالم را خواندند و بر سر مصرعه اول دیرے مانده بر مصرعه

ثانی جان فشانده بعده گفت ای شیخ فخر الدین همچنین درویش اینجا باشد
تو ما را خبر نکردی ای شیخ فخر الدین پالکی و اسپ ببرید و حضرت شیخ العالم
را اینجا بیارید و عذر من عرض کنید و بگوئید که فرمان سلطان برین است
که بیرون حصار نشوی اگر ما بر حضرت شیخ العالم در قصبه رودلی برویم
و سلطان بشنود مکدر خاطر شود و بگوئید که مجلس عالی بفرمائے کرد این
آمدن مانمیشود و اگر نه بجهت اقدام ایشان بنده وار رسیدم شیخ فخر الدین
گفت ای مجلس عالی حضرت شیخ العالم درویشی بغایت غالب و نهایت
جاذب ست بعد از ملاقات تا چه احوال پیش آید مجلس عالی گفت ای شیخ
فخر الدین همچنین بنماید که درویش غایت برکمال ست و این گفت و
سر فرود آورد و ساعتی همچنان ماند بعده سر برآورد شیخ فخر الدین
گفتند که مرید حضرت شیخ العالم را چه اشارت میشود مجلس عالی یک
پرکاله تراندام آورد و برای حضرت شیخ العالم قدس الله سره فتوح
فرستاد و بهرام را ده تنگه نقره داد و گفت ای بهرام برو خدمت و
عبودیت من بحضرت شیخ العالم برسان بهرام روان شد و پیش حضرت
شیخ العالم آمد و حضرت شیخ العالم بمجرد نظر افتادن بر بهرام فرمودند

که ای بهرام کتابت نابر دست ستور، و عسگر دادی و گفتمان شیدی برای
اعتراف نمود و سر بر زمین نهاد **نقل** ست که در خانه قاضی خان
حاکم قصبه ردولی پسر نبود اهل بیت قاضیخان معتقد حضرت شیخ العالم
بودند اکثر اوقات در تنها بر حضرت شیخ العالم می آمدند و التماس پسر
کردند روزی حضرت شیخ العالم قدس الله سره در خانه قاضی خان بیکجا
رفتند و در صحن خانه ایستادند و اهل بیت قاضی خان سلام کرد حضرت
شیخ العالم فرمودند ای قاضی خان امروز در خانه شما پسر آمده است
نیکو برخوردار خواهد شد بعد از آن روز اهل بیت قاضی خان را
حمل ماند الغرض بعد انصرام مدت حمل پسر تولد شد قاضی
دانیال نام نهادند و در عرف الیشان را قاضی گدن می گفتند حکومت
قصبه هم در حوالت الیشان گشت و الیشان هم معتقد حضرت شیخ العالم
گشتند و بیاشمی عشق ایشم از برکت نظر حضرت شیخ العالم نصیب الیشان
شد تا چنان اهل ذوق و شوق شدند که اکثر احوال در غلبه حال خانه خود
را غارت کنانیدند سبحان الله زهی صاحب نظر که از تاثیر یک لطف نظر کار
تا بکجا رسیده **نقل** ست که میان سالار زیروی معظم بود و کسی گفتی ببر

سے می کرد و نوکر تاتار خان بود روزی از روزہا سے پیش حضرت
شیخ العالمؒ با یکپا موزہ مغرق بکسوت خاص آمد و طالب ارادت کرد
و در خانقاہ حضرت شیخ العالمؒ مریدان گلایہ میکردند حضرت شیخ العالمؒ
فرمودند در این گلایہ در آئی در حال او چنانچہ بود با کسوت و موزہ
در گلایہ در آمد تمام روز در گلایہ بود و گلکاری کرد حضرت شیخ العالمؒ اورا
قبول کردند و طاقیہ ارادت بدو عطا فرمودند **نقل ست** کہ در مسجد
جامع حضرت شیخ العالمؒ اول وقت میرفتند و جاروب بدست خود
میدادند و قریب چہل یا پنجاہ سال در مسجد جامع قصبہ ردولی نماز
گزاردند فاما نمی دانستند کہ مسجد جامع کدام طرف ست و چون حضرت
شیخ العالمؒ روان میشدند شیخ بختیار پیش میرفتند و لفظ حق حق
حق بلند میگفتند تا حضرت شیخ العالمؒ را آن آواز در گوش می افتاد
و بسمت آن آواز میرفتند زہی کمال و زہی جمال و شکر حال کہ در حضرت
معبود خود میداشتند **نقل ست** کہ پسر حضرت شیخ العالمؒ شیخ المشائخ
حضرت شیخ عارف احمد انار اللہ برہانہ و اکثر مریدان و معتقدان حضرت
شیخ العالمؒ با وقت موت جان برابر اسم حق رفتہ است و بدیدہ مشاہدہ

رهی کمال و رهی جمال که عشق با حق ذو الجلال میداشتند و بر نام او جان میدادند نقل است که مریدان حضرت شیخ العالم قدس الله سره پیش حضرت شیخ العالم سر پیش می آوردند و بسجده پیش میرفتند و می گفتند سبحان الله تا دران حال چه جمال میدیدند و مستغرق آن میگشتند و امروز همان سنت مریدان حضرت شیخ العالم را جاریست که پیش قبر حضرت شیخ العالم و پیش صاحب سجاده آنحضرت سر بر زمین می نهند و سجده میکنند اگرچه در ظاهر ممنوع است فاما در باطن مستحسن است و جواب این بوضوح تمام در فن ارادت گفته شده است شافی و کافی خواهد بود ان شاء الله تعالی و عو دیگر باید دانست که این مسئله مختلف فیه است کما قال فی اختلاف المذاهب وَاخْتَلَفُوا فِي السُّجُودِ لِلشُّكْرِ فَقَالَ اَبُو حَنِيفَةَ وَمَالِكٌ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ يُكْرَهُ وَالْاَوْلٰى اَنْ يَقْتَصِرَ عَلَى الْحَمْدِ وَالشُّكْرِ بِاللِّسَانِ وَقَالَ الشَّافِعِيُّ وَاَحْمَدُ لَا يُكْرَهُ بَلْ هُوَ مُسْتَحَبٌّ در بعضی احکام مشایخ در مذهب شافعی هم عمل دارند نقل است که حضرت شیخ العالم اکثر این بیت میفرمودند و بربانگ شوق جوش می زدند این بیت ابیات

سختی شکسته از همه عالم برای یار	آدمی برای یار دو عالم توان شکست

اهر گز از شست نباشد شمه اندر مشام	احمد اتا در نهاد می مال و جاه و جان و تن

نقل است که ہمین مطرب بغایت خوش الحان بود بحدی که میگویند
که چراغ کشته از سرود او می افروختی که آنرا بهندوی دیپک می گویند
روزی پیش حضرت شیخ العالم قدس سره سرود کرد حضرت
شیخ العالم را از آنحالت سماع و وجد و ذوق بسیار شد تا به ہمین مذکور
خوش شدند فرمودند بخواه چه میخواهی او خرقه حضرت شیخ العالم قدس الله
سره خواست فرمان شد تحمل نخواهی کرد چیزی دیگر بخواه او ہمان
میخواست حضرت شیخ العالم قدس الله سره خرقه بدو عطا فرمودند
او خرقه مذکور فی الحال پوشیده و بازگشت تا سه روز پوشیده
بر خود داشت بعده حضرت شیخ العالم فریاد کنان آمد و عرض کرد
ای پیر دستگیر مرا طاقت پوشیدن خرقه پیر دستگیر نمانده است
که سه روز در دریای آتش افتاده بودم و کناره نجات ندیدم
الغرض خرقه آورده پیش حضرت شیخ العالم نهاد و حضرت شیخ العالم
خرقه خود گرفتند و پوشیدند و فرمودند بسیار کردی که آن خرقه فقیر تا
سه روز داشتی منقول است که ہمین مطرب مذکور بعد ازان نقل شد

الکنون نیز بکی از اولادش بهتی شده می آیند نقل ست
که حضرت شیخ العالم و شیخ بودهی او دهی را جامهٔ خلافت با اجازت
عطا فرمودند و شیخ بودهی بیرون خانقاه آمد بطریق سیخان یکی را
مرید کرد و شتری پیش حضرت شیخ العالم قدس الله سره و در حضرت شیخ العالم
قدس الله سره در غضب آمدند و در مجمع نشسته بودند فرمودند سلمانان گواه شاهد باشند
که خلافت از بودهی گرفتیم و منقول ست مادام که شیخ بودهی مذکور
می زیست شب و روز ناله میزد و در آتش میسوخت و می نالید و میگفت
اه شیخ احمد ماریو ماریو نقل است که سید کبیر پیش حضرت
شیخ العالم آمد و ایستاد و طلب ارادت کرد حضرت شیخ العالم
چشم بسته را گم می ماند چشم ظاهر را چشم باطن بکشودند و سطر باطن
بر سید کبیر نگریستند و در حال چنان مست شد که از خود بیخود شد
تا در هوشیاری نیاید دیوار چون فیل مست می بود روزی در خانه
تره فروش در آمد یک سبو سبزی در خانه او بود که خورد و بعده در خانه
روغنگری در آمد کندوری بر گنجاره بود که خوردند ایشان پیش حضرت
شیخ العالم بفریاد آمدند که اکثر سید کبیر در خانها تا در آمد و چنان

خوردند و در همین اشتیاق بودند که از دار الفنا بدار البقا رحلت فرمودند

و قبر سید کبیر دیوانه در زیر درخت پکر در میان کوچه طرف مغرب

نزدیک روضهٔ حضرت شیخ العالم رح واقع است **نقل** است که شیخ کمال الدین

مریدی حضرت شیخ العالم رح بود مولی اسلام ذکر حق بر زبان جاری

داشت و سکونت او در قصبهٔ بهرایچ بود و در ذی سید زین الدین مقطع

او ده قریب بهرایچ فرود آمده بودند شیخ کمال الدین مذکور پیش

حضرت شیخ العالم رح آمد سر بر زمین نهاد و عبیدانه بالستماد و عرض

کرد اگر فرمان شود این بنده ملاقات سید زین الدین نماید حضرت

شیخ العالم رح فرمودند که برای چه می روی میخواهی که بیرون جاموش

بستانی الفرض او رفت چون قریب لشکر شیخ زین الدین

شد جاموش ها شده بود نزدیک شیخ کمال الدین آمد فی الحال

شیخ کمال الدین را بالای سر وی سوار کرده او را در زمین انداخت

شیخ کمال الدین از زخم کاری رسید در چارپائی کرده پیش حضرت

شیخ العالم رح آوردند حضرت شیخ العالم رح فرمودند که نه گفتم آنکه

نیافتی **نقل** است که مولانا میر احمد صندوق مصحف نوشته پیش

حضرت شیخ العالمؒ آوردند ات ان خانقاه شیخ اشرف جهانگیر بوده‌اند
سجگان را تعلیم میکردند و اجرت کتابت میخوردند حضرت شیخ العالمؒ
ده تنگه میدادند ایشان نگرفتند قاضی رضی از امرای کبار بود قریب
قصبهٔ ردولی فرود آمده بود ایشان آن صندوق را سپردند قاضی
هم ده تنگه داد مولانا امیر احمد بر حضرت شیخ العالمؒ آمدند و گفتند
ای مخدوم چون شما ده تنگه هدیهٔ صندوق من کردند الله تعالی از ان
زیادت و نقصان نکرد حضرت شیخ العالمؒ آن صندوق را از قاضی
رضی طلبیده فرستاده‌اند که بیعت خواندن پسر خود شیخ المشائخ شیخ عارف احمدؒ
و شیخ المشائخ شیخ عارف احمدؒ هم مولانا امیر احمد مذکور منحیانند قاضی دستی
فی الحال صندوق مذکور بر حضرت شیخ العالمؒ فرستاده‌اند آن
صندوق تا امروز در خانهٔ حضرت شیخ العالمؒ بود در حادثهٔ غوغای
ردولی بغارت میرفت **نقل** ست که پسر خواجه حسین را شیخ نام
بود او در محلات حضرت شیخ العالم قدس الله سره الجسیم آمدی آن پسر با دختری
نزدیک دیگتی رفته حضرت شیخ العالم قدس الله سره مباشرت کرد و بعد
چند روز آن پسر مجذوب شده بود و بعد چندگی بدر سر خورد داری نیافت

انداول(؟) ست که حضرت شیخ العالم قدس سره بکثیر اوقات از غلبه جوش
دریای باطن هیچ بدل هیچ نمی‌دیدند و بزبان حال بالطف کمال
این سخن میفرمودند مصرعه چتر شاهی بر سر طفلان ماست
والله اعلم مراد این سخن چه باشد لیکن اکثر مریدان حضرت شیخ العالم
عشاق صفت سرست وحدت میباشند و عاشقان اهل
وحدت شاهان هر دو جهان اند و شاید که این سخن بشارت
عام هم باشد که هر همه مریدان ما بهره مند دولت و سعادت
اند و اهل نجات اند و ایشان نیز شاهانند و نیز می فرمودند
که کبوتر ما صید نخورد و الله اعلم که مراد این چه باشد که مریدان ما
از پایه اعتقاد و صدق نلغزد و به دیگری نیاویزد و شاید که این هم
مراد باشد که مرید ما را در حضور و غیبت ما و در حیات و ممات
ما یکسان ست تا انقراض عالم هر که از مریدان این حقیر قدم صدق
در راه طاعت حق نهد و در طلب حق در آید ولایت با هدایت ما
او را کافی باشد که تا رهنمونی و وصول به مطلوب او هم از
ولایت ما شود چنانچه او را در راه خدا هیچ ضلالت و غوایت

پیش نیاید و شیطان و نفس از وی مقهور و مایوس آید و نیز
سینفرمودند هرکه در دائره ماگذرکند آتش دوزخ بروی حرام گردد
نقل است که حضرت شیخ العالم سینفرمودند که ذات پاک
حق بی نام و بی نشان است اما اگر اسمی از اسمار حق آن ذات
پاک را اطلاق کنیم بهتر و بالا تر از اسم حق نباشد که معنی اسم
حق سزاوار به کلمات کمالات و ثابت بذات است و ذات پاک
حق موصوف بصفات همه کمالات و ثابت بذات ست پس
اطلاق اسم حق بر ذات پاک حق را اطلاق بر وجه کمال باشد
تا آنکه این اسم حق برزبان حضرت شیخ العالم و مریدان حضرت
شیخ العالم و فرزندان حضرت شیخ العالم قدس الله سره و هرکه
دران خانقاه سر باعتقاد فرود آورده است چنان جاری
بوده ست هر دمی که بر می آوردند و فرو می بردند به که حق
می بردند و سر قدمی که بر زمین می نهادند به که حق می نهادند تا
سجده بکه در محل سلام علیکم و سبحان الحمد بعد از عطسه این نام
بحارت و خوی ایشان گشته بود و سجده بکه در آغاز و پایان

ہر کاری ونیتی چنانچہ بعد صلوٰۃ وتکبیر وفاتحہ وماننداٰن این اسم حق
سہ کرت بلند میگفتند ودر امور دنیاوی نیز از خرید وفروخت
ومانند آن ہرچہ بودی از کار وبار وحال ایشان مستغرق
باسم حق وجمال حق بودی والی یومنا این طریق واین سنت
بر مریدان حضرت شیخ العالمؒ جاریست واجازت عام ست واین
علامت مریدان حضرت شیخ العالمؒ ہست واز بہچہ ایشان را
حق گوئی وحقانی گویند واگر این راسنکری سنکر بود وگوید کہ این
نوع بدعت است روانباشد واین از محض جہل وحماقت
بود ویا از حسد باشد نعوذ باللہ منہا واین ہمہ از جملہ کمالات
مردان وحالات جانبازان در راہ حق ست در اتباع
سید المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم انجا در رسالہ مکیہ میگوید کہ این
اسم حق در اصطلاح اینطائفہ اسم ذات حق ست جل علی الحقیقۃ وصفاتہ تعٰلی
اسم حق اطلاق بر ذات کنند واسم حقیقت را در مرتبہ صفات
اطلاق کنند چون مرید ترک دنیا کند وتجاوز کند
از حد ود نفس وہواے او در آید در عالم صفا بگویند

این طائفہ کہ در آید این مرید بعالم حقیقت رسید بقا تا حقائق اگر چہ شد
این مرید ہنوز در عالم صفات و اسماء ہر گاہ کہ برسد مرید
سوے نور ذات مے گویند این طائفہ کہ رسید سوی
حق جل و علا یعنے واصل حق گشت و این استعمال
درمیان این طائفہ ہست و اندک است استعمال
کنند این طائفہ حق و حقیقت را از ذات و صفات
غیر پس اسم حق بسیار درمیان این طائفہ جاری باشد
کہ ایشان قومی اند کہ گفتن ایشان حق ست و شنیدن ایشان
حق ست و دیدن ایشان حق ست و جملہ افعال و اقوال
ایشان حق بحق است دیگر آنکہ اسم حق و ذکر حق حسن ست
و حسن ہمیشہ جایز ست در ہمہ حال و در ہمہ اوقات ہمین
تا اینجا ست قطب المشائخ مقتدا العارفین قدوۃ العاشقین
امام الواصلین سید محمد گیسو دراز قدس اللہ سرہ
در رسالۃ الاذکار و منہا ذکر الحق یقول کلمۃ الحق کما یقول
الذاکر کلمۃ الاذکار الا کن الربط الا حین یضرب علی القلب

وَالثناءُ يَضرِبُ بِعَيْنِهَا مَا يَضرِبُ مِنَ التَّرابطِ فِيهَا وَ فِي هٰذَا الذِّكرِ
تَجَلِّي الذِّكرِ اَشيَاءُ مَخُوفَةٌ مِنَ الجَلَالِ فَمَن تَحمَّلَ لِذٰلِكَ وَصَبَرَ عَلَيهِ
صَارَ لَائِقًا لِكَثِيرٍ مِنَ الاُمُورِ الشَّرِيفَةِ وَالشَّاهُ يَجعَلُهُ ثَلٰثَةَ اَركَانٍ
وَيَقُولُ فِي الضَّربِ خَفِيًّا مِنهَا ذِكرٌ حَقٌّ خَفِيٌّ اِبتِدَاءً فِي الجَانِبِ
الاَيمَنِ حَق بِسُكُونِ القَافِ ثُمَّ يَضرِبُ ثَانِيًا عَلَى القَلبِ خَفِيًّا بِالاَبَاءِ
المُتَكَلِّمِ وَمِنهَا حَقٌّ خَفِيٌّ يَبتَدَاءُ الحَقُّ مِنَ اليَمِينِ ثُمَّ يَقُولُ خَفِيًّا
مِنَ اليَسَارِ ثُمَّ يَضرِبُ الرَّابِعَ عَلَى القَلبِ بِقَولِهِ هو واین اذکار مقصود
هیچ فائده ندهد مر ذاکر را مگر به تلقین و اجازت و شرایطی که در آن
است و نقل جمعی و استماع قطعی ست که آواز اسم حق از عالم غیب
لاشک ولاریب و مریدان صادق را از گرد خانقاه حضرت
شیخ العالم واز هر جا که باشد از کمال عظمت ولایت حضرت
شیخ العالم قدس الله سره هر یکی را می رسید و هر یک عیانه
می شنیدند چنانکه این مدبر روزگار بت پرست بدکردار از کمینه
سکان آستانه آنحضرت علیا و قطب اولیاست شبی در جمع
یاران در شوق عشق چون درماندگان و بیچارگان نشسته بود

و آن ہنگام ابتدا در آمدن این ضعیف درین راه بود و انقطاع
از خانمان و مادر مهربان کرده در تاپاک عشق افتاده بود ناگاه
برادر بزرگ این ضعیف قدم لطیف بر سر این ضعیف آورده بزبان
کرم نصیحت بشفقت بسیار ارزانی فرمودند و دست گرفته
در خانه بردند آن شب از شبهای ماه مبارک رمضان بود هنگام
بهار از افق آسمان فی غبار ماه تابان طلعت می نمود این ضعیف
آمده بالای چهار پائی خدمت والده نشسته ناگاه آواز حق از
عالم الغیب از جانب غرب بر آمد این ضعیف سر فرو افگنده بدرد
عشق دردمند بود سر بر آورده ساعتی گذشته باز آواز اسم حق
از بین الشمال الغرب بر آمد این ضعیف در صحن خانه رفته استاده
خدمت والده و آدمیان دیگر بیدار شدند ساعتی نگذشت که باز
آواز اسم حق از عالم غیب از جانب شمال بر آمده چنانچه همه شنیدند
چون تفحص کردیم گرد خانه کسی نبود و هوا نیم شب از شب گذشته بود
بخدمت والده عرض کردیم این ضعیف را معذور دارید کار این ضعیف
بر دست این ضعیف نیست ولایت حضرت مخدوم العالم رضی الله عنه

برین تع این ضعیف را نجود می کشند ما راربها کنید ایشان مار اربها کردند
و بعد معذور داشتند چون این فقیر دراز لعبادت می نشست و
بمجاهده و ریاضت می پیوست هر شبی از شبها چون مقدار دو ثلث
شب گذشته عالم فیض برین فقیر می تلفتے چنان بودے که
کوههای عالم بر سر نهادند یا در زیر دریاے قلزم بردند
از مقام شفاعت و از کمال ولایت حضرت شیخ العالم آواز حق
از غیب می آمدی و در حال نجات می یافتم و می خاستم و تهجد ادا
میکردم و هر بار که غفلت خواب این فقیر را در آمدی و قریب
بودی که وقت تهجد برود در حال حضرت پیر دستگیر حضرت شیخ العالم
در عالم واقعه بر سر وقت فقیر میرسیدند بطریق عتاب میفرمودند
که برخیز وقت تهجد میرود و این فقیر در حال میخاستے و تهجد ادا میکرد
و همچنین بعد از ادا تهجد چون غفلت خواب در آمدی و قریب بودے
که وقت نماز فجر برود همچنان حضرت دستگیر دستگیری میکردند و از غفلت خواب
بهوشیاری در می آوردند و ارادت و اجازت این فقیر با حضرت
شیخ العالم در عالم معامله اول درست گشت بعده با شیخ حقیقی

شیخ العالم شیخ الوقت حضرت شیخ محمد مد الله ظلاله و اعلی قدره
بیعت کردیم و بشرف اجازت مشرف گشتیم و حضرت شیخ العالم
این فقیر را در عالم معامله چند بار لطف کردند و دست گرفته بزبان
کرم فرمودند که ترا بخدا رسانیدم الحمد لله علی ذالک و چندان معامله این
فقیر را با حضرت شیخ العالم بود که در حد و عد نیاید تا در وقتی باشد که غفلت
ازان ربوده باشد و این معامله ما را در ظهور ولایت حضرت
شیخ العالم بعد چهل سال از رحلت حضرت شیخ العالم بوده است تا
پیش ازین چه بوده باشد اگرچه در ظاهر میگویند که اولیا را بعد وفات
گذشتن مدت چهل سال از رتبهٔ ولایت برتبه نبوت میرسانند بنا بر آن
از اعلی بسوی ادنی آمدن نمی تواند فاما حضرت شیخ العالم را ولایت
برکمال است و تا انقراض عالم خواهد ماند ای برادر اگر شبهه داری
و لتسکن می آری با صدق اخلاص درآئی و در باب لیس الخبر
کالمعاینه نقل است که شیخ بختیار از جهت سودا سیر شده
و بسیار روزها گذشتے اهل بیت او خبر سلامتی نمی یافتے
یک نانی بوزن یک سیر و دو دانگی پخته و دو دانگ شیر شکر و دو دانگ سیر

روغن زرد انداخته می آوردے و پیش حضرت شیخ العالم میداشتی
و خبر شوهر خود از پیر دستگیر مے پرسیدی و می یافتے بقرار و آرام گاه
خود باز گشتی و آن نان بشهرت پیوسته غرق شده بلا و مشکل
افتاده ابتلا را نجات گشتے نام آن نان حضرت شیخ العالم توشه
فرمودند تا چند مدت همچنین میکرد روزے برای استخبار شیخ
بختیار بے توشه آمد حضرت شیخ العالم فرمودند برو توشه بیار بختیار
مے آید تا فلان منزل رسیده است اهل بیت شیخ بختیار گفت
که ای پیر آرد ندارم حضرت شیخ العالم فرمودند اگر آرد نیست او هم نیست
بقضای الهی دران ساعت در راه رهزنان در نواحی سنته
کشتند چون خلق آنجا آثار کرامتش آشکارا دیدند قبر است
کردند حالا آستانش بقوم عام در جهان بنام غیب پیر شهرت
یافته است و عمل هر طائفه برین شتافته است هر کرا مشکلی در جهان افتد
و کارش بجان رسد و هر حاجتی که دارد توشه حضرت شیخ العالم بدهد حالے
بلاشک و شبهه نجات یابد و کارش زود برآید و بمقصود شتابد انشاء الله تعالی
بشرط آنکه تا بتواند به صاحب سجاده و یا بفرزندی حضرت شیخ العالم نماید

واگر نتواند مریدی از مریدان حضرت شیخ العالم را برساند و اگر این هم
نتواند درویشی یا مسکینی را بدهد تا اهل حوائج بکند تا مقصود
مقصود بشود حضرت شیخ العالم فرموده بکرد گوشه تا بعد از آن خرج
کند یا نخورد روا دار جان خود سیر آمده باشد حضرت العالم خرج مریدان
خانقاه قسمت نمی فرمودند اما بعد حضرت شیخ حضرت العالم آگر حضرت
شیخ العالم حضرت شیخ عارف احمد انار الله برهانه اذن عام کردند و فرمودند اگر
اینجا آوردن نتواند به مریدی برساند و اگر این هم نتواند به مسکینی
و درویشی بدهد تا مقصود او روا گردد و حاجتش بر آید
ان شاء الله تعالی و [illegible] یا یک درم مهر صاحب سجاده آن حضرت
بیارد و حاجتش روا گردد و اگر کسی ملول باشد و امید از حیاتش منقطع
مقدار وسع و طاقت خود یک دیگ گاو بیارد و بحضرت صاحب سجاده
حضرت شیخ العالم برساند تا در خانقاه حضرت شیخ العالم خرج
فرمایند و بمریدان مستحقان و فقیران قسمت کنند باذن الله تعالی
زود شفا یابد از بلا و رنج [illegible] اول آنست که پیش از بر آمدن
حاجت نذر اگر پیش نذر بدهد نیت بصدق دل و اقرار زبان بکند

الله تعالی بکرم خویش و فضل خود او را نجات بدہد و جمیع حاجتش
روا گردد و اگر بقصد انکار بر آمدن مقصود اہم زود ندہد خود در خوف
عظیم و بلای جسیم مبتلا گردد که نجاتش محال بود نعوذ بالله منها
و آن گاو را در شب نقاه حضرت شیخ العالم ذبح می کنند و مریدان
و مستحقان و فقیران سیر سازند و ہیچ نمی دارند والله
اَعْلَمُ بِالصَّوَابِ وَاِلَیْهِ الْمَرْجِعُ وَالْمَآب فقط

تمت

بعضی احوالات و خوارق عادات حضرت شیخ العالم
قدس الله سره از کتب معتبره و ملفوظات وغیره
استنباط نموده درین اوراق ملحق نموده تا از خوانندگان
بصر بصیرت افروز کامیاب و بهره ور شوند

ذکر آن جذبات جلال آن ربوده نفحات جمال آن غواص
بحر معانی آن سر اسرار سبحانی آن خورشید ولایت بی نقاب
آن ماه ہدایت بی حجاب آن غرق دریای شهود ذات مطلق
قطب الاقطاب حضرت مخدوم العالم شیخ احمد عبد الحق صاحب

توشۂ قدس اللہ سرہ سرحلقہ در دکستان بادۂ توحید بود و شانی عظیم
وحالی قوی و ہمتی بلند ونفسی قاطع وہمت از قہر ولطف ہرچہ
در خیال سی میگذشت در ساعتی بلا توقف بظہور مے آمد
و وی مرید ومحبوب ترین خلفای حضرت شیخ جلال الدین
کبیر الاولیا پانی پتی قدس اللہ سرہ ہست و آنقدر ریاضت
ومجاہدات کہ بقدم تجرید و تفرید اوکردہ کمتر ازین طایفہ بوجود
آمدہ باشد بعد یکمدت شش ماہ در قبر ماندہ واز جانب حق تعالے
مخاطب بخطاب عبدالحق گشتہ زندگانی ابد یافت و بہ ہدایت
گم گشتگان بادیۂ ضلالت بیواسطہ بطریق الہام از حق مامور گشت
بعد ازان ہمیشہ در مشاہدۂ جمال حق مستغرق ومحظوظ مے بود
وگاہی چشم حق بین از مراقبہ می کشود الابدوسہ محل چنانچہ برای
صلوٰۃ خمسہ ونماز تہجد وغیرہ ویا بجہت ہدایت وتربیت طالبان
ومریدان یا بسبب دیدن مخلصان ومحبان وآنچنان بود کہ
اگر وقت نماز میرسید ویا آیندہ می آمد خادمان سہ کرت اسم
حق حق حق باآواز بلند می گفتند آنزمان چشم حق بین مے کشاد

بموجب استفسار فرمودی وچنان می آرند که حق اول که می گفت
از عالم لاهوت بعالم جبروت می آمد واز حق دوم بعالم ملکوت
تنزل میفرمود واز حق سوم از ملکوت بعالم ناسوت توجه مینمود
وباز بعالم فنا احدیت مستغرق میگشت محرر این سطور مے گوید
که سر در آمدن آنحضرت از لاهوت بناسوت بواسطہ تکرار آواز
حق آنست که مبدای الفتش اسم اعظم اسم حق بود وبیرا تجلی ذات در صورت
همین اسم وسیت داده بود بنابران چون آواز این اسم از جسم منفید
ناسوتی بگوش وی قدس سرہٗ میرسید از مشاهده تنزیهه مطلق بجانب
شهود وی ودر تفاصیل مظاهر تشبیهه درجه بدرجه ترتیب عروج
توجه میفرمود وتنزل مینمود تا هردو مشاهده تشبیهی وتنزیهی نوبت
بنوبت بلکه معًا دریک آن لذت گیرد وآن مرتبه انبیاست وکمال
اولیاست که شل حضرت مخدوم شیخ احمد عبدالحق ازین مصرع حاصل
مے آمد الغرض آنحضرت راچندان استغراق در ذات مطلق
روے نموده بود که چون بجهت نماز جمعه ودیگر جا متوجه مے شوند خادم
حق حق گویان پیش میرفت تا قدم برابر آواز حق مے نهاد

واگر احیاناً خاموش میگشت متحیر می ایستاد و از راست و چپ و پس
پیش خبر نداشت بزرگی خوش گفته بیت من مست الستم که از خود خبرم
نه جز کوی خرابات دگر سو گذرم نه ۔ در اوراد قیه نقل میکنند
که اسم حق بر زبان حضرت مخدوم شیخ احمد عبدالحق و فرزندان
مریدان و طالبان او چنان جاری میبود و هر سیکه بر می آوردند
و فرو می بردند بذکر حق می بردند هر قدمی که پیش بر زمین نهادند
بذکر حق می نهادند تا بحدیکه بجای السلام علیک و علیک السلام
و بجای عطسه بجای الحمد لله این نام عادت و خوی ایشان گشته بود و
در آغاز و پایان هر کار دینی چنانچه اول و آخر صلوة و تکبیر پایان
نماز و فاتحه و مانند آن و شهادت اسم حق با آواز بلند می گفتند و در امور
دنیا نیز در خرید و فروخت و مانند آن هر چه بر می دارند از کار دنیا بجز حال
ایشان مستغرق باسم حق و جمال حق می بودند چنانکه تا امروز
این سنت در مریدان و طالبان آنحضرت جاریست و اجازت عام
گشته و همین سنت علامت مریدان و طالبان وی و از این سبب
ایشان احقانی و حق گو میخوانند و ایشان قومی اند که گفتن ایشان

حق ست و شنودن ایشان حق ست و دیدن ایشان حق ست
و جمله احوال و افعال ایشان حق است و بهمه زبان جا ذکر می کنند
که چون روح عارف در دریای توحید غوطه خورد از آنجا که می شنود
و تنها لفظ حق حق گفتن گیرد آنچه حقیقت توحید معاینه کرد و حقیقت
اشیا همه هژده هزار عالم یک وجود واجب باید از همه آواز حق بحقیقت
حق بیند و هم وی میگوید اگر کسی صاحب سمع باشد بشنود که هنوز
از قبر مبارک حضرت مخدوم شیخ العالم شیخ احمد عبدالحق قدس الله
سره آواز حق جاریست و از ولایت خود الحال طالب صادق
را تلقین می فرمایند و میگویند که این فقیر بکمال شوق در طلب در
قصبه رودولی رفت و از شرف زیارت آنحضرت مشرف گشت
و سه روز بطاعت و مشغولی گذرانید سوم روز بعد از نماز تهجد از آواز
حق مشرف شدیم و بگوش ظاهر و باطن شنیدیم و ذوق یافتیم که
در تحریر نگنجد وقت صبحی صاحب سجاده آنحضرت شیخ حمیدالدین جا بکیم
این فقیر بود و گفت الحمدلله که از آواز حق مشرف شدید این فقیر در
العجب ماند زهی فرّ ولایت حضرت مخدوم که در حیات و ممات فرقی نیست

بعد ازان شوق عشق در این فقیر غلبه کرد بیطاقت و بیقرار گشت که الحال
و حقیقت این آوار باید مستفید که از کدام مقام سرزده است چون
بسیار شوق غالب آمد ناگاه آنحضرت قدس سره از مهربانی تمام
در معامله کلاه خاصه بر سر فقیر نهاده و از نکته حقیقت الحق محرم
ساختند و هم وی میفرمایند اگر کسی تصور دائره حقی که شغل خاص
آنحضرت ست مداومت نماید نور دل مثل قرص ماهتاب نمایان
شدن گیرد بعد ازان چون زیاده بران مواظبت کند نور ریج
بر شکل گرده آفتاب روشن تر ازوی نمودار شود و بعد از مداومت
بسیار آفتاب های لاشمار از منعقد هر مولش در هر آن سر برآرند
و عقل و هوش شاغل را بربایند و پس از مواظبت تمام شدن وجود
خود و تمامی موجودات دست دهد و نور الانوار که نور ذات لاکیف
ست طلوع نماید بسبب سرعت بدوش آید و آن نسبت تشبیهی ساعتکه لازم
وقت طالب بود رهائی یابد بی اختیار بر زبان حال جاء الحق
و زهق الباطل برخواند و باین بیت مترنم گردد بیت وجودی
محض مطلق را بهر جا هر زمان دیدم چه به هر تو بهر کوست

بهر مظهر عیان دیدیم ۞ و در ابتدا او زرش این اثر حقی دایره نوری
درون بیرون راست و چپ پس و پیش و تحت و فوق مشهود میگردد
و دای همین دایره را حق می پندارد اما این دایره حق نیست بلکه
ظهور حق ست در لباس مثال نوری و طریق اشتغال باین اثر
که محصل کمالات مسطور ست آنست که در جای خالی که آنجا آواز کسی
مسموع نشود اسم حق را بالصوت مدور و برنگ زر یا نقره یا نیلگون
مثل جامه نیلک درا ندرون دل خویش تصور نماید بر تصور حیات
مداومت کند که حق ظاهر گردد و خلق مخفی و هم در مرات الاسرار
می آرد که در سلسله پاک حضرت خاندان چشت قدس اسرارهم
بعد از حضرت خواجه ابو محمد چشتی و حضرت خواجه قطب الدین بختیار
اوشی قدس اسرارهما این نوع استغراق و تحیر و دوام مشاهده دائره
وجود و نطاق و نقطه ذات حقیقة الحق که مخدوم شیخ احمد عبدالحق قدس الله سره
را دست داده بود فوق آن مرتبه یکی از اولیا را میسر نگشته و
در لطائف اشرفی از حضرت گنجشکر قدس سره نقل میکنند که جمیع انبیا
و اخص اولیا در مقام تحیر بودند بنابر آن حضرت رسالتپناه صلی الله علیه وسلم

علیہ وسلم اینہا ور دخود ساختہ اَللّٰہُمَّ زِدْنِی تَحَیُّرًا پس این تیر
ورثہ خاص صاحب قاب قوسین او ادنیٰ ست چنانچہ فرمودہ لِی
مَعَ اللّٰہِ لَا فَتْرٌ یَسَعُنِی فِیْہِ مَلَکٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِیٌّ مُرْسَلٌ
وَبَایَدِ الْعُلَمَا وَرَثَۃُ الْاَنْبِیَاءِ راہمین مقام ست کہ آنرا اکثر
صوفیان مقام نگویند بلکہ احوال کہ محض مواہبت ست نہ مکاسب
چرا کہ نزدیک صاحب کشف المحجوب و دیگر صوفیان اہل فنا انچہ
از کسب وی دید آنرا مقامات گویند و انچہ از مواہبت رب نماید
آنرا احوالات ذاتیہ پس یقین کہ وراثت خاتم الانبیا صلواۃ اللہ
علیہ کہ مشہود احدیت در عالم کثرت ست عین مواہبت باشد
نہ مکاسب الغرض سلسلۂ نسب حضرت مخدوم شیخ العالم شیخ احمد
عبدالحق قدس سرہ بچند واسطہ بحضرت امیر المومنین عمر ابن الخطاب
رضی اللہ عنہ منتہی شود و جد آنحضرت مسمی بشیخ داؤد قدس اللہ سرہ
کہ نہایت عالی وقار و با عظمت و سعید یکی از فرزندان حضرت
عمر فاروق رضی اللہ عنہ با معذوری چند از مردم قبیلۂ در حادثہ
ہلاکو خان از ولایت بلخ بر آمدہ بملک ہند و ملتان بشرف حصول

ارزانی داشت و سلطان علاؤالدین خلجی بادشاه باحترام عظام
پیش آمده وجہ معیشت لائقہ بنام صوبہ دار ملک اودہ برای مصارف
عیال مقرر نمود و حضرت بقصبہ ردولی خاص قریب شہر اودہ
سکونت اختیار فرمودند و شیخ داؤد مردی عظیم القدر
و حسب و نسب ممتاز بود و ارادت بشیخ نصیر الدین چراغ
دہلی داشت و تعلیم و تربیت از حضرت چراغ دہلی حاصل
نمود و از واصلان حق گشت امّا جمال حال خود را بکسوت
اہل صورت پنہان مے داشت مرقد متبرکہ
او جانب قصبۂ ردولے بغایت غریبانہ واقع است
کہ ہنوز ظاہر نگشت رحمۃ اللہ علیہ و از وی یک پسر شیخ
عمر بن شیخ داؤد رحمۃ اللہ علیہ یادگار ماند مردی بابرکت
مشائخ صورت بزیور صلاح و زہد و اتقی آراستہ و بحلیہ
کمالات پیراستہ قبرش در قصبۂ مذکور متصل جد بزرگوار است
و از وی دو پسر سعادت مند بوجود آمدند یکی شیخ تقی الدین
کہ نہایت فضیلت شعار بود از قصبۂ ردولی برآمدہ بدہلی

متوطن گشت و پسر دوم قطب ولایت معدن صدق و صفا محمود زنده و دست
حضرت الله واقف موزات لی مع الله حضرت شیخ احمد عبد الحق قدس الله سره
که صیت کمالاتش از شرق تا غرب با مقامات ربع مسکون و باشندگان کوه
و هامون رسید و توشهٔ آنحضرت تیر بهاف و حل مشکلات و خاتمه تریاق
اکبر وارد حتی الامکان بحضور مزار اقدس گذرانند در بنا اولاد آنحضرت بیا
و در صورت عدم دستیاری اولاد احفاد بمردم شعب مدد داد
متقی و پرهیزگار بجوار آنند مرتبه فنا فی الله که بحضرت حاصل بود دیگری
کم میسر گشته بعالم حیات شش ماه از خلق پنهان گردیده بقبر شریف بیاد
الهی محو ماندند و شش ماه اندرون دریا که نهایت سیلان بود بعبادت حضرت
پروردگار مشغولی داشتند جانوران بحر بحکم حضرت خالق بر و بحر محافظ
جان بودند بعد انقضای مدت شش ماه آنحضرت صلی الله علیه و سلم
بهمراهی حضرت علی کرم الله وجهه و حضرت حسنین علیهم السلام تشریف
آورده دست گرفته از دریا بیرون آوردند و فرمودند که مقبول حق شیخ احمد
عبادت تو بحضور حضرت رب العزت مقبول شود یکی از
محبوبان انگشتی به حضرت علی کرم الله وجهه ارشاد

ارشاد فرمودند که دعای حیدری از زبان خویش تعلیم کن
وحضرت علی بحکم آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دعای حیدری
لفظ بلفظ از زبان مبارک خویش تعلیم فرمودند واین دعا
خاص درخاندان حضرت شیخ العالم تاقیست هرکه می آمد
از صاحب سجاده واولاد آنحضرت اجازت خواندن گرفته
درورد خود می آرد فیض ظاهری وباطنی ازان حاصل
می کند الحق این نوع تحیر واستغراق بمشاهده دائره وجود
مطلق ولفظ ذات حقیقة الحق که حضرت مخدوم شیخ احمد
عبد الحق را دست داده بود فوق المرتبه هیچ یکی از اولیا
رامیسر نگشته شیخ عبد الستار سهارنپوری قدس سره
بذخیره خود می نویسند که بعد رحلت حضرت صاحب توشه
قدس اللہ سره هنونت رای مهاجن ساکن قصبه ردولی
که عقیدت کامل باحضرت داشت قریب مرگ خود را
برآستانه فیض کاشانه رسانید خاک پاک مزار مبارک مسح کرده
بخانه خود رفت تشنگی وقت احتضار غالب آمد آب طلبید

دار ثانیش نه نوشانید و گفت اگر مرا عزیز میدارید آب حوض
درگاه شریف مرا بنوشانند دار ثانی مهاجن آب حوض
بردند داو بنوشید و کلمه لا اله الا الله محمد الرسول الله
بر زبان آورد و جان بجان آفرین سپرد دار ثانیه
اینحالات متحیر گشتند و حسب معمول خود نعش به فریاد
هر چند آتش دادند جسمش نسوخت مجبور شده مگور
حضرت شیخ محب الله آله آبادی بکتاب ذخیره سیم
مونس العارفین می نویسد در وزی حضرت شیخ العالم
مخدوم شیخ احمد عبد الحق قدس سره بمجلس عام فرمود
که حق جل شانه مرا سجلی نوشته داده است و در وی نامها
اصحاب و مریدان من است که تا روز قیامت در سلک طریقه
ما مسلک خواهند شد همه را بتو بخشیدم حضرت شیخ العالم فرمود اربابا کارگذاران دور خست
پیش ایشان نزد تو هیچ کس از اصحاب منست گفتا سه دیگر حضرت فرمود بعزت پروردگار
حمایت من بر مرید مثل آسمان است بر زمین اگر مرید بد خیال است من خوب حضیم
پروردگار بر جلال و کبریا از مثل و جل جلاله نزد تمام اصحاب مرا در بهشت کند

اگر مرید من در مشرق بود و من در مغرب و پردہ عفت او بشید
ہر آئینہ بپوشم پردہ او را شعر ہر کرا یار تو بی زار نگردد ہرگز
چونکہ غمخواری تو خوار نگردد ہرگز ۔ در کتاب جامع السلاسل
مے آرد کہ حضرت مخدوم شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق
قدس اللہ سرہ کہ آنحضرت تا سی سال سر بہ بالین نہ نہادہ و تمامے
عمر لباس یک خرقہ بود ہر گاہ پارہ شدے رقعہ بر رقعہ اندوختے
و سماع را بغایت دوست داشتی گویند روزی در حین
سماع از حلقہ سماع غایب شد چنانچہ کس او را نمے دید
پس از دیرے باز در ان مجلس و جمع حاضر شد بزرگی از وے
سوال کرد یا شیخ چگونہ در مجلس از نظر غائب شدے کہ ما را
ترا ندیدم گفت ما ما مور نگردیم نگوییم روز دیگران بزرگ
باز آمد شیخ گفت حق تعالی را مقامی ست کہ مسمی بنور اسیر
ست و ہیچ سالک بدانجا نخواہد رسید مگر بسماع چون
صاحب سمع بدان مقام برسد از نظر خلق پوشیدہ گردد
ظاہر بینان دانند کہ غائب شدہ است و او حاضر ست

و معشوق مجازیست محبت دبرانجود کشیده بلباس خویش
متلبس گردانیده است و هنوز محبوب پوشیده گشته است
همچو ستاره‌ها در شعاع آفتاب و او دران حال خبر محبوب
حقیقی یا درویش صاحب کمال که بمرتبهٔ اتم عرفان رسیده باشد
کسی شنوانند و بلکه در اینجا سی آرد که هرگاه آنحضرت در
سماع بودی دو چشم پر هوا داشتی گاهی گریستی وگاه
تبسم کردی و گونهٔ روی بغایت سرخ شدی و وقتی
درویشی از وی پرسید یا شیخ در حال سماع گاهی گریه
میکنی که همه حاضران مجلس بگریه می افتند و گاهی تبسم
میکنی و رنگ تو سرخ می شود فرمود چون اهل سماع او را
بصفت جمال مشاهده میکنند و لطف و کرم او را بی اندازه
می بینند متبسم میگردند و روی او را چون بصفت
جلال می بینند در گریه می افتند و رنگ ایشان زرد می شود
منقولست که وقتی امساک باران شد باشندگان قصبه
ردولی التجا بحضور حضرت صاحب توشه قدس سره

آوردند آنحضرت قوالان را فرمودند که حاضر شوند مخلص ا
که مرید خاص و مقبول آنحضرت بود طلبید و سماع در داد مخلص بوسیله
بعض فقرا بعرض رسانید که این احقر نیز در سماع حاضر باشد
حکم شد اگر شما حاضر باشید در حالت سماع اثری نه شود پس
باران چگونه باریدن باید که شما با طمینان تمام منتظر لطف باری
باشید بعونه و قوته باران نازل میشود مخلص حسب ارشاد
بخانه خود رفت حضرت بتواجد و گریه در آمد درین ضمن
فیضان رحمت الهی که عبارت از نزول باران ست
در ریزش آمد خلق را اطمانیت کلی حاصل گشت در
تحفة المتقین نوشته دیدم که حضرت مخدوم شیخ احمد
عبد الحق قدس الله سره در زمان طفولیت بکنار دایه بود دیگبار
از کنار او بیرون آمد و بمقابله آفتاب چون پاره سیماب گشت
و دایه از وقوع اینحال از حیرت چشم در ذهول و وحشت بود
باتش جدای زار زار مے گریست ناگاه بالتفات حضرت
باری در کنار او باز رسید حضرت از و فرمودند که او تفهید

و از خوف اظہار اینحال از والدہ حضرت نمود کہ مبادا
از افشار این راز چہ حال برای من پیش آید بذخیرۂ تصنیف
شیخ محب اللہ الہ آبادی قدس سرہ دیدم کہ حضرت
مخدوم برحق شیخ احمد عبد الحق قدس اللہ سرہ چند کس را
بلفظ قم باذن اللہ زندہ کردند شور افتاد کہ احمد مردگان را
زندہ مے کند حضرت ازان مقام روپوشیدہ بمقام
بہکر تشریف آوردند وازین معنی توبہ کردند منقول است
کہ حضرت شیخ جلال الحق والدین پانی پتی قدس اللہ سرہ
از حضرت مخدوم شیخ احمد عبد الحق قدس اللہ سرہ فرمود
کہ کمال ولایت ترا در حیات و ممات غایت نے بینم
فرزندان مرا در وقت اسیرے دستگیرے میکردہ باش
و در وقت نقل خود بفرزندان ہمین وصیت کردہ بود کہ
در وقت اسیرے برای دستگیری شمایان شیخ احمد
عبد الحق صاحب توشہ ردولی بس است و بعد از وفات
آنحضرت بازیک مرتبہ شیخ احمد عبد الحق بہ پانی پتہ رسیدہ

بحکم حضرت شیخ جلال الدین قدس اللہ سرہ وصاحب سجادہ
ودیگر اولاد حضرت کبیر الاولیا تعلیم وتربیت نمود وفرمود
حیف اگر بمن سنے آمدم مخدوم زادہا ہمچنین مانده بود
چنانچہ تا امروز فرزندان حضرت کبیر الاولیا شیخ
جلال الحق والدین قدس اللہ سرہ درسلک مریدان سلسلہ حضرت شیخ احمد عبد الحق ازدست آن
مبتہا صوری ومعنوی موافق وصیت آنحضرت بہرہ مند میشوند
واہیچ خارق شیخ جلال الدین پانی پتی قدس اللہ سرہ بہتر
از وجود شیخ احمد عبد الحق نیست ووقت رحلت حضرت
شیخ جلال الدین پانی پتی قدس اللہ سرہ خرقہ ودیگر اسباب
متعلقہ اش حوالہ خواجہ شبلی پسر خود نموده بتاکید وصیت
فرمود کہ باحتیاط تمام این خرقہ ومایتعلق بہا حوالہ شیخ
احمد عبد الحق باید ساخت وحضرت شیخ احمد عبد الحق
قدس اللہ سرہ بعد چند روز بہ پانی پتہ آمدند خواجہ شبلی
بموجب وصیت پدر بزرگوار خود آن ہمہ حوالہ شیخ احمد
عبد الحق قدس اللہ سرہ نمودند حضرت آنہمہ گرفتہ

ملبوس خاص خود منود ند ومن بعد از طرف خود ایشم
تبرکات بخواجه شبلی عنایت فرمودند تعلیم وتلقین
نموده بمرتبه تکمیل رسانیده بجانب وطن خود معاودت
فرمودند فقط در تحفة المومنین مرقوم است که عمر
ولی تا چهل سال می باشد وحضرت رب العزت بحضرت
مخدوم شیخ احمد عبد الحق بکمال لطف و کرم ولایت
دوام استدام با حکام اختیار مجازیه عطا فرموده که
تا یوم النشور قائم خواهد ماند و سلسله آنحضرت یوماً فیوماً
در ترقی خواهد بود و معامله حضرت با احیا و اموات
برابر است قطب عالم بندگی عبد القدوس گنگوهی
رحمة الله علیه می فرمایند که یوم پنجشنبه بمع عام مزار
فائز الانوار شق شده وحضرت مجسم بظاهر شده بعد
دو دست من گرفته ارشاد فرمودند که عبد القدوس
ترا بخدا رسانیدم تمیز و بکار خویش مشغول باش
سبحان الله نیست ولایت حضرت نقطه النقل است

کرده‌اند که حضرت شیخ العالم سکر مست و سرشار بودند
برائے تجمیع آرایش پیش آنحضرت گذشت نظر جلال
بر بہرات افتاد تمام آدمیان و اسپان خاکستر شدند
بعد چندے حضرت بہ افاقت آمدند بحضرت شیخ
ازین ماجرا اطلاع دادند باز نظر جمال بر آن خاکستر
انداختند همه برخاستند و روان شدند شیخ عبد الستار
سہارنپوری در ملفوظ خود مے نویسد که یوم پنجشنبه بود
و مردم کثیر برائے زیارت بدرگاه آسمان جاه حضرت
شیخ احمد عبد الحق حاضر بودند قطب عالم شیخ
عبد القدوس نیز پایین چبوتره مزار اقدس نشسته بودند
که یکبارگی ناگاه مزار مقدس شق شده و حضرت مخدوم
برحق شیخ احمد عبد الحق قدس الله سره بهمین جسد ظاهر
از مزار شریف بیرون آمده بر چبوتره نشستند و حضرت
قطب عالم مخاطب شده فرمودند بیت مرا زنده پندار
چون خویشتن من آیم بجان گر تو آیی بتن

حضرت قطب العالم را ازین ارشاد لرزه در اندام
در گرفت و بے اختیار در پائے حضرت شیخ احمد عبدالحق
قدس اللہ سرہ افتادند حضرت شیخ قدس اللہ سرہ را
شفقت در کار شد دست قطب عالم را گرفتہ
فرمودند کہ ترا بخدا رسانیدم چنانکہ این حال ہمہ
مردم کہ حاضر بودند معاینہ کردند و اینچنین خرق
عادت بجز حضرت شیخ احمد عبدالحق قدس اللہ سرہ
از احدے از اولیاء اللہ بظہور نیامدہ کہ بعد انتقال
از قبر بر آمدہ خود را در مجمع عام ظاہر کنند و دست گرفتہ
مشرف بہ بیعت سازند فقط ذلک فضل اللہ یؤتیہ من یشاء

قطعہ تاریخ انتقال حضرت شیخ العالم مخدوم شیخ احمد عبدالحق قدس اللہ سرہ

شاہ عبدالحق سر کون و مکان	مرشد کونین فخر انس و جان
از لئ دیدار حق آن عین حق	کرد رحلت چون بہ گلزار جنان
سال تاریخ آن سید عالم پناہ	گفت ہاتف دستگیر بیکسان

ترتیب دعای حیدری اینست اول باید که روز پنجشنبه شروع ماه غسل کند و با کسے سخن دیگر نگوید و دوگانہ بنام حضرت شاه مردان شیر یزدان اسد الله الغالب امیر المومنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه ادا نماید و بعد دوگانہ فاتحہ بروح طیبہ حضرت دستگیر بیکسان شیخ العالم شیخ احمد عبد الحق قدس سره بخواند و مدد از ارواح ایشان طلب نماید و بعد ازان دعای حیدری بست و پنج مرتبہ بخواند اول و آخر درود یک یک بار بعده هر روز سه بار بخوانده باشد تا یکسال تا غه نکند حق حق اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّعَلٰی آلِ سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ کُلِّ ذَرَّةٍ مِائَةَ اَلْفَ اَلْفَ مَرَّةٍ فقط

تمت تمت

دعاءِ حیدری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

یَا مُفَتِّحَ الْاَبْوَابِ وَیَا مُسَبِّبَ الْاَسْبَابِ وَیَا مُقَلِّبَ الْقُلُوْبِ وَالْاَبْصَارِ وَیَا دَلِیْلَ الْمُتَحَیِّرِیْنَ وَیَا غِیَاثَ الْمُسْتَغِیْثِیْنَ وَیَا مُفَرِّجَ الْمَحْزُوْنِیْنَ اَغِثْنِیْ تَوَکَّلْتُ

عَلَيْكَ يَا رَبِّيْ قَضَّيْتُ فَوَّضْتُ

اَمْرِيْ اِلَيْكَ يَا رَزَّاقُ يَا فَتَّاحُ

يَا بَاسِطُ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلٰى خَيْرِ خَلْقِهٖ

مُحَمَّدٍ وَّ اٰلِهٖ اَجْمَعِيْنَ ۵ خواه قبل

خواه فتح اول باید که ۳ بار این اسم بخواند

اَللّٰهُمَّ اَكْشِفْ عَلَيَّ حَقَائِقَ

الْاَشْيَاءِ كَمَا هِيَ اَنْتَ الْحَقُّ الْمُبِيْنُ

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْمُبِيْنِ حَقٌّ حَقٌّ

المبین بخواند ... سبحان الملک المبین بخواند

الْمَحْمُوْدُ فِيْ كُلِّ فَعَالِهِ ۰

يَا اللّٰهُ ۳ بار بخوانند اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى

مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ صَلّٰى عَلَيْهِ

وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَ

عَلَيْهِ وَصَلِّ

اَمَرْتَنَا بِالصَّلٰوةِ عَلَيْهِ بِمَا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ

الْجَبَلِ الْجَبَّارِ الْقَاهِرِ الْقَهَّارِ اَللّٰهُمَّ

صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْقَاهِرِيْنَ

حَيٌّ يَا اَللهُ اَلْمَحْمُوْدُ فِيْ كُلِّ فِعَالِهٖ

يَا اَللهُ سہ بار بخواند اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى

مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ صَلَّى عَلَيْهِ

وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ بِعَدَدِ مَنْ لَمْ

يُصَلِّ عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ

كَمَا تُحِبُّ وَتَرْضٰى اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِ

وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ كَمَا يَنْبَغِي الصَّلٰوةُ

عَلَيْهِ وَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ كَمَا

أَمَرَنَا بِالصَّلٰوةِ عَلَيْهِ يكبار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ

الْجَلِيْلِ الْجَبَّارِ الْقَاهِرِ الْقَهَّارِ اَللّٰهُمَّ

صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ سَيِّدِ الْقَاهِرِيْنَ

عَلٰى أَعْدَاءِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ

يَا حَيْدَرُ يَا حَيْدَرُ يَا حَيْدَرُ

يَا أَبَا تُرَابٍ يَا عَلِيُّ يَا أَسَدَ اللّٰهِ

يَا وَلِيَّ اللّٰهِ يَا رِجَالَ اللّٰهِ يَا مَقْبُوْلَ اللّٰهِ

يَا مَحْبُوبُ اللهِ يَا ظُهُورُ اللهِ يَا مُظْهِرَ

الْعَجَائِبِ يَا الْقَهْرِ إِنِّي مَغْلُوبٌ

فَانْتَصِرْ يَا حَقُّ يَا حَقُّ يَا حَقُّ تَحَقَّقْتُ

سه بار تکرار کند ۱۲

بِالْحَقِّ وَالْحَقُّ فِي حَقِّ حَقِّكَ يَا حَقُّ

يَا فَتَّاحُ يَا فَتَّاحُ يَا فَتَّاحُ يَا قَادِرُ

يَا حَيُّ يَا قَيُّومُ يَا اللهُ اللهُ أَكْبَرُ وَاللهُ أَكْبَرُ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

يَا عَظِيمُ تَسَلَّكْتَ بِالْعَظَمَةِ وَالْعَظَمَةُ

فِي عَظَمَةِ عَظَمَتِكَ يَا عَظِيمُ يَا رَبُّ يَا قَدِيمُ

يَا قَدِيرُ يَا قَدِيرُ يَا خَالِقُ يَا كَرِيمُ

يَا رَحِيمُ يَا مُسَخِّرُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ

وَمَا بَيْنَهُمَا يَا حَلِيمُ يَا مُحْيِي يَا مُمِيتُ

يَا مُتَكَبِّرُ يَا ضَارُّ يَا جَلِيلُ الْمُكَبِّرُ

عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَالْعَدْلُ اَمْرُهٗ

وَالصِّدْقُ وَعْدُهٗ يَا جَلِيلُ يَا جَلِيلُ

يَا جَلِيلُ حَسُودِي مَقْهُورٌ وَعَدُوِّ

عِنْدَ كُلِّ كُرْبَةٍ وَمُجِيبِي عِنْدَ

كُلِّ دَعْوَةٍ وَمَعَاذِي عِنْدَ كُلِّ

وَرِجَائِي حِينَ تَنْقَطِعُ حِيلَتِي يَا اللهُ

نَادِ عَلِيًّا مَظْهَرَ الْعَجَائِبِ

عَوْنًا لَكَ فِي النَّوَائِبِ

هَمٍّ وَغَمٍّ سَيَنْجَلِي بِنُبُوَّتِكَ

يَا مُحَمَّدُ بِوَلَايَتِكَ يَا عَلِيُّ يَا عَلِيُّ يَا

قصیدۂ حضرت جناب مخدوم شاہ احمد عبد الحق قدس سرہٗ

ای حبیبِ خالقِ کون و مکان — نیرِ اعظم سپہرِ عز و شان
مقتدائی پیشوائی سالکان — ای ضیا بخشِ قلوبِ عارفان

مشکلم بکشای مخدومِ جہان
شاہ عبد الحق ملاذِ انس و جان

آستانِ تو ملاذِ جان منست — بارگاہت قبلۂ ایمان منست
ذات پاکت رحمتِ یزدان منست — ہر گدائے کوئی تو سلطان منست

مشکلم بکشای مخدومِ جہان
شاہ عبد الحق ملاذِ انس و جان

آمدم پیش توای عالی جناب — چشم گریان سینہ بریان دل کباب
خاطرم ناشاد چشمم من پرآب — لطف بر حالم بفرما بیحساب

مشکلم بکشای مخدومِ جہان
شاہ عبد الحق ملاذِ انس و جان

کاتبِ قدرت یدِ ذیشان تو — قدسیان بر امر فرمان تو
بندهٔ احسان انس و جان تو — از هزاران جان شوم قربان تو

مشکل گشای مخدوم جهان
شاه عبد الحق ملاذ انس و جان

در تنِ بیجان تو خواهی جان شود — هر گدا را [illegible] خاقان شود
گر نگاه مهرت ای سلطان شود — ذرهٔ تاج سر تابان شود

مشکل گشای مخدوم جهان
شاه عبد الحق ملاذ انس و جان

ای وجودت رونق اسلام گشت — ذات تو منجر لفیض عام گشت
نام تو با مصطفی هم نام گشت — آستانت کعبهٔ خاص و عام گشت

مشکل گشای مخدوم جهان
شاه عبد الحق ملاذ انس و جان

قدسیان شایق طوافِ کوی تو — نزهت خلد برین از روی تو
جملهٔ شاهان جهان هندوی تو — التجا دارد غلام از روی تو

مشکل گشای مخدوم جهان

شاہ عبد الحق رح ملاذِ انس و جان

ہر کسی از بارگاہت شاد شد
در بلائے درد و غم آزاد شد

از حضوری بر ہمہ امداد شد
خانہ ویران ہمہ آباد شد

مشکلم بکشای مخدوم جہان
شاہ عبد الحق رح ملاذِ انس و جان

من پریشان حال و رنجور و غریب
ذات پاکت جملہ درمان را طبیب

کام دل یابد ز تو ہر بی نصیب
لطف تو گردد بحالم عنقریب

مشکلم بکشای مخدومِ جہان
شاہ عبد الحق رح ملاذِ انس و جان

بر درت حاضر شدم با صد محن
نیست از فرطِ الم تاب سخن

آتشِ غم ہست در دل شعلہ زن
چشم بکشا سوی من شاہ زمن

مشکلم بکشای مخدوم جہان
شاہ عبد الحق رح ملاذِ انس و جان

ہر کہ آمد بر درت شد کامیاب
مقصدش حل می نمودی و شتاب

لیک ہستم مضطر العالی جناب
رحم بر حالم بفرما ای جناب

مشکل بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

من کجا اکنون روم زین بارگاه — نیست ما را جز درت جائی پناه
حال خود گویم اگر باد در دو آه — دود آهم چرخ را سازد سیاه

مشکل بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

کارم آخر میشود دستم بگیر — دستگیر بیکسان دستم بگیر
در بلای صنعت هستم من اسیر — دفع فرمائی بلا دستم بگیر

مشکل بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

رحم کن بر من بفریادم برس — دستگیر من بفریادم برس
دفع کن درد دم بفریاد برس — ای مسیح من بفریادم برس

مشکل بکشای مخدوم جهان
شاه عبدالحق ملاذ انس و جان

در جهان از لطف تو پیدا شدم — حالیا شاها بسی رسوا شدم

پیش ہر کس مبتذل اخفا شدم
بر درت اکنون جبین فرسا شدم

مشکلم بکشای مخدوم جہان
شاہ عبد الحق ملاذ انس و جان

بہر ختم المرسلین خیر الوریٰ
یا شہا بہر بتول پارسا

از برای حضرت مشکل کشا
بہر سبطین محمد مصطفیٰ

مشکلم بکشای مخدوم جہان
شاہ عبد الحق ملاذ انس و جان

کاظم خستہ جگر محزون و زار
جان بلب دارد ز خیل اضطرار

بر در تست ای امیر نامدار
ای ملاذ دو جہان کامم برآر

مشکلم بکشای مخدوم جہان
شاہ عبد الحق ملاذ انس و جان

تمت

قصیدہ مولوی غلام امام شہید در شان حضرت شیخ العالم قدس سرہ

توئی محبوب محبوب خدا یا شیخ عبد الحق
توئی شمع شبستان ولا یا شیخ عبد الحق

توئی سلطان اقلیم بقا یا شیخ عبد الحق
توئی قربان دہ ہر دو سرا یا شیخ عبد الحق

در تو قبلهٔ شاه و گدا یا شیخ عبدالحق رح

تعالی الله زهی حسن فراوانی که تو داری — فلک هر دم فدائی از نعمت شانی که تو داری
زمین بر خویش می‌نازد ز والائی که تو داری — ملک چشم شرف دارد ز دربانی که تو داری

ره تو کعبهٔ اهل صفا یا شیخ عبدالحق رح

جبین عرش‌سایان از سجدهٔ کوی تو نورانی — ضیاء انجم چو خورشید درخشان داغ پیشانی
کنی سنگ و خذف را گوهر و لعل بدخشانی — تو می‌بخشی به مور ناتوان قدر سلیمانی

تو سازی خاک را کیمیا یا شیخ عبدالحق رح

سپهر معرفت کان ولایت قلزم احسان — سحاب مکرمت بحر سخاوت معدن ایمان
غمام معدلت ابر عدالت حجت برهان — بهار احدیت مصباح وحدت سایهٔ یزدان

عیان از روی تو نور خدا یا شیخ عبدالحق رح

فروغ مهر عشقت در دل هر ذره جا دارد — پر کاه از هوای شوق جذب کهربا دارد
فلک از بار قدر شان تو پشت دوتا دارد — بکویت ساغر دریوزه کف چون گدا دارد

که سازد از زرت کسب ضیا یا شیخ عبدالحق

جمال تو نه بودی گر چراغ افروز یکتائی — خضر حیران شدی در وادی حیرت ز تنهائی

دم جان بخش تو جان بخشد اعجاز مسیحائی — چو بر گور کهن گوئی قم باذن الله فرمائی

ز جان مرده برخیزد صدا یا شیخ عبد الحق

چو بر دارند یکدم پرده‌ها از نهان تو — ز اوج عرش تا فرش زمین گردد عیان تو

چمن از تو گل از تو بلبل از تو گلستان تو — زمین از تو زمان از تو مکان و لامکان تو

خدا را وانمائی برملا یا شیخ عبد الحق

ز رشحهٔ فیض تو هر قطره بحر بیکران گردد — ز نور حسن تو هر ذره مهر آسمان گردد

ز سنت عشق در نور نگاه عرشیان گردد — فلک چون زائران کعبه گرد آستان گردد

بیم احسان تو آب بقا یا شیخ عبد الحق

تو فرزندان خود را رتبهٔ مجد و علا دادی — بهر یک پایگاه عالی قدر و الا دادی

خصوصاً جانشین خویش را تاج ضیا دادی — که او را بر بلندیهای قصر فقر جا دادی

نشانش آیهٔ عرش استوای یا شیخ عبد الحق

من آتش نفس از گردش گردون پریشانم — غریبم مفلسم بیچاره‌ام سخت حیرانم

ز درد بینوائی چون جرس هر لحظه نالانم — شهید تیغ یاسم کشتهٔ شمشیر حرمانم

تو بخشی درد هجران را دوا یا شیخ عبد الحق

قصیدہ فی المدح حضرت شیخ العالم قدس سرہ تصنیف بندہ احمد بن حاجی احمد برادر عمزاد چودھری خلیل الرحمن صاحب تعلقدار تعلقہ بری پرگنہ رودولی ضلع بارہ بنکی

جبنہ اصل علی کیا آپکا دربار ہے
اہل حاجت کے لیے حاجت روا سرکار ہے

سب طرف سے ابر غم کی مجھ پہ اب چھایا ہے
ایسی مشکل میں مدد بس آپکی درکار ہے

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہیں تو بیڑا پار ہے

جو کہ مجھ پر ہے اسکو کروں کیا بیاں
گر بیاں اسکو کروں تو لگے سارا جہاں

آپکی درگاہ سے جاؤں بتلا میں کہاں
آپ پر روشن ہے جو کچھ ہے مرا اب نشان

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہیں تو بیڑا پار ہے

چھوڑ کر یہ آستاں جاؤں کہیں ہی بار دا
در بدر پھرنے سے ہے انکار اب مجھکو سہا

جو کوئی اس در پہ آیا مقصد اپنا پا گیا
میں بھی اب کہتا ہوں یہ حسین فیض ساہ

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے

شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

داغ سے یا شناسے ہوا ہو مبتلی عشق — رات دن کی فکر سے زخم کا ہے میرے رنگ فق
دستگیر بیکسان یا شیخ العالم عبد حق — ہے یہی نہ رات اور نہ صبح سا میرا سبق

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

آپکا ہمسر کوئی شاہا زمانے مین نہین — سب ولی اللہ اس سرکار کے ہین خوشہ چین
اہل حاجت آکے رکھتی ہین در پر جبین — تم سا مالک چھوڑ کر ہرگز نہ جاوینگے کہین

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

قم باذن اللہ یہی نبی نے تہا کہا — تب کہین مردہ کو اپنی عہد مین زندہ کیا
آپ نے تو نام لیکر مردیکو زندہ کیا — پہر اول مردہ ہے زندہ کیجیے پہر خدا

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
شیخ العالم آپ اگر چاہین تو بیڑا پار ہے

ای شہ کون و مکان ہی بندہ احمد بیرنام — دست بستہ در پہ حاضر ہون مین بیکس مثل غلام
کیجیے مقبول اب بہر خدا اسیر الکلام — ہو مین حاصل سب مطالب اور ہون مین شاد کام

گردش تقدیر سے عاصی بہت لاچار ہے
سنِ تخریج العالم آپ اگر چاہیں تو بیڑا پار ہے

قطعہ تاریخ تصنیف چودھری و قانونگو و رئیس دولی میر باقر علی

منشی قدرت کی یہ تحریر تھی | دو دن سبب سے کے خلیل باصفا
فکر کی باقر نے جو تاریخ کی | فرق وحشت ہو گیا بالکل جدا
سنکے ہاتف نے کہا حق تو یہ ہے | آج یہ ملفوظ عبد الحق چھپا

سنہ ۱۲۹۵ ہجری

قطعہ تاریخ تصنیف شیخ ناظم احمد صاحب شاعر بیتال و وراند یس
نازک خیال ساکن دولی محلہ خواجہ جال برادر عم زاد چودھری
خلیل احمد صاحب تعلقدار بری ضلع بارہ بنکی

غنچۂ باغ ولایت نیر چرخ برین | رہنما دین محمد رہبر ہر مسلمین
صد سلام و مدح بادا حضرت مخدوم را | ہست این ملفوظ اقدس جان ایمان الیقین
از سر ہر مصرع اش ناظم بگیر تکبیر را | تا بر آید سال طبعش اینچنیں مخفی اندرین

۱۲۹۵ ہجری

قطعہ تاریخ

تاریخ تصنیف بندۂ احمد برادر عم زاد چودھری خلیل الرحمان صاحب

تعلقدار تعلقہ برئی ضلع بارہ بنکی

ہوگیا جب طبع ملفوظ شریف		موجد اسکے ہین خلیل نیک پے
بندۂ احمد نے کی جو فکر سال	۱۳۱۵ھ	ہوگئی یہ منزل مقصود طے
بولا ہاتف سنکے یہ از روی جبر		احمد ہندی کا حق حق ذکر ہے

قطعہ تاریخ طبع از جمال احمد برادر عم زاد چودھری خلیل الرحمان صاحب

تعلقدار تعلقہ برئی ضلع بارہ بنکی

طبع کردند چونکہ این ملفوظ		یافتہ خلق فیض زین آیات
از علو ہمتی خویش خلیل		جمع کردند مخزن حسنات
چہ کنم وصف این کتاب کہ نیست		بہ ازین در جہان کدام نکات
در سواد سطور چشمۂ خضر		ہست بین السطور راہ نجات
فکر تاریخ سال کرد جمال	۱۳۱۵ھ	گفت ہاتف خزینۂ برکات

قطعۂ تاریخ طبعزاد رعایت رسول ابن خادم رسول مرحوم رئیس قصبۂ ردولے متخلص بعزیز

چہ خوش گل کرد این گلدستۂ ملفوظ گنز نویس
معطر می کند ہر دم مشام جان حور رضوان
نگارین نسخۂ گنز نوبہار آب و رنگ او
گلستان سخن باشد ہمیشہ تازہ و خندان
بسبحان اللہ عجب بمود کار ہمت عالی
پئے مطبوع این ملفوظ کردہ کوشش خندان
زہے اسم گرامیش خہے نام مبارک او
کہ نام او بہ ہمنام خلیل حضرت رضوان
عزیز از سنگ چون جوہر نما شد گوہر طبعم
کشیدہ کلک من در سلک تاریخش زغلطان
۱۲۹۵ھ

قطعۂ تاریخ طبعزاد مرزا صفدر علی متخلص بہ لطف

ساکن شہر لکھنو محلہ احاطہ نواب میرزا علی خان
وارد حال قصبۂ ردولی محرر منشی محمد مہدی ردولی
پرگنہ ردولی شاگرد شاہ مرزا صاحب مرحوم
متخلص بہ کاشف شاگرد رشید مولوی محمد بخش شہید

خوشا ہمت چودہری باکرم
کہ ہے نام جنکا جہان مین جلیل
کیا طبع جو شیخ العالم کا حال
قیامت تلک ہوگا ذکر جمیل
عجب نسخۂ پر اثر ہے چھپا
شفا پائین جس سے ہزارون علیل
یہ بین السطور اوسکے ہین خوشنما
کہ ہے موج زن چشمۂ سلسبیل
نہین حاشیہ گرد ہر صفحہ کے
ہے بام حقیقت کی گویا فصیل

لکھون سال ہجری کا دہ برمحل
جسے سنکے ہون شاد عاطف عقیل
کہ ہاتف نے روسے ہدایت کہا
ہوا طبع ملفوظ یہ بے عدیل
ہر اک مصرعہ کے حرف اول سے اب
خوش آئی سن عیسوی کی دلیل
سنہ ۱۸ء

قطعہ تاریخ تصنیف میر تونگر علی صاحب مشتاق رئیس دہلی

چو شد طبع ملفوظ از فضل حق
ز دست خلیل نکو عاقبت
ز مشتاق تاریخ سالش شمو
کہ ہاتف بگفت از رہِ معرفت
سر ب جدا کن ز تیغ قلم
بدست آمدہ نامۂ آخرت
سنہ ۱۲۹۵ھ

تمام

صحت نامہ انوار العیون فی اسرار المکنون

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
دیباچہ	۱۲	احتاد	احفاد	″	۱۲	نہ مرجیبا	نہ مرجیب	۳	۴	برد	[illegible]
[illegible]	۱۱	والہ	والد	۱۵	۲	مہانی	بلمانی	″	۵	پرده دار	[illegible]
شجرہ	۱۴	اویسی	اوشی	″	″	شیخ	سیخ	″	۷	سید مخدوم	[illegible]
۸	۲	زندفی	زندنی	″	۷	آستاده	استاده	۳۳	۷	قدر فقیر	[illegible]
۱۳	۱۲	نہال الدین	کمال الدین	″	۱۲	آن	ازان	″	۸	کنتوا	کنتوان
۱۴	۷	شرلفیا زندنی	حاجی [illegible]	۱۶	۱۱	کناره	کنار	″	۹	جهیل	[illegible]
″	۱۴	حضرت بصری	حضرت حسن بصری	۱۸	۲	داتش	آتش	۳۴	۲	قاسرا	تا سرایم
[illegible]	۳	انحتتم	انجیتم	۲۰	۶	حضر	حضرت	″	۹	دریں بیت	۲
″	″	آنجا	آنجا	″	۱۰	سیام	شنام	″	″	[illegible]	[illegible]
″	۵	کل	کل	″	۱۵	ہشت	ہست	۳۵	۵	اور دیگران	دیگران
″	۷	قدمکار	قدمگاه	۲۱	۱۳	اما	ما	۳۶	۵	برہان حضر	برہان حضرت
″	۸	الذین	للذین	۲۲	۴	بگر بند	بگوہند	″	۸	شیخ العالم	شیخ العالم
″	۹	وزیادہ بخط فار	وزیادہ بخط عرب	″	۸	پر سند	پرستند	″	۱۱	آباد آن	آبادان
۵	۶	مشاقینی	مشاقب	″	۹	و بنده خدا	نہ بندہ خدا	۳۷	۸	اعرابیں	عرائیس
″	۷	ر	را	۲۳	۴	آید	اید	۴۸	۱۳	شیخ العالم	شیخ العالم
۸	۱۴	[illegible]	[illegible]	۲۴	۱۴	میلنند	میکند	۴۹	۱۰	بسیاد	بعتاد
۹	۱۲	برخ	رخ	۲۶	۸	جز	خبر	۵۰	۱۱	رحمت	زحمت
″	″	مشکل	شکل	۲۷	۴	بابا	بابا	۵۴	۱	ناسکار	بانگار
″	۱۲	نیا	بتا	″	۹	ادرده	آورده	″	۱۰	انگشت	انگشت
۱۱	۴	بیاموزاید	بیاموزد	۲۹	۴	حکایت	انحکایت	″	۱۱	گرفتہ	گرفتند
″	۶	می رنجانید	می رنجانہ	۳۰	۱	پرده دار	پرده دار	″	۱۴	بودا	بود

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۵۴	۸	فصل ۳۲	فصل ۳۵
۵۵	۱	فصل ۳۵	فصل ۳۶
۵۹	۷	مستی	مسمی
〃	۱۲	معلم سہرورد	معلم جو یوید
۵۱	۴	الکتاب انکد	ادرک ببین
۵۶	۷	صانی	صافی
۶۲	۱۵	العلم اللہ	تعلم اللہ
۶۲	۱۵	دارسرشیا	سرتس
۶۴	۱	سرٹ	ریترٹ
۶۴	۵	اسساد	اسساده
۶۶	۹	وسودا	سودا
۷	۱۵	ای الا	الا
۷۱	۴	حانہ	حوال
۷۳	۴	الوار	دیوار
۷۳	۱۲	درنوشتها کرب	در سرود بد علم حوالی گوشت
۷۴	۱۱	گرمی	میرمتی
〃	۱۳	هرا	حرا
〃	۱۴	ستد	سندی
۷۶	۹	دران حصر	درانجا
۷۷	۱	دمیگوید	ادمیگوید
۷۷	۸	خواهم	خواهیم

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
〃	۱۴	مادم	مادیم
۸۰	۶	داداجر	آجر
〃	—	دریای	دریای
〃	۸	رو رسیده	رسیده
۷۹	۲	مردم	پدر
۸۶	۱	وصلح ملک	×
۸۸	۳	راهم حر	×
۸۹	۲	دانشمند	لیستند
۹۰	〃	قدو	مکدر
〃	۱۱	تخوریم	تخوریم
۹۱	۶	داد	واو
۹۲	۸	ازجریده	جریده
〃	۱۴	[illegible]	[illegible]
۹۳	۹	دستگیر	روی گر
۹۴	۱۵	اوقت	راوقت
۱	۱	بهشتی	شمسی
〃	۲	وسیح لوزنای	سیح لوبی
〃	۹	رادت	ارادت
〃	۱۲	دلوار	دیوار
۱۱	۹	سرول	سردل
۱۲	۸	فرستاده	فرسایند
〃	۱	رر	رر

صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۰۶	۱	درآید	درآمد
۱۰۸	۲	ماپاک	ماناک
۱۰۹	〃	درالعیاد	درالعباد
〃	۱۳	حضرت ...	...
۱۱	۱۴	اہل جیب	اہل بیت
〃	۱۵	وانکسیر	وانگسیر
۱۱۱	۵	استمار	استحمار
〃	۱۳	وسهد	وشهد
۱۱۲	۳	اول جیح	اول ناجیح
〃	۴	حضرنا ...	...
〃	۸	رود	رود
〃	۱۴	نجاشه دار	نجات ار
〃	۱۵	وقرار	واقرار
۱۱۳	۶	تقرید	تفرید
۱۱۵	۱۱	سوت	وحت
〃	۱۴	می تعوید	می شود
۱۱۷	〃	نود گفت	نود اندر گفت
۱۱۸	۲	ماید سید	ماید رسید
〃	۱۲	دآر	دار
۱۱۹	۸	مداوسد	مداومت
۱۲	۷	دلیله	دلیله
〃	۱۱	استود	میشود

صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح	صفحہ	سطر	غلط	صحیح
۱۲۰	۱۴	معذوری	معذورے	۱۲۶	۱۲	میگردند	میگردد	۱۳۸	۴	یامجلہ	یا علیہم
۱۲۱	۱	بلخی	خلجی	۱۲۷	۳	آلہ	الہ	۱۴۰	۲	گل	گگل
〃	۹	جاب عیسہ	[illegible]	〃	〃	بیوسایہ	بیوسیلہ	〃	۷	قتلک	قتلتم
〃	۱۲	جد بزرگوار	پدر بزرگوار	۱۲۹	۱	رفقاء	بصاحب	۱۴۱	۳	تشدید	مشدید
۱۲۲	۶	اولاد احفاد	اولاد و احفاد	۱۳۱	۵	ازین	ازین	〃	۷	حمیکر	[illegible]
〃	۱۴	شود	شد	۱۳۲	۱۵	[illegible]	[illegible]	۱۴۵	۲	در	زر
۱۲۴	۴	می آمد	می آید	۱۳۸	۱	مجبوب	محبوب	۱۴۶	۸	سنعت	صنعت
۱۲۵	۲	پنوشتیم	بنوشتیم	〃	۶	ظہور	ظہور	〃	۱۱	بفرباید	بفرمایم
〃	۴	غمخواری تو	غمخوار توی	〃	۴	تحقفت	تحقیقت	فقط			
〃	۱۰	مارا ترا	ماترا	〃	۴	حق	حق				

تاریخ انتقال حضرت

شیخ العالم شیخ عبدالحق

ردولوی صاحب نوشتہ

نور اللہ مرقدہ

احمد والی مددگار جہان

قطب عالم دستگیر بیکسان

۸۳۷

خاتمہ کتاب

الحمد للہ در مطبع گلزار محمدی

بکوشش فراوان

باہتمام محمد وزیر رونق

طبع یافت فقط اور واضح

رہے کہ جو کتاب بے ٹیٹل

دو مہر دستخطی وہ مال مسروقہ ہے

اعلان

ناظرین کتاب رفع

غلطی بذریعہ صحت نامہ

ہذا ملاحظہ فرما کر عاصی

کو مشکور کریں فقط

العبد

محمد وزیر مہتمم و مالک مطبع گلزار محمدی

فہرست کتاب انوار العیون فی اسرار المکنون

صفحہ	نمبر	مضمون
۲۵ تا ۲۷	نقل ۱۳	ملاقات با حضرت نور الحق پنڈوی و والیسی بوطن از راہ بہار و حلہ در تبر وحصول مراد ولغمات
۲۸	نقل ۱۴	میزبانی بچہ سگ بتمام او وہ و طلب نمودن مردمان از دعوت و گلہ جمال الدین گجراتی جواب حضرت
۲۹	نقل ۱۵	گردانیدن سایہ و چتر لبطریق بازی بچگان اودہ پیش شیخ فتح اللہ بطریق اشارت تعلیم باطن
۳۰ تا ۳۱	نقل ۱۶	رفتن حضرت بملاقات شیخ زین الدین اودہی و بار ندادن پردہ ازو جہہ نمودن خیری و باز رفتن مع طبق سنگ کلوخ و ملاقات شدن با زین الدین و مکالمہ با حضرت
۳۱ تا ۳۲	نقل ۱۷	آمدن سلطان ابراہیم شرقی در قصبہ الیسولی و رفتن حضرت بملاقات دادن چندہ بیہ سلطان اعراض حضرت از آن
۳۳ تا ۳۴	نقل ۱۸	رفتن حضرت در شہر جونپور بملاقات سلطان ابراہیم شرقی و ملاقات با قاضی شہاب الدین تشریف آوردن ملاقات سلطان
۳۴ تا ۳۵	نقل ۱۹	آمدن محمد خان مقطع دولی بملاقات حضرت و دادن قصبہ سیگہ و رسوضع گکوہ امداد حضرت و اعراض آنحضرت از آن
۳۹	نقل ۲۰	ذکر نکردن کسی از اہل دنیا و دنیا پاندہ فایدہ حضرت و مدرج شدن سہم عادہ فرزندان در دفتر سلطان
〃	نقل ۲۱	تشریف آوری حضرت در ردولی بعد سیاحت و اجازت از تبر شیخ صلاح صوفی و یافتن مصلی و تسبیح
۴۰	نقل ۲۲	آبادی ردولی بجانب مشرق از خانقاہ حضرت کہ آباد ان نبود و رفوع آن
۴۱	نقل ۲۳	آمدن کافران در قصبہ ستوی بدعای حضرت
〃	نقل ۲۴	بردن چہار پایہ حضرت گماشتہ نو و مردن او بدعای حضرت
۴۲	نقل ۲۵	رفتن خواجہ بڈہ بملاقات حضرت گستاخی کردن و مردن بدعای حضرت
۴۳	نقل ۲۶	آزار دادن ملک کو شیخ فرید امداد حضرت او شنیدن سفارش حضرت و قتل شدن بدعای حضرت
۴۴	نقل ۲۷	حضرت و شیخ زکریا در مسجد جامع بودند بخیال خواب شب برای حضرت دندان از دندان شیخ زکریا بیمار شدند چون حضرت بعیادت رفتند خواستند کہ چیزی خورانند مگر انکار نمودند او بکار تمام شد
۴۵ تا ۴۶	نقل ۲۸	گستاخی مرید اقبال کہ برمن حق پاکست ممانعت حضرت بخیال کسر دلی و مردن او بدعای حضرت
۴۷ تا ۴۸	نقل ۲۹	در ذکر کار خیر حضرت عارف احمد فرزند خود و اکراہ کردن قاضی شمس الدین و بیمار شدن قاضی و مہلت دادن تا کار خیر عارف احمد و مردن بعد از ان
۴۹	نقل ۳۰	تولد فرزند عبد العزیز بخانہ حضرت دلی مادرزاد و لبستہ نمودن حضرت احالا آن فرزند و مردن آن

62

یا فتاح

التماس

مصلحہ تعالی و مہیا این کتاب سعادت

مساب ہادی راہ خدا لاابالی [illegible] روزگار احبا

چودھری خلیل احمد المتخلص خلیل الرحمن